

**ÇOCUKLARDA MÜZİKSEL İŞİTME ALGISINI BELİRLEYEN
FAKTÖRLER**

Serkan Demirel

DOKTORA TEZİ

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİMDALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ, 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 36 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Serkan
Soyadı : Demirel
Anabilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi
Bilim Dalı : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Çocuklarda Müziksel İşitme Algısını Belirleyen Faktörler

İngilizce Adı: Factors Determining The Musical Hearing Perception In Children

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin sahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Serkan Demirel

İmza:.....

JÜRİ ONAY SAYFASI

Serkan Demirel tarafından hazırlanan “Çocuklarda Müziksel İşitme Algısını Belirleyen Faktörler” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Barış KARAELMA

(Güzel Sanatlar Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Salih AKKAŞ

(Güzel Sanatlar Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Türker EROĞLU

(Güzel Sanatlar Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İlker Deniz BAŞUĞUR

(Müzik Bilimleri, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi).....

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Volkan KOPAR

(Türk Müziği, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 15/06/2021

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için startları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tezin her aşamasında, her bölümünde emeği geçen değerli eşim Müzik Öğretmeni Berna Demirel'e, çalışmam için gereken tüm şartları sağlayıp yardımını esirgemeyen Prof. Dr. Barış Karaelma'ya, gece gündüz gerek yüz yüz gerekse telefon ve mail ile sonsuz destek sağlayan Dr. Öğr. Gör. İlker Deniz Başuğur'a, öğrettiği mükemmel bilgilerle Prof. Dr. Cihat Can'a, tez izleme komisyonunda bulunan ve tecrübesiyle yaptığı katkılar için Prof. Dr. Salih Akkaş'a araştırma sürecinde fikirleri ile bana yol gösteren Prof. Dr. Türker Eroğlu'na ve üzerimde emeği olan tüm hocalarıma şükranlarımı sunarım.

ÇOCUKLARDA MÜZİKSEL İŞİTME ALGISINI BELİRLEYEN FAKTÖRLER

Doktora Tezi

Serkan Demirel

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz, 2021

ÖZ

Müziksel işitme, müzik yeteneğinin en önemli unsurudur. Özellikle çocukluk çağından itibaren birtakım göstergeler ile ölçülebilecek olan müziksel işitme, müzik eğitimi ile desteklendiği takdirde gelecekte iyi müzisyenlerin ortaya çıkmasını mümkün kılacaktır. Müzik yetenek testleri içinde, 1900 lü yılların başlarında Carl Seashore'dan itibaren yapılan çalışmalarda da müziksel işitme konusu üzerinde oldukça çok durulmuştur. Müziksel işitme müziksel farkındalık, diğer bir deyişle müziksel işitme algısı ile ortaya çıkar. Müziksel işitme algısı, bazı alt başlıklardan oluşmaktadır. Bu alt başlıklar, çevresel ve bireysel olarak değişiklik göstermektedir. Bu araştırmada, özellikle müzik kulağı ve ritimsel algılama üzerinden müzik yeteneğinin ölçülmesi üzerine durularak, müziksel işitme algısını oluşturan faktörlerin rolleri incelenmektedir. Araştırmanın amacı, çocuklarda müziksel işitme algısını erken dönemde farkına varabilmeyi mümkün hale getiren, basit düzeyde müzik bilgisi ile uygulanabilen bir müziksel işitme algısı testi geliştirilerek çocuklarda müziksel işitme algısını oluşturan faktörleri deneysel olarak incelemek ve söz konusu faktörlerin rollerini ortaya koymaktır. Testin geliştirme sürecinde sadece 9-12 yaş grubuna uygulanan müziksel işitme algısı testi, güvenilirlik geçerlik gibi bir takım gerekli şartları sağladıktan sonra deneysel yöntem ile saha araştırmasında kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde, anne ve babalar için hazırlanan müziksel çevre tanıma formları ile hem açık uçlu hem de çoktan seçmeli veriler uzaktan görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, çocukların müziksel işitme algısını oluşturan faktörler incelenerek elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çocukların müzik yeteneği, işitme algısı, Müziksel işitme, Müzik Yeteneği

Sayfa adedi :150

Danışman : Prof. Dr. Barış KARAELMA

FACTORS DETERMINING THE MUSICAL HEARING PERCEPTION IN CHILDREN

Ph. D. Thesis

Serkan Demirel

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

July, 2021

ABSTRACT

Musical hearing is the most important element of musical talent. Musical hearing, which can be measured with some indicators especially from early childhood, will make it possible to emerge good musicians in the future if supported by musical education. Among the musical ability tests, the subject of musical hearing has been emphasized in a lot of studies conducted since Carl Seashore in the early 1900s. Musical hearing occurs with musical awareness, in other words, musical hearing perception. Musical hearing perception consists of some subheadings. These subheadings vary environmentally and individually. In this study, the roles of the factors that make up the perception of musical hearing perception are examined, with special emphasis on measuring musical ability through musical ear and rhythm perception. The aim of the study is to develop a musical hearing perception test that makes it possible to realize musical hearing perception in early childhood which may be applied with simple musical knowledge, to experimentally examine the factors that create musical hearing perception in children and to reveal the roles of these factors. During the development process of the musical hearing perception test, which was applied only to the 9-12 age group, was used in the field research with the experimental method after providing some necessary conditions such as reliability and validity. During the application process of the study, both open-ended and multiple-choice data were obtained by remote interview method with the musical environment recognition forms prepared for parents. As a result of the research, the findings obtained by examining the factors that make up the musical hearing perception of children were evaluated.

Keywords: Children's musical ability, hearing perception, Musical hearing, Musical Ability

Number of Pages:150

Supervisor: Prof. Dr. Barış KARAEELMA

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Önem	4
1.4. Sayıtlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5

1.7. İlgili Araştırmalar	5
BÖLÜM II.....	9
KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Müziğin İşlevleri	10
2.1.1. Müziğin Bireysel İşlevleri	10
2.1.2. Müziğin Toplumsal Değişkenlere Etkileri	10
2.1.3. Müziğin Kültürel İşlevleri	11
2.1.4. Müziğin Ekonomik İşlevleri	11
2.1.5. Müziğin Eğitimsel İşlevleri	11
2.2. Müzik Eğitiminde Gelişimsel Dönemler ve İlkeler	11
2.2.1. Duyuşsal Motor Dönemi (4-18 Ay) (Sesin genel Parametrik Değişimlerinin Gelişimi).....	11
2.2.2. İlişkilendirme Dönemi (1,5-5 Yaş) (Müziksel Yapıların Gelişmesi ve Aralarındaki İlişki)	11
2.2.3. Ayrımsal Dönem (5-11 yaş) (Müziksel Yapıların Sıralılık Düzeninin Algılanmasının Gelişimi).....	12
2.3. Müzik Öğretimi Yöntemleri	12
2.4. Çocuklarda Müzik Yeteneği ve Müzik Yeteneğini Etkileyen Faktörler	16
2.4.1. Müzik Yeteneği İle İlgili Bazı Kavramlar.....	17
2.4.2. Müziksel İşitme Algısını Oluşturan Faktörler.....	18
2.4.2.1. Müziğe İlgisi Olan Bir Aile Mensubu Olmanın Etkisi.....	19
2.4.2.2. Alınan Müzik Eğitiminin Etkisi.....	21
2.4.2.3. Dinlenen/ İlgi Duyulan Müziğin Etkisi.....	21
2.4.2.4. Kültürün Etkisi	22
2.4.2.5. Duyma ile İlgili Faktörlerin Etkisi.....	22
2.4.2.6. Şarkı Söylemenin Etkisi.....	23
2.4.2.7. Algı ve Zekanın Etkisi.....	23

2.5. Çocuklarda Müziksel İşitme Algısının Belirlenmesi.....	24
2.6. Müziksel İşitme Testleri Geçmişi.....	25
BÖLÜM III.....	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Araştırmada Kullanılan Araçlar	29
3.2.1. Müziksel Çevre Tarama Formu.....	29
3.2.2. Müziksel İşitme Algısı Testi	29
3.3. Evren ve Örneklem	30
3.4. Verilerin Toplanması.....	30
3.5. Deney Uygulaması.....	30
3.6. Verilerin Analizi	31
BÖLÜM IV	33
BULGULAR VE YORUM.....	33
4.1. Müziksel İşitme Algısı Testi Sonuçları Nasıldır?.....	33
4.1.1. Müziksel İşitme Algısı Ölçek Geliştirme Sonuçları.....	33
4.1.1.1. Renklerle Aralık Testi	34
4.1.1.2. Melodi ve Ritim Testi	36
4.1.1.3. Pilot Uygulamanın Yapılması	38
4.1.2. Renklerle Müziksel İşitme Algısı Geliştirme Süreci Sonuçları	39
4.1.2.1. Renklerle Aralık Testi Bulguları.....	39
4.1.2.2. Melodi ve Ritim Testi Bulguları.....	41
4.1.3. Müziksel İşitme Algısı Testi Ölçek Geliştirme Sonuçları.....	44
4.1.4. Müziksel İşitme Algısı Testinin Araştırmada Kullanılması.....	44
4.2. Çocuğun Müzikle İlgili Davranışlarının Müziksel İşitme Algısına Etkisi Nasıldır?	49

4.2.1. Çocuğun Müzik Hafızası ve Müziksel İşitme Algısı	49
4.2.2. Çocuğun Konuşmadan Önce Mırıldanması ve Müziksel İşitme Algısı	53
4.2.3. Çocuğun Sesleri Taklit Etmesi, Taklit Yeteneği ve Müziksel İşitme Algısı	55
4.2.4. Çocukların Müziksel Davranışlarını ve Müziksel İşitme Algısı.....	58
4.3. Çocuğun Şarkı Söyleme Durumunun Müziksel İşitme Algısına Etkisi.....	63
4.3.1. Çocuğun Şarkı Söyleme Durumu ve Müziksel İşitme Algısı.....	63
4.3.2. Çocuğun Ses Rengi ve Müziksel İşitme Algısı	64
4.4. Ailenin Müzik İlgileri Durumunun Çocukların Müziksel İşitme Algısına Etkisi.	66
4.4.1. Anne ve Babanın Çalgı Çalma Durumları ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı	66
4.4.2. Anne ve Babanın Şarkı Söyleme Durumları ve Müziksel İşitme Algısı.....	67
4.4.3. Anne ve Babanın Ses Renkleri ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı.....	68
4.4.4. Anne ve Babanın Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumları ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı.....	69
4.4.5. Aile İçinde Müziksel Faaliyet Gerçekleştirme ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı.....	71
4.4.6. İkinci Derece Akrabaların Çalgı Çalma Durumu ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı.....	73
4.4.7. İkinci Derece Akrabaların Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı	74
4.5. Çocuğun Müzik Eğitiminin Müziksel İşitme Algısına Etkisi	76
4.5.1. Çocukların Müzik Eğitim Süresi ve Müziksel İşitme Algısı.....	76
4.5.2. Çocukların Çaldığı Çalgılar ve Müziksel İşitme Algısı	78
4.6. Çocukların Dinlediği/ İlgi Duyduğu Müziğin İşitme Algısına Etkisi	79
4.6.1. Çocukların İlgi Duyduğu Müzik Türü ve Müziksel İşitme Algısı.....	79
4.6.2. Çocukların İlgi Duyduğu Şarkıcılar ve Müziksel İşitme Algısı	80
4.6.3. Çocukların Sevmediği Şarkıcılar ve Müziksel İşitme Algısı	82

4.6.4. Çocukların Söylemeyi Sevdiği Şarkı Türleri ve Müziksel İşitme Algısı	82
4.7. Duyuma İle İlgili Faktörlerin Müziksel İşitme Algısına Etkisi	83
4.8. Araştırmaya Katılan Çocukların Ailelilerin Demografik Durumları Nasıldır? ...	84
4.9. Çocuğun Müzik Geleceğine Yönelik Beklentiler Ve Müziksel İşitme Algısı Durumu Nasıldır?	91
BÖLÜM V	99
SONUÇ VE ÖNERİLER	99
5.1. Sonuçlar	99
5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar	99
5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar.....	101
5.1.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Sonuçlar.....	102
5.1.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Sonuçlar.....	102
5.1.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar	103
5.1.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine Yönelik Sonuçlar	103
5.1.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar.....	104
5.1.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar.....	104
5.1.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine Yönelik Sonuçlar	105
5.2. Öneriler	105
KAYNAKLAR.....	109
EKLER.....	115
Ek 1.Müziksel İşitme Algısını Belirleyen Faktörler Uzman Formu Kişisel Bilgi.....	116
Ek 2. Müziksel Çevre Tanıma Formu Örnek Sorular	118
Ek 3.Renklerle Müziksel İşitme Algısı Testi Örneği	121
Ek. 4. Katılımcıların Demografik Yapıları.....	124

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Müzik Öğretim Yöntemleri Karşılaştırma Tablosu.....	16
Tablo 2 Renklerle Aralık Testi Güvenirlik Analizi 1. Veriler.....	39
Tablo 3 Renklerle aralık Testi Madde İstatistikleri 1. Veriler	39
Tablo 4 Renklerle aralık Testi Güvenirlik Analizi 2. Veriler	40
Tablo 5 Renklerle aralık Testi Madde İstatistikleri 2.Veriler	41
Tablo 6 Melodi ve Ritim Testi Güvenirlik Analizi 1. Veriler	41
Tablo 7 Melodi ve Ritim Testi Madde İstatistikleri 1. Veriler.....	42
Tablo 8 Melodi ve Ritim Testi Güvenirlik Analizi 2	43
Tablo 9 Melodi ve Ritim Testi Madde İstatistikleri 2. Veriler.....	43
Tablo 10 Uzaktan Erişim İle Uygulanan Müziksel İşitme Testi Güvenirlik Analizi.....	44
Tablo 11 Renklerle Aralık Testi Bulguları	45
Tablo 12 Melodi Testi Sonuçları	46
Tablo 13 Ritim Testi Sonuçları.....	47
Tablo 14 Renklerle Müziksel İşitme Algısı Testinin “Renklerle Aralık, Melodi ve Ritim Testi Bölümleri Arası Korelasyonu	48
Tablo 15 Çocuğunuz Erken Dönemde Radyo veya TV Reklamları Gibi Herhangi Bir Yerde Çalan Melodileri Tekrar Eder Miydi?	49
Tablo 16 Müzikleri Ezberleme Shapiro-Wilk Normallik Testi	50
Tablo 17 Müzikleri Ezberleme ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyonu Tablosu	51
Tablo 18 Çocuğunuz Herhangi Bir Müzik Çalınca, Ne Yapar?	52
Tablo 19 Müziksel Hafıza Shapiro-Wilk Normallik Testi	52

Tablo 20 Müziksel Hafıza ve Müzikse İşitme Algısı Korelasyon Tablosu	53
Tablo 21 Çocuğunuz Konuşmadan Önce Mırıldanma Seklinde Şarkı Söyler Gibi Yapmış Mıdır?.....	54
Tablo 22 Mırıldanma Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	54
Tablo 23 Mırıldanma ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu.....	55
Tablo 24 Çocuğunuz Ambülans, Araba Kornası, Kapı Zili Gibi Bazı Etraftan Yoğun Olarak Duyduğu Sesleri Taklit Eder Miydi?.....	55
Tablo 25 Sesleri Taklit Etme Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	56
Tablo 26 Sesleri Taklit Etme ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu.....	56
Tablo 27 Sizce Çocuğunuzun Taklit Yeteneği Nasıldır?	57
Tablo 28 Taklit Yeteneği Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	57
Tablo 29 Taklit Yeteneği ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu.....	58
Tablo 30 Çocuğunuzun Şarkı Söylemesi İle Görüşünüz Nasıldır?.....	63
Tablo 31 Şarkı Söyleme Shapiro-Wilk Normallik Testi	63
Tablo 32: Şarkı Söyleme Ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu	64
Tablo 33 Çocuğunuzun Ses Rengi İle İlgili Ailenin Düşüncesi Nasıldır?	65
Tablo 34 Ses Rengi Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	65
Tablo 35 Ses Rengi ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu	66
Tablo 36 Anne ve Babanın Çalgı Çalma Durumları	66
Tablo 37 Anne ve Babanın Şarkı Söyleme Durumları	67
Tablo 38 Anne ve Babanın Kendi Ses Renkleri İle Alakalı Düşünceleri	68
Tablo 39 Anne ve Baba (Konser vb.) Müzik Faaliyetlerine Ne Sıklıkla Katılır (Anne ve Babanın Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu).....	69
Tablo 40 Müziksel Faaliyet Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	69
Tablo 41 Müziksel Faaliyet ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu.....	70
Tablo 42 Aile İçinde Birlikte Müziksel Etkinlik Gerçekleştirme	71
Tablo 43 Aile İçi Etkinlik Shapiro-Wilk Normallik Testi	71

Tablo 44 Aile İçi Etkinlik Puanı Ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu	72
Tablo 45 Anne ve Babanın Dışında Kalan Akrabaların (Dayı, Amca, Dede, Anneanne, Babaanne vb) Çalgı Çalma ve Şarkı Söyleme Durumları Tablosu	73
Tablo 46 İkinci Derece Akraba Çalgı Çalma Durumu Shapiro-Wilk Normallik Testi.....	73
Tablo 47 2. Derece Akraba Çalgı Çalma ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu ..	74
Tablo 48 Anne ve Babanın Dışında Kalan Akrabaların (Dayı, Amca, Dede, Anneanne, Babaanne vb) Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu Tablosu	74
Tablo 49 2. Derece Akraba Müziksel Faaliyet Shapiro-Wilk Normallik Testi	75
Tablo 50 2. Derece Akraba Müziksel Faaliyet Ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyonu Tablosu.....	75
Tablo 51 Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Eğitim Durumları Tablosu	76
Tablo 52 Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Eğitimi Shapiro-Wilk Normallik Testi ..	77
Tablo 53 Çocukların Müzik Eğitimi ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu	77
Tablo 54 Çocukların Çaldığı Çalgıları ve Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	78
Tablo 55 İlgi Duyulan Müzik Türü	79
Tablo 56 Çocukların İlgi Duyduğu Şarkıcılar.....	81
Tablo 57 Çocukların Sevmediği Şarkıcılar	82
Tablo 58 Çocukların Söylemeyi Sevdiği Şarkı Türleri	82
Tablo 59 Çocuğunuzun Duyması Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?	83
Tablo 60 Çocukların Kulak Rahatsızlık Öyküsü.....	84
Tablo 61 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne ve Babalarının Yaş Ortalamaları	85
Tablo 62 Araştırmaya Katılan Çocukların Birlikte Yaşadığı Ebeveyn.....	85
Tablo 63 Katılımcıların Annelerinin Meslekleri	85
Tablo 64 Katılımcıların Babalarının İşleri	86
Tablo 65 Katılımcıların Anne Memleketleri.....	87
Tablo 66 Araştırmaya Katılan Çocukların Baba Memleketleri	88

Tablo 67 *Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye 2017 İlçeler Sosyoekonomik Gelişmişlik Verileri*89

Tablo 68 *Araştırmaya Katılan Çocukların Oturduğu Semtler*.....90

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1</i> Tez süreci planı	28
<i>Şekil 2</i> Gökkuşığı renkleri prizması	34
<i>Şekil 3</i> Renkler ve müzik. Jameson, D. D. (1844).....	35
<i>Şekil 4</i> Renklerle aralık testi örnek soru.....	36
<i>Şekil 5</i> Melodi testi örnek soru	37
<i>Şekil 6</i> Melodi testi örnek cevap şıkları	37
<i>Şekil 7</i> Ritim testi örnek soru.....	37
<i>Şekil 8</i> Ritim testi örnek cevap kâğıdı.....	38

KISALTMALAR LİSTESİ

OP

Ortalama başarı puanı

ÖS

Öğrenci sayısı

PT

Puan toplamı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Varoluşundan bu yana, insanoğlunun en temel araçları arasında olan müzik, yerleşik hayata geçmeden bile günlük yaşamın önde gelen faaliyetlerinden olmuştur. İcra edilen törenlerin dans ile birlikte iki önemli unsurundan birisi, kültür aktarım aracı ve tedavi yöntemi gibi önemli rolleri üstlenen müziğin, paleolitik çağ mağara boyamalarında dans eden insanlar ile o dönemde var olduğuna işaret edilmektedir (Storr, 1992, s.1). Günümüzde ise dil gelişiminin henüz başlarında olan bebeğin ritimsel olarak yaptığı taklitler, şarkı söyler gibi mırıldanmaları, bu eski aracın vazgeçilmez bir şekilde kullanılmaya devam ettiğinin göstergesidir. Araştırmacılar, bebeklerin anlamlı olarak müzik aralığı üretebildiği zamanı 1,5 yaş olarak kabul etmektedir (Gardner'den aktaran Storr, 1992, s17). Sonrasında müziksel gelişim çocuk gelişimi ile paralel olarak devam eder.

Çocukların müziksel gelişimi, okul öncesi eğitimden başlayarak devam eder. Kişilik gelişiminden fiziksel gelişime kadar birçok katkısı bulunan müzik eğitimi, erken çağlarda çocukların müziksel gelişimi için çok önemlidir. Müzik eğitiminin öncelikli amacı ise, müziksel davranış kazandırmadır. Müzik öğretimi, öğrenciyi kendisi için hazırlanan çevrede, istendik davranışlar kazandırmaya yönelik öğrenme sürecidir (Uçan, 2005, s. 62).

Dolayısıyla müzik eğitimi, çocukluktan itibaren öğrenciye müziksel alışkanlık kazandırmaya yönelik planlanır. Bu plan, insanın içinde bulunduğu toplumun yaşama biçimi ile birebir uyumlu olur. Kültürel olarak toplumu temsil eden müzik kültürü bu kapsamda değerlidir. Eğitim, insanların belli bir amaçla kültürlerinin geliştirilmesidir (Seashore, 1915, s. 25). Dolayısıyla müzik eğitimi, çocuğun müzik kültürünü geliştirmeye ve müziksel olarak gelişimini en iyi düzeye getirmeye çalışır. Bunun en iyi yolu ise müziksel yetenek gelişimi ile mümkündür.

Yetenek, bir kimsenin bir şeyi anlama, yapabilme ya da bir etkiyi alabilme yeterliliği, gücüdür (TDK). Yetenek, doğuştan gelen bir olgu olmasına rağmen, çevresel uyarıcılar ile güçlendiği zaman ortaya çıkması daha olasıdır. Kimi durumlarda bu uyarıcılar, kimi zaman ise genetik faktörler ön plana çıkabilmektedir.

Müzik yeteneği konusunda yapılan araştırmalar, daha çok bu yeteneğin en önemli yapı taşı, müziksel işitme olgusu üzerine durmaktadır. Sesleri ayırt edebilme ile başlayan müziksel işitme algısı müzik yeteneği ile doğru orantılıdır. “Geniş anlamıyla müziksel işitme, işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, öge, gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama (hatırlatma), ayırt etme, çözme ve çözümleme yeteneğidir” (Uçan, 2005, s. 9).

Müzik yeteneğinin içinde önemli bir faktör olan müziksel işitme, doğru eğitimle ve planlı adımlarla geliştirilebilmesi mümkün olan bir kavramdır. Aynı zamanda, erken dönemde ölçülmesi ve müzik yeteneği potansiyeli olan çocukların zamanında müzik eğitimine yönlendirilmesi açısından da önem taşımaktadır. Yo-Yo Ma gibi çocukluk çağında müzik eğitimi alan ve yeteneğini erken dönemden itibaren geliştiren müzisyenler, bunun en önemli göstergesidir. Bir diğer müzik dâhisi Wolfgang Amadeus Mozart, babasının kendisine erken dönemde müzik eğitimi vermesi sayesinde müzik kariyerine çok erken dönemde başlayabilmiştir. Müzik eğitimi almamış, fakat Mozart kadar yetenekli bir bireyin onun kadar başarılı bir müzisyen olması düşük bir olasılıktır. Dolayısıyla, müzik eğitimi ile çocukları çok erken dönemde tanıştırmak, müzik yeteneği olan çocukların ortaya çıkmasını kolaylaştıracaktır. Seashore’dan başlayan müziksel işitme algısı testleri çoğunlukla 9-12 yaş grubuna yöneliktir. Çocukların gelişimsel olarak şekillenmeye başladığı bu yaş grubunun gözlemlenmesi ile erken dönemde çocukların müziksel işitme algısı konusunda daha iyi fikir sahibi olunabilir. Bu bağlamda ana konusu 9-12 yaş grubu çocukların oluşturduğu “çocuklarda müziksel işitme algısını belirleyen faktörler” araştırmanın ana konusudur. Araştırmada bu yaş grubu için geliştirilen müziksel işitme algısı testi çocuklara uygulanarak ailelerinden alınan veriler ile birlikte değerlendirilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Müzikal yeteneğin belirlenmesi için yapılan araştırmalar, 1900’lü yıllardan bu yana çoğunlukla müziksel işitme alanına yönelik olmaktadır. Müziksel işitme, müzik yeteneğinin en büyük göstergesi olmasının yanı sıra, geliştirilmesi de mümkün olan bir faktördür. Zamanında yapılan doğru yönlendirmeler ile çok iyi sonuçlar alınabilmektedir. Ortaokul

çağı, çocukluk döneminin bir anlamda geçiş noktasıdır. 10-11 yaş grubu çocukluğun son dönemidir. Bu yaşlar, önceki ve sonraki yaş grubuna göre daha istikrarlı ve dengeli bir durumdadırlar ve önemli bir eğitim ve yönetim güçlüğü ortaya çıkarmaktadırlar (Kocaoluk ve Kocaoluk, 1998, s.26-47). Bu araştırma, ortaokul çağı dikkate alınarak 9-12 yaş grubun öğrenciler ile yapılmıştır. Böylece hem Seashore'un üzerinde durduğu yaş aralığı olması hem de ortaokul çağı çocuklarını kapsaması sebebiyle bu yaş grubu seçilmiştir. Ailelerin de yardımıyla, bu yaş grubunda bulunan çocukların müziksel gelişimlerinin gözlemlenmesi yoluyla yapılacak durum tespiti, müzik eğitiminin planlamasına yönelik yeni fikirleri ortaya çıkarabilir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi “*Çocuklarda müziksel işitme algısını belirleyen faktörler nelerdir?*” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada, çocukların müziksel gelişimi, ailelerinden alınan veriler ile incelenip müziksel işitme algısı testi puanlarıyla birlikte analiz edilmiştir.

Bu hususlar eşliğinde alt problemler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

1.1.1. Alt Problemler

1. Müziksel işitme algısı testi sonuçları nasıldır?
2. Çocuğun müzikle ilgili davranışlarının müziksel işitme algısına etkisi nasıldır?
3. Çocuğun şarkı söyleme durumunun müziksel işitme algısına etkisi nasıldır?
4. Ailenin müzik ilgileri durumunun çocukların müziksel işitme algısına etkisi nasıldır?
5. Çocuğun müzik eğitiminin müziksel işitme algısına etkisi nasıldır?
6. Çocukların dinlediği/ ilgi duyduğu müziğin işitme algısına etkisi nasıldır?
7. Duyma ile ilgili faktörlerin müziksel işitme algısına etkisi nasıldır?
8. Araştırmaya katılan çocukların ailelerinin sosyoekonomik durumları nasıldır?
9. Çocuğun müzik geleceğine yönelik beklentiler ve müziksel işitme algısı durumu nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Müzik yeteneği, her çocukta mutlaka belli bir derecede bulunan bir yetenektir. Okul öncesi dönemden başlayarak verilen müzik eğitimi, çocukların müziksel geleceği açısından önem arz etmektedir. Buna rağmen Türkiye’de devlet okullarında müzik eğitimi, branş öğretmeni ile ortaokuldan başlayarak verilmektedir. Ortaokul çağına kadar geçecek süre, eğitim için

değerli bir süredir. Bu sürenin iyi değerlendirilememesi ve müzik eğitiminin etkili kullanılamaması ile, müzik eğitiminden en üst düzey fayda sağlamak zorlaşacaktır.

Bu sebeple araştırmanın ana amacı 9-12 yaş grubu çocukların müziksel işitme algısını belirleyen faktörleri incelemek, söz konusu faktörlerin önemine vurgu yaparak erken dönemde geliştirilmesi için yapılacak yeni çalışmalara zemin hazırlamaktır.

Araştırmanın diğer bir amacı, 9-12 yaş grubu çocuklar için müzik uzmanı olmayan kişilerin de kolaylıkla uygulayabileceği bir test geliştirmek ve bundan sonraki geliştirilecek müziksel işitme testlerinin üretilmesi için katkı sunmaktır.

1.3. Önem

Eğitim baştan sona planlı ve programlı bir süreç gerektirir. Hem eğitimi veren kişinin hem de eğitimi alan öğrencinin bu süreçte hazır olması ve başarısı, doğru planlamalar ile mümkündür. Araştırmada ortaokul çağına gelmiş çocukların müziksel işitme algısı durumları ve bunları etkileyen faktörler incelenmektedir.

Bu araştırma,

- 9-12 yaş grubu çocukların müziksel işitme algısını belirleyen faktörlerin betimlenmesi,
- Bu döneme kadar müziksel gelişimlerinin gözlemlenmesi,
- Gözlemlere göre sonraki yapılacak araştırmaların temelini oluşturması
- Araştırma için geliştirilen renklerle müziksel işitme algısı testinde bulunan ve alanında ilk olan renklerle aralık testi, melodi ve ritim testinin diğer yaş gruplarına göre yapılacak yeni testlere örnek olması bakımından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

- Hazırlanan müzik testinin 9-12 yaş grubu çocukların müziksel işitme algısını belirlemede yeterli olacağı,
- Seçilen örneklemin, 9-12 yaş grubu çocukların evrenini temsil edebileceği,
- Müzikal çevreyi belirlemek için uygulanan formun, çalışmanın öne sürülen hipotezi desteklemek için yeterli olacağı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Deney grubu için belirlenmiş 9-12 grubu 45 çocuktan oluşan örneklem grubuyla,
- Deney grubunun ailelerinden elde edilen verilerle,
- Saha çalışması sırasında kullanılan araçlarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Gürlük: Müzikte sesin şiddetidir.

Tını: Sesinin özelliklerini yansıtan ses rengi

Tonalite: Bir müzik eserinin perdelerinin veya akorlarının algılanan ilişkiler, kararlılıklar ve yönlülük hiyerarşisinde düzenlenmesidir.

Akor: Birden fazla sesin armoni oluşturacak şekilde aynı anda çalınmasıdır.

Armoni: Müzikte, farklı notaların aynı anda kullanılması ile birlikte ortaya çıkan ses uyumudur.

Shapiro-Wilk Testi: Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek için kullanılan istatistiksel yöntemdir.

Spearman's Rho: Parametrik olmayan verilerde iki değişken arasındaki ilişkinin derecesini gösteren istatistiksel yöntemdir.

1.7. İlgili Araştırmalar

Müziksel algılama, müziksel işitme yoluyla yapılabilen bir kavramdır. Ölçümünün diğer unsurlara göre daha kolay olması, müziksel işitme algısının müzik yeteneği konusunda ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bu bölümde, bilinen eski testlerden başlayarak öne çıkan araştırmalar değerlendirilmiştir.

Carl Seashore'un 1915 de yayınlanan Measure of Musical Talents (müzikal yeteneğin ölçülmesi) adlı kitabı bu alandaki en önemli araştırmalardan biridir. Söz konusu test; ses, gürlük, ritim, süre, tını ve tonal hafıza bölümlerinden oluşmaktadır. Altı bölümün dördünde, iki örnekle birbirileri arasındaki farkın ayırt edilmesi vasıtasıyla özel duyuşsal ayırım becerileri test edilmektedir (Seashore, 1915, s. 129-148).

1941 yılında müzik psikoloğu olan Herbert Wing, genel müzik becerisi faktörünü ortaya koymuş, 1961 yılında ise, standart müziksel zekâ testi (standartized tests of musical intelligence) araştırmalarını oluşturmuştur. Bu test; akor analizi, akor değişimi, ezgisel değişim, ritmik vurgu, armoni değişimi, melodide gürlük basamaklarının değerlendirilmesi, ifade duyarlılığı gibi 7 bölümden oluşmaktadır (Radocy & Boyle, 2013, s. 85-86).

1966 da Arnold Bentley tarafından, çocuklarda müzik yeteneği ve ölçülmesi (musical ability in children and its measurement) isimli kitap yayımlanmıştır. Kitapta, müzik yeteneğinin doğuştan mı yoksa sonradan kazanılan bir yetenek mi olduğu üzerine durulmuştur. Sonuçlar müziksel yeteneğin ölçülmesi isimli bir test ile birlikte yayımlanmıştır. Bu araştırmada aşağıdaki noktalar ön plana çıkmıştır;

Bentley müziksel yetenek ölçüm testi (measures of musical abilities), 7-12 yaş arası çocuklar için hazırlanmış olup ses ayrımı, tonal hafıza, akor analizi ve ritim hafızası bölümlerini içinde bulundurur. Bu test 7-12 yaş grubu küçük çocuklara uygun olduğu için yaş bakımından diğer testlerden ayrılmaktadır (Young, 1973, s. 71-79).

Müzik eğitimi alanında, dünya çapında önde gelen bir araştırmacı ve öğretmen olan Edwin Gordon, bir dizi müziksel işitme testi geliştirmiştir. *Müziksel yetenek testi, ilk düzey müziksel duyumsama testi, orta düzey müziksel duyumsama testi* adlarıyla bilinen bu araştırmalar, alanında önde gelen çalışmalardır.

1965 yılında Edwin Gordon tarafından yapılan *müziksel yetenek profili* (musical aptitude profile –MAP) aşağıdaki bölümlerden oluşur;

Tonal canlandırma (melodi ve armoni),

Ritimsel canlandırma (tempo ve ölçü),

Müziksel duyarlılık (ifade, denge, stil).

1979 da Gordon tarafından yapılan araştırmada *ilk düzey müziksel duyumsama testi* (primary measures of music audation- PMMA), 4-6 yaş gurubundan başlayarak 3. sınıfa kadar olan çocuklar için geliştirilmiştir. Söz konusu test her birinde 40 soru olan tonal ve ritimsel bölümden oluşmaktadır.

Gordon 1982 yılında önceki yaptığı araştırmaları geliştirerek bir önceki testin yeni bir versiyonu olan *orta düzey müzik duyumsama testi* (intermediate measures of music audation- IMMA) ni yayımlamıştır. 1 ve 4. sınıf öğrenci gruplarının hedeflendiği araştırmada, müzik yeteneğinin belirlenmesi için toplam skora yer verilmiştir (Gordon, 2001, s. 7-16).

Kai Karma tarafından geliştirilen *müzikal yetenek testi* (musical aptitude test), müziksel dinlemeye dayalıdır. Testte temel müzikal yetenek ölçülmektedir (Kolehman, 2009, s. 7). Art arda çalınan ses kaydı örneklerinin önceki ile aynı olup olmadığı sorulmaktadır. Böylece müziksel farkındalığı dinleme yoluyla ölçme hedeflenmiştir.

Danimarkalı müzik eğitim araştırmacısı Mikkel Wallentin, Gordon'a benzer bir test geliştirmiştir. *Müzik kulağı testi* (the musical ear test) olarak bilinen ölçekte iki ayrı melodi ve ritim sorularak aynı veya farklı olduğu üzerine değerlendirmeler yapılır. Test 18 dakika sürmektedir (Wallentin, Nielsen, Friis-Olivarus, Vuust, & Vuust, 2010, s. 9).

1980 yılında Süer'in "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim" adlı doktora tezinde, öğrencilerin müzik öğretmenliği için okula giriş süreçleri değerlendirilmiş ve davranışları yönünden incelenmiş, öğretim sürecine gelen öğrenciler arasında önemli farklılıklar olduğu vurgulanmıştır (Uçan, 2018).

1990 yılında Jale Tatar tarafından, "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Sınavlarında Müziksel İşitme Yeteneğinin Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde, adaylara "Seashore müzik yetenek sınavı" ve "tek-iki ses, ritim ve melodi tekrarı" birlikte uygulanmış ve aralarındaki ilişki değerlendirilmiştir. Sonuç olarak iki test arasında bir bağıntı bulunmadığı saptanmıştır (Tatar, 1990).

1993 yılında Erol Demirbatır, "Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel Başarılarıyla Birinci Yıl Sonunda Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde, öğrencilerin okula girerken aldıkları müzik yetenek sınavı puanlarıyla 1.yılsonundaki müziksel işitme ve okuma yazma ve ana çalgı derslerinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, sonuçta okula girişteki puanla genel müziksel başarı arasında yeterli bağıntının olmadığı ortaya konmuştur (Demirbatır, 1993).

1995 yılında Gülay Göğüş tarafından ortaya konan, "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi" isimli sanatta yeterlik tezinde, örneklem olarak 1991-1994 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi bölümünde yapılan dört giriş yetenek sınavlarının geçerlikleri düzeyleri ele alınmıştır. Sonuçta geleneksel yöntemlerle yapılan bu testlerin geçerliğinin yetersiz olduğunu ortaya koymuştur (Göğüş, 1995).

1995 yılında İlknur Özal tarafından yapılan, "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Ana Çalgı

Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler” isimli yüksek lisans tezinde, öğrencilerin müzik yetenek sınavından aldıkları başarı puanıyla ana çalgı dersinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Araştırmada, müzik yetenek sınavının alt testlerinden olan müziksel işitme, müziksel çalma ve müziksel söyleme testi ile ana çalgı dersindeki başarı ilişkisi incelenmiş sonuç olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı ortaya konulmuştur (Özal, 1995).

1996 yılında Metin Karkın tarafından yapılan, “Müzik Eğitimi Bölümlerinde Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde, sınavın değerlendirilerek sınav sistemlerine yeni boyutlar getirilmesi amaçlanmış, sınavın uygulanmasında hem ortak hem de farklı görüşler ortaya konmuştur (Karkın, 1996).

1996 yılında Seval Köse tarafından yapılan, “Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde Merkezi Özel Yetenek Sınavı Öncesi ve Merkezi Özel Yetenek Sınavı Girişli Öğrencilerin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezinde, öğrencilerin özel alan dersleri akademik başarılarının 1. ve 2. Yarıyıllar not durumları bakımından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, akademik başarılar anlamında farklılıkların olduğu ortaya konmuştur (Köse, 1996).

2001 yılında Cengiz Şengül tarafından yapılan, “Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Yetenek Sınavlarına Başvuran adayların Müziksel İşitme-Yineleme Sınavındaki Soru Tiplerine Göre Başarı Durumlarının Belirlenmesi” isimli yüksek lisans tezinde müzik eğitimi bölümlerine başvuran adayların müziksel işitme-yineleme bölümündeki soru tiplerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin Müziksel İşitme-Yineleme bölümündeki sınav performansları değerlendirilmiş, sonuç olarak adayların en başarılı olduğu bölümün işitme olduğu ortaya konmuştur (Şengül, 2001).

2013 yılında Sağır, Gürpınar ve Zahal tarafından yapılan, “Müziksel işitme-okuma-yazma ile diğer alan dersleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırmalı incelenmesi” isimli makalede müziksel işitme-okuma-yazma ile diğer alan dersleri karşılaştırmalı olarak incelenmiş, sonuç olarak, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konmuştur (Sağır, Gürpınar, & Zahal, 2013, s. 305-314).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Çocuklar, doğumdan itibaren çevresel etkenler ile kendini geliştirmektedir. Aileden aldığı genetik miras, çevresel etkilerin bir altyapısını oluşturmaktadır. Bilişsel olarak çocuğun gelişimi de bu etkilere bağlıdır. Etkinliği günümüzde hala sürmekte olan bilişsel gelişim kuramı, 1900'lerin başında çocuk gelişimi üzerine araştırma yapan Piaget'in çocukların zihinsel gelişimini izlemek amacıyla yaptığı araştırmalarda, farklı yaşlardaki çocukların düşüncelerindeki farklılığı belli bir düzenle ortaya koymuştur (Erden & Akman, 1997). Bilişsel gelişim; bebeklikten yetişkinliğe kadar bireyin çevreyi, dünyayı anlama, düşünme yollarının daha kompleks ve etkili hale gelme sürecidir (Sönmez, 2000, s. 90).

Bilişsel gelişim kuramında dört temel kural vardır. Bunlar;

- Dönemler değişmez. Bir şekilde belli bir sıra ile ortaya çıkarlar. Evrelerin sırasını değiştirmek mümkün değildir.
- Dönemler arasında hiyerarşik bir sıralama vardır. Her bir dönem kendisinden önceki evrelerin kazanımlarını da içermektedir.
- Bireysel farklılıklar söz konusudur. Her birey kendisine göre bir gelişim gösterir.
- Her dönem için tipik olan gelişim özellikleri vardır (Bacanlı, 2002).

Piaget'e göre bilişsel gelişim 4 dönemden oluşmaktadır, bunlar;

- Duyusal-motor dönem,
- İşlem öncesi dönem,
- Somut işlemler dönemi
- Soyut işlemler dönemidir. (Kol, 2011, s. 5).

Erden ve Akman (1997)'e göre, Piaget'in ileri sürdüğü kuramda dönemler ilerledikçe, çocukların kavrama ve problem çözme yeteneklerinde niteliksel gelişmeler gözlenmektedir.

Bilişsel gelişim, çocuğun çevresini anlamaya başlamasıyla başlar. Çevresel faktörler, bu aşamada büyük önem taşımaktadır. Bu faktörler ne kadar zengin olursa, bilişsel gelişim o kadar etkin olacaktır. Bu aşamada müziğin rolü, çocuğa zengin bir ortam sunup, etkileşimini sanatsal açıdan destekleyerek bilişsel gelişimine katkı sunmaktır. Özellikle okul öncesinden başlayan oyun yoluyla eğitimlerde, oyunlara bir araç olan müzik, nitelikli bir bilişsel gelişimi destekleyecektir. Müzik yoluyla kendine güveni olan bireyler yetişecek, toplumda kendini daha doğru ifade edebilen bireyler ortaya çıkacaktır.

İnsan ve müzik ilişkisi, doğumundan önceleri başlayarak zamanla çeşitlenip zenginleşir. İnsan, çevresinde müzik ile etkileşimi oldukça birtakım müziksel davranışlar kazanır. Müzik eğitiminin amacı da zaten bu davranışları bilinçli olarak kazandırmaktır.

Uçan (2005)'a göre müzik toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel alanında bazı işlevler üstlenerek bu alanda etkinliğini sürdürmektedir (s.13).

2.1.Müziğin İşlevleri

2.1.1. Müziğin Bireysel İşlevleri

Müzik eğitimi, bireysel olarak dengeli, başarılı, topluma karşı duyarlı ve mutlu olmak için hem davranışlarında hem de zihninde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini içinde barındırır (Uçan, 2005, s. 13). Uzun zamanlardır müzik, bireysel olarak tedavi aracı olarak da kullanılmaktadır. Müzik öğretim programlarında da vurgulandığı şekliyle müzik eğitimi, öğrencinin yaratıcılığını geliştirir. Bireyin gelişim sürecinde ses organını eğitmesini sağlar. Zamanın kaliteli geçirilmesine yardımcı olur.

2.1.2. Müziğin Toplumsal Değişkenlere Etkileri

Müzik toplumsal açıdan farklılıkları en aza indirmeyi amaçlar. Toplum içindeki kesimlerin iş birliği yapmasını ve bütünleşmesini sağlar (Uçan, 2005, s.13). Müzik, toplumda olması gereken karşılıklı hoşgörüyü arttırır. Toplumsal dayanışmayı teşvik eder. Milli olguların ve milli kültürün devam etmesi ve yeni nesillere aktarılmasını sağlar.

2.1.3. Müziğin Kültürel İşlevleri

Müzik bir kültür aracı olma vasıtasıyla kültürü geliştirici, milli kültürel özellikleri taşıyan ve yeni kuşaklara aktaran, kültürler arası ilişkileri zenginleştiren müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar (Uçan, 2005, s. 13). İçinde bulunduğu kültürün başka toplumlarca tanınmasını kolaylaştırarak kültür etkileşimine imkân sağlar.

2.1.4. Müziğin Ekonomik İşlevleri

Müziğin üretim, dağıtım ve tüketim alanı olma özelliklerinden dolayı müziksel ihtiyaçları karşılama özelliği vardır. Bu faaliyetler ekonominin tüm aşamalarında belirgin bir biçimde izlenebilir (Uçan, 2005, s.13).

2.1.5. Müziğin Eğitimsel İşlevleri

Eğitim boyutu olma, eğitim aracı olma ve eğitim yöntemi olma gibi birtakım roller üstlenen müzik, eğitimin diğer işlevlerinin yapılmasına imkân sağlayan müziksel öğrenme ve öğretme etkinliklerini, ayrıca bunları düzenlemeyi kapsar (Uçan, 2005, s. 13).

2.2.Müzik Eğitiminde Gelişimsel Dönemler Ve İlkeler

Paananen (1985)'den aktaran Özdemir ve Yıldız (2010)'a göre üçe ayrılan müziksel gelişim dönemleri şu şekilde ele alınmıştır;

2.2.1. Duyuşsal Motor Dönemi (4-18 Ay) (Sesin genel Parametrik Değişimlerinin Gelişimi)

- Üretilen seslerin ayırt edilmesinde sorunlar vardır.
- İşitsel algılama geliştiği için üretilen sesler de gelişir.
- İlk müzikal figür formları oluşur.
- Farklı renklerle aralıklar ve sürelerle sesler üretilir.

2.2.2. İlişkilendirme Dönemi (1,5-5 Yaş) (Müziksel Yapıların Gelişmesi ve Aralarındaki İlişki)

- Müziksel yapıları keşfetmede farklılıklar gözlemlenir.
- Müziksel işaretlerle müziksel yapılar arasındaki ilişkiler üzerinde dikkat artar.

- Müziksel cümleler içindeki sabit olan ton ve ritim birleşimlerine dikkat artar.

2.2.3. Ayrımsal Dönem (5-11 yaş) (Müziksel Yapıların Sıralılık Düzeninin Algılanmasının Gelişimi)

- Melodik ve ritmik alandaki hiyerarşik ilişkiler keşfedilmeye başlanır.
- Sesler diziler şeklinde algılanmaya başlanır.
- Vuruşlarda aksanlar belirir.
- Ton içinde kalma yetileri gelişir. Evrensel ve yerel tonaliteler arasındaki farklılıklar, önceleri karışıklığa yol açsa da kontrol altına alınır (s. 80).

2.3. Müzik Öğretimi Yöntemleri

Müzik eğitimi Uçan'ın da tabiriyle; müziksel davranış kazandırma veya geliştirme sürecinin müzik eğitimi yoluyla yapılmasıdır (Uçan, 2005, s. 14). Çocukların bu süreçten daha fazla kazanım sağlaması için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Müzik öğretim programında yöntemin rolü, müzik eğitiminden en üst düzeyde fayda sağlamaktır.

Emile Jaques Dalcroze, Zoltan Kodaly, Carl Orff, Shinichi Suzuki, en bilinen müzik öğretim programlarını yaratan araştırmacılarıdır. Günümüzde, bu dört müzik öğretim programının temel alındığı eğitim ile, çocukların müziksel gelişimleri bilimsel açıdan daha iyi sonuçlar verebilmektedir. Bu yöntemlerin birbirine benzer özelliklerinin yanı sıra öne çıkan bir takım farklı karakteristik yanları da bulunmaktadır.

Eurhythmics olarak adlandırılan Dalcroze'un eğitim anlayışına göre, insan duyguları müziksel hareketlere dönüşür. Duruş, el-kol hareketleriyle ve çeşitli beden hareketleriyle, seslerin, müziğin ve duyguların çözümlenmesinde ve duyarlılık gelişiminde beden bir bütün olarak eğitilmesi gerekir (Chosky, Abrahamson, & Gilleseppe, 1986, s. 35).

Dalcroze'in eğitim sistemi, çocuğun içindeki yaratıcılık ögesini, bedensel hareketlerle, bir nevi dans ile ortaya çıkarılmasına dayanmaktadır. Buna rağmen Dalcroze yönteminde kullanılan hareketler bir dansçının ya da koreografin düşünce ve hayallerini betimlediği tasarlanmış danslar değildir. Hareketler önceden tasarlanmadan doğaçlama olarak yapılır (Göğüş, 1990, s. 62).

Eurhythmics in yanı sıra do solfej-ritmik solfej ve doğaçlama eğitimi de yer almaktadır. Bu üçlü sistem Dalcroze eğitim sisteminin temelidir. Kulak eğitimi solfej eğitiminin temel taşlarındandır.

Dalcroze eğitim sistemi kısaca;

- Günümüzde müzik dışında da birçok yeteneği geliştirme amaçlı kullanılan, Eurhythmics içinde, hayal gücünden kaynaklanan kinestetik hareketlerin kullanılması.
- Dalcroze'un solfej ve ritmik solfejinde kullanılan bilgi, düzen ve sınıflandırma fikri.
- Sezgisel ve tümevarımcı bir düşünce sistemi yardımıyla keşfetme ağırlıklı problem çözme teknikleri, daha iyi düşünme olarak özetlenebilir (Göğüş, Müzik Öğretimi ve Yöntemleri, 1990, s. 82)

Macar eğitimci Zoltan Kodaly, 1930'lu yıllarda, herkesin katkıda bulunması gereken bir müzik sistemi geliştirmiştir. Sistem kendisine ait olmasına rağmen, temelde öğrenme araçları kendisine ait değildir. Sol-fa İtalya'da, Tonik Sol-fa İngiltere'de, ritim heceleri Fransa'da kullanılmıştır (Kandemir, 2009, s. 98).

Chosky, (2001) Kodaly eğitim sistemini şu şekilde vurgulamaktadır;

- Dilde okuma yazma yeteneği olan herkes, müziksel okuma yazma yeteneğine sahiptir. Çocuklara müzik dilini öğretme, müziksel okumayı öğretmek için yardım eder.
- Şarkı söylemek, müzisyenlik için en iyi temeldir.
- Küçük yaşlarda başlamak, müzik eğitiminin başarıya ulaşması için tavsiye edilir.
- Halk şarkıları, bir çocuğun kendi dil mirasının oluşumunda önemlidir. Bu yüzden çocukların dil kültür miraslarını müzik eğitimiyle yoluyla bilmesini sağlar.
- Halk şarkıları ve diğer şarkıların sanat değeri taşıması, çocukların taklit yöntemi ile öğrenmesi için önemlidir.
- Eğitimin temelinde müzik eğitimi yer almaktadır. Bu sebeple müzik eğitimine önem verilmesi gerekmektedir (s.82).

Kodaly eğitim sisteminde müziğe mümkün olan en erken yaşta, hatta çocuğun doğumundan 9 ay önce başlanması gerektiği söylenmiştir. Bu doğrultuda en uygun zamanın 3-6 yaş arasına denk gelen okul öncesi eğitim olduğu saptanmıştır (Yiğit, 2000, s. 15).

Çalışmalarında Dalcroze prensiplerinden etkilenen Orff, hareket ve ritim üzerine kurulu doğaçlama çalışmalarına ağırlık vermiştir. Konuşma, hareket ve danstan doğan ilkel müziğin müzik eğitiminin temelini oluşturduğu düşüncesine sahiptir (Ekici, 1998, s. 3).

Orff'un amacı, Dalcroze prensiplerine benzer şekilde, eğitim sistemine göre eğitilen öğrencilerin en önde gelen ilkelerinden doğaçlama çok önemlidir. Müzik eğitiminin temelini oluşturan konuşma, hareket ve danstan kaynaklanan ilkel müzik çalışmalarının esas çıkış noktasıdır (Yıldırım, 1995, s. 8).

Carl Orff'un çocuk müziği eğitimine verdiği öneme bakılacak olursa; kendisinin müzikli tiyatro stili kompozisyon yazımından kaynaklandığı ve çocukların kendi kendilerine yapmaktan hoşlandığı şeyler (dans, oyun, alkış, tempo tutmak, ip atlamak, koşmak vb.) üstüne temel atılmış bir anlayış ortaya çıkmaktadır (Ekici, 1998, s. 3).

Orff çalgıları, Carl Orff, Kaerl Maendler ve Klaus Becker'in ortak çalışması sonucu geliştirilen, önceden bir bilgiye sahip olmadan her yaşta ve yetenekte insanın kolaylıkla çalabileceği ve doğaçlama yapmaya oldukça elverişli çalgılardır.

- Çeşitli büyüklükte ve farklı sesli davullar,
- Büyük Ziller,
- Zilli Tefler,
- Ksilofonlar,
- Metalofonlar ve
- Glockenspieller,
- Blokflütler,
- Basit yaylı ve telli çalgılar, sürekli geliştirilmekte olan bu ses gövdesinin temel parçalarını oluşturmaktadır. Bu çalgılar, tek başına çalınmaktan öte birlikte müzik yapmaya uygundurlar (Gürgeç'ten aktaran Kandemir, 2009, s.39).

Bununla birlikte, konuşma, şarkı söyleme, hareket, Orff çalgılarından oluşan çalgı topluluğu ve dinleme Orff eğitim sisteminin temel araçlarıdır (Göğüş, 1990, s. 117).

Suzuki eğitim metodu, önceki sayılan metotlardan nispeten daha yeni bir metottur. Suzuki'nin eğitim felsefesi "Müzikal yetenek doğuştan gelen bir yetenek değil, geliştirilebilecek bir yetenektir. Uygun şekilde eğitilmiş herhangi bir çocuk, tıpkı bütün çocukların ana dilini konuşabilme yeteneğini geliştirmesi gibi, müzikal yetenek geliştirebilir. Her çocuğun potansiyeli sınırsızdır" (Brody, 2016, s. 79) söylemine paralel olarak gelişmiştir.

Dittgen (2018)'e göre Suzuki prensipleri şunlardır:

- Sıfır yaştan itibaren başlama
- Olumlu çevre
- Tekrarlama ve dinleme
- Ebeveynlerle öğrenme
- Başka çocuklardan öğrenme, grup eğitimi
- Küçük adımlar ve repertuvar çalarak öğrenme
- Nota okuma
- Her çocuk başarabilir
- Ton elde etmedir (s.15).

Bu prensiplere göre, çevresel faktörler olarak da adlandırabileceğimiz faktörler, eğitim için önemli olarak görülmüştür. İyi bir çevre hazırlamak için ebeveynlere büyük sorumluluk düşmektedir. Ayrıca, çocuğun teşvik edilmesi, başarısının anahtarı sayılmaktadır. Tekrarlama ve birikim prensibine göre ise, ne kadar çok tekrar yapılırsa, o kadar çok yeteneğin gelişeceği öne sürülmektedir. Suzuki üçgeni, daha önce benzerine çok rastlanmayan şekilde, ebeveynin de eğitim sistemine entegre olması ve öğretmenin olmadığı durumlarda etkin olarak eğitimin devamlılığını sağlayabilmesini mümkün kılar. Başka çocuklardan öğrenme prensibi ile ise öğrencinin yaşlarıyla beraber öğrenmesinin öğrenmeyi güçlendirdiğini öne sürülmektedir.

Öncelikle çalgı çalmanın öğretilmesi sonrasında ise müzik yazısının (notanın ve eslerin) öğretilmesi, Suzuki'nin bizzat tavsiyesidir. Notanın öğretilmesi doğru zamanda olmak üzere öğretmene bırakılır. Suzuki Metodunun asıl hedefi, çocuğa çalgıyı ve müziği sevdirmek ve müziği çocuğun hayatının sadece bir bölümünde yaşadığı bir tecrübe değil aynı zamanda yetişkinliğinde de sürecek bir parçası haline getirebilmektir (Brody, 2020, s.45).

Birçok eğitimci tarafından Suzuki yöntemi, çocuk dil gelişimine benzetilmektedir. Suzuki eğitimcilerinin de üzerinde fikir birliğine vardığı bu konu aslında, hoşgörü bakımından da birçok eğitim bilimine örnek olmalıdır. Ebeveynin, öğretme konumuna gelebilmesi için ekstra çaba sarf etmesi gerektiği için, Suzuki üçgeni olarak adlandırılan bu ebeveyn-öğretmen-öğrenci üçgeni, çevresel faktörlerin de yardımıyla son derece etkin olacaktır.

Yukarıda incelenmiş olan başlıca müzik öğretim yöntemleri birbirine benzer yönler barındırırken bir takım karakteristik özelliklerle farklılıklar da içermektedir. Göze çarpan bu noktalar:

- Dalcroze: Hareket
- Kodaly: solfej ve şarkı söyleme
- Orff: birlikte müzik yapma ve drama
- Suzuki: herkesin çalgı çalabilmesi

4 büyük müzik öğretim yöntemini bir tablo ile incelemek bu konudaki görünümü daha iyi ortaya koyacaktır. Bu sebeple aşağıdaki tabloda numaralar ile benzerlikler ve farklılıklar vurgulanmıştır.

Tablo 1

Müzik Öğretim Yöntemleri Karşılaştırma Tablosu

DALCROZE	KODALY	ORFF	SUZUKI
1. Önce hareket	1. Şarkı söyleme yoluyla müzik eğitimi, Halk müziği, kültür ve dil	1. Müziksel deneyim kendisi ile kendini ifade edebilme	1. Zamanından önce nota öğretilmemeli
2. Yaratıcılık	2. Yaratıcılık	2. Yaratıcılık	2. Yaratıcılık
3. Müzik yeteneğinin hareket yoluyla yaşandıktan sonra çalgı veya solfeje aktarılması	3. İlk aşamada doğaçlama için nota bilme gerekli	3. İlk aşamada doğaçlama için nota bilme gerekli değil	3. İlk aşamada nota öğretilmesi gerekli değil, hatta ilk aşamada öğretilmemeli
4. Müzik eğitimi içinde hareket önemli yer tutar	4. Müzik eğitimi içinde hareket önemli yer tutar	4. Müzik eğitimi içinde hareket önemli yer tutar	4. Müzik eğitimi içinde dil gelişimi örneği önemli yer tutar, burada ayrıca Suzuki üçgeni önemlidir
5. Çalgı eğitimi doğrudan ele alınmasa da teşvik edilir.	5. Çalgı eğitimi doğrudan ele alınmasa da teşvik edilir.	5. Çalgı eğitimi doğrudan ele alınmasa da teşvik edilir.	5. Çalgı eğitimi önemlidir
6. Belli bir noktadan sonra solfej eğitimi vardır	6. Müziksel okuma yazma baştan itibaren en önemli konudur	6. Çalgı dersinden önce herhangi bir okuma yazma önerilmez	6. Belli bir noktaya gelinceye kadar nota öğretimi önerilmez

2.4. Çocuklarda Müzik Yeteneği ve Müzik Yeteneğini Etkileyen Faktörler

Yetenek, bir şeyi yapabilmektir. Müzikal yetenek ise müzikal yeteneği olan insanın, müziği icra edebilmesi, yaratabilmesi veya belki de analiz edebilmesi ile ilgilidir ve bir kişinin gerekli bilgi, beceri ve deneyimi nasıl edindiğine bakılmaksızın bir şey yapabilmesini ifade eder (Radocy & Boyle, 2013, s. 284).

2.4.1. Müzik Yeteneği İle İlgili Bazı Kavramlar

Türkçe’de yetenek kelimesi, birçok anlamı içinde barındırmaktadır. Örneğin ability, aptitude, talent, gift gibi bazı yabancı kelimelerin karşılığı, yetenek olarak alınabilir.

Yetenek (Ability): Bir işi yapabilmek için fiziksel ya da mental olarak güçlü olabilme durumudur. Müzik icra etmek, bestelemek, analiz etmek ve doğaçlama yapmak, müzik becerisini sergilemenin bir yoludur. Diğer bir deyişle, İngilizcesi “ability” olan yetenek, sonradan kazanılabilen bir olgudur (Radocy & Boyle, 2013, s. 384).

Yetenek (Aptitude): Bir işi yapabilmek için doğal güçtür. Örgün müzik eğitimi dışında, müzikle birlikte genetik yapı ve çevre deneyiminin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan yeteneklerin bir kısmını ifade eder (Radocy & Boyle, 2013, s. 384).

Yetenek (Talent): Müzikal beceri ya da başarı ile ilgili diğer terimler arasında, yetenek (talent), "müzikal", yani, mevcut ya da potansiyel değişime karşı hassas olmak anlamına gelen, genellikle performansla ilgili açık bir kabiliyet göstergesi, bir müzikal tetikleyici olan başka bir kesin olmayan terimdir. Deneyimsiz bir sanatçı, müzik cümlesi ile alakalı dinamik seviyelerin değişimine karşı bir hassaslık gösterebilir (Radocy & Boyle, 2013, s. 384).

Yetenek kavramının yanında, ayrıca yeteneğin oluşmasında sebep olan etkenleri Radocy ve Boyle (2012, s. 385) tarafından kapasite, başarı ve gelişim olarak değerlendirmektedir.

Kapasite: Bir kişinin genetik bağış ve olgunlaşma sonucu sahip olduğu yeteneğinin bir bölümünü ifade eder (Radocy & Boyle, 2013, s. 385).

Başarı: Genellikle belirli bir öğretimin sonucu olan, belirli müzikal başarıları ifade eder. Her ne kadar müzikal yetenek veya kapasiteyi belirli bir başarı gerektiren görevlerle değerlendirmek uygun olmasa da yine de geçmiş başarılar müzikal yeteneklere işaret edebilir ve bu da daha ileri başarılar için olasılıkları gösterebilir. Nota okuma, bir eserin belli bir bölümünü icra etme, 10 büyük senfoni bestecisini bilme, Bethooven’in senfonilerini ve onlarla ilişkili yapıları bilme gibi örneklendirilebilir (Radocy & Boyle, 2013, s. 385).

Gelişim: İnsanların doğum, çocukluk ve ergenliğe, yetişkin bir aşamaya doğru geçtikleri büyüme ve olgunlaşma sürecini ifade eder. Gelişim fiziksel, duygusal ve bilişsel olgunluğun sonuçlarını içerir ve kaçınılmaz olarak öğrenme ile etkileşime girer. Müzikal olan bireyler seslerin bazen de müzikal okur yazarlığın en erken farkında olanlardır. Birçok insan, basit müzikal tanıma ve şarkı söyleme aşamasının ötesine asla geçemez (Radocy & Boyle, 2013, s. 385).

Müzik yeteneğinin kaynağı konusunda yapılan araştırmalar hem çevre hem de genetik faktörlerin rolünün olduğuna öne sürmektedir. Müzik yeteneğinin gelişiminin bireyin çevresinde olan şey kadar bireyin bireysel özelliklerine de bağlıdır. Her ne kadar genetik ve çevre karşılaştırmalı olarak incelense de ikisinin de önemi büyüktür (Radocy & Boyle, 2013, s. 386).

Müzik yeteneği konusunda yapılan araştırmalar, müziksel işitmenin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Gerek ölçülebilen bir faktör olması gerekse müzik yeteneğinin temeli olması, buna en büyük sebep olarak gösterilebilir.

2.4.2. Müziksel İşitme Algısını Oluşturan Faktörler

Fenmen (1997)'e göre; “iyi duyan bir kulak, notaları hızla okuyabilen gözler ve şaşmaz bir ritim duygusu, müzik tekniğinin temelidir” (s.33).

Müzik eğitiminin temel unsuru, yeterli bir duyuş kapasitesine sahip olmaktır. Müziksel işitme-okuma yani işitme eğitimi, müzik eğitiminin temel bileşenlerinden birisi olarak saptanmıştır (Uçan, 2005, s. 14-15).

Müzik yeteneğinin “doğuştan mı geldiği, yoksa sonradan mı kazanılan bir şey mi olduğu” konusu, araştırmacılar tarafından uzun zamandır tartışılmaktadır. Harris (2002) sosyalleşme teorisine göre çocuklar “ev” ve “ev dışı” olguları farklı bir noktada tutmaktadır. Yani bir çocuğun ev dışı durumuna bakarak ev içi ilişkilerini tahmin etmeye çalışmak yanlış sonuçlar ortaya çıkarabilir. Harris'in bu düşüncesinin aksine karşıt olarak birçok görüş de mevcuttur.

Bazı bilim adamları, “*genetik ve çevresel etkileri ayırmak zor bir iştir*” fikrini savunurken buna karşın, (Harris, 2002) gibi bazı bilim adamları, gelişimsel psikologların bu faktörleri ayırmaya önem vermediğini ileri sürmektedir. Harris, çevresel faktörlerin kişilik, zekâ veya zihinsel sağlık üzerine etkilerini incelemiş ve etkinin olmadığını ileri sürse de aynı zamanda (Harris J. R., 2002), çocuk gelişiminde en önemli yerin ebeveyn olduğunu ileri sürmüştür.

Buna rağmen bu faktörlerin karşılaştırmasıyla ilgili bazı görüşler vardır. Bu görüşlerden Ramey (2002), çevresel faktörlerin üstün olduğunu düşünmektedir. Ramey'e göre insanlar çevresi ile etkileşim içinde olduklarından dolayı, deneyim ve etkileşimden etkilenmedirler.

Ramey (2002) gibi çevresel faktörlerin üstün olduğunu düşünenler, insanların tecrit içinde olmadıklarını ve bu nedenle çevrelerindeki deneyimlerinden ve etkileşimlerinden etkilendiklerini iddia etmektedir. Bu büyük tartışmaya kesin bir cevap vermek zordur, çünkü

genetik ve çevresel faktörleri birbirinden ayırmanın zor olması, çalışma sonuçlarının farklı yorumlanmasını mümkün kılmaktadır (Harris J. R., 2002).

Bartel ve Carneron'dan aktaran (Bond, 2011, s. 73-89)'a göre müzik eğitiminde çevresel faktörleri oluşturan unsurlar şunlardır:

- Sosyo-kültürel etkenler
- Pedagojik ve duygusal etkenler
- Sosyo-psikolojik etkenler

Sosyokültürel etkenler, kültürün bir çocuğu nasıl etkilediği, insanın içinde bulunduğu kültüre göre farklılık göstermektedir. Pedagojik ve duygusal etkenler ise, müzik eğitimi sırasında oluşan etki çocuğun müziksel geleceğini etkilemektedir. Sosyo-psikolojik etkenler, genetik olarak aileden gelen özellikler ve sosyal çevre özelliklerine dayanarak çocuğun müzik eğitimini etkilemesi üzerine vurgu yapmaktadır.

Araştırmaların da gösterdiği üzere çevresel faktörler ebeveynler üzerinde yoğunlaşmak olup ebeveyn dışında faktörlerin de aynı şekilde önemli olduğu öne sürülmüştür. Bununla beraber, faktörlere ayrıntılı olarak bakmakta fayda vardır.

- Müziğe ilgisi olan bir aile mensubu olma (yakın çevre)
- Müziğe ilgisi olan bir çevreye sahip olma (uzak çevre)
- Alınan müzik eğitimi
- Dinlenen/ ilgi duyulan müzik
- Kültürün etkisi
- Duyma ile ilgili faktörler
- Şarkı söyleme
- Algı ve zekanın etkisi

2.4.2.1.Müziğe İlgisi Olan Bir Aile Mensubu Olmanın Etkisi

Müzik yeteneği üzerine yapılan araştırmalar, çocukların müzikal gelişimi için ebeveynlerin büyük rol oynadığını göstermiştir. Örneğin Howe, Davidson, Moor, ve Sloboda (1995)'nın yaptığı araştırmaya göre, erken yaşlarda çocuğun şarkı söylemesini teşvik etmek, sonraki zamanlarda çocuğun büyük kazanımlar elde etmesini sağlamaktadır (s. 162-176). Çocuğun erken yaşlarda birtakım davranışlar kazanması ailenin yardımıyla mümkündür. Bu da ailenin çocuğun eğitiminde ne denli önemli bir role sahip olduğunu gösterir. Mozart örneğinde

olduğu gibi, erken dönemde üstelik çok yetenekli bir çocuk, müziksel açıdan doğru eğitimlerle desteklendiğinde, ortaya iyi yetişmiş bireylerin çıkmasını mümkün kılacaktır.

Çocukların anne karnındayken müzik dinlemesinin etkisini Gembris ve Davidson, oldukça erken ortaya çıkan çevresel faktör olarak görmektedir (Aktaran Bond, 2011, s. 73-89). Müzik eğitiminin belli bir süreç içinde uygulanması sonucunda, anne karnından yetişkinliğe varana kadar ailenin çocuğa katkısı olumlu yönde olabilir.

Kültür, bir toplumun kendine özgü olan mirası ve gelecek nesillere aktardıkları maddi veya manevi her şeydir (Parekh, 2002). Dolayısıyla kültür olmadan toplum düşünülemez. İçinde yaşadığı kültürün bireysel anlamda etki ettiği insanlar, yaşam tarzını bu düzene göre belirlerler ve gelecek nesillere de yaşam şekillerini aktarırlar. Müzik de bu yaşam şekillerinden bir tanesidir. Diğer bir deyişle, müzik kültürü, öncelikle aileden alınır, sonrasında çevresel faktörlere, yaşam standardına göre değişebilir.

Çocukların büyümesi, gelişmesi, kendini tanıması, yeteneklerinin farkına varması ve yeni kavramlar öğrenmesi yaşadığı çevreye bağlıdır (Aydoğan, 2006). İnsan için müziksiz bir çevre düşünülemez. Dolayısıyla her çocuğun mutlaka bir şekilde bir müziksel çevreye sahip olması kaçınılmazdır. Müzik eğitiminin amaçları arasında olan çocuğa müzik dinlemeyi öğretme, aslında müziksel çevrenin oluşturulmasına yardım etmektedir. Müzik eğitimi içinde de olan müzik dinlemeyi öğretme, eğitimin kendine has istendik davranışlar oluşturma olgusunu müzik dinlemeyi öğretmek müziksel çevrenin kaliteli şekilde çeşitlendirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Müziksel çevre oluşturulurken, en önemli etkenlerden birisi, aileden alınan müzik kültürüdür. Çocuğun aileden ilk aldığı şeylerden olan kültür kavramı, müzik özelinde bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

Çocuk için müzikal bir ortam yaratılırken, ebeveyn kadar ailedeki diğer kişilerin de etkisi gözlemlenmektedir. Ailede müzik uğraşan bir birey, kimi zaman rol model olarak görülen bir aile mensubu, kimi zaman yaşlılar ile özenilen bir hobi, çocuğun tercihlerine de etki edebilir. Bu konuda çocuğun ister farkında olarak ister farkında olmadan maruz kaldığı müziksel etkileşim, müziksel gelişimi için de bir etki yapmaktadır. Ayrıca müziksel çevre içinde çekirdek aile kadar ailenin diğer bireyleri de büyük rol oynamaktadır. Ailede akrabaların herhangi birinin müziksel ilgisi, çocuğun müziksel eğilimine yol açabilir.

2.4.2.2.Alınan Müzik Eğitiminin Etkisi

Müzik eğitimi, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik davranışlar geliştirme sürecidir (Ertürk, 1997, s. 27). Eğitimin her zaman iki amacı olmuştur. Bireylere öğretim vermek ve iyi davranış kazandırmak (Russel, 1981, s. 5-38).

Piaget'in ortaya koyduğu gelişim evrelerinde, 7-12 yaş somut işlemler dönemi olup bu dönemde mantıklı düşünme, ayırt edebilme, adaptasyon gibi zihinsel faaliyetler çocuklar için bu dönemde aktiftir (Kol, 2011). Müzik eğitimi, çocuklara hem mantıklı düşünme hem ayırt edebilme yeteneği hem de adaptasyon süreçlerinde yardım sağlayabilmesi sebebiyle, eğitim içinde önemli bir yere sahiptir. Ayrıca müzik eğitimi çocukların yaratıcılık duygularını ve hayal güçlerini geliştirmektedir. Okul öncesi dönemde aldıkları müzik eğitimi ile müziksel başarıya ulaşan müzik dehaları, aslında müzik eğitiminin zamanında yapıldığında ne kadar etkili olabileceğinin kanıtıdır. Yoyoma, Mozart gibi ünlü müzik adamları, erken dönemde müzik eğitimi almış oldukları için müzik yeteneğinin gelişmesine yol açmışlardır. Japon psikolog Ayako Sakakibara, 2-6 yaş arası 24 çocuğa uyguladığı deneyde, piyanoda çeşitli akorların seslerini dinleyerek tanımları için geliştirdiği aylar süren bir eğitim modeli geliştirmiştir. Eğitim sonucunda çocukların hepsi mükemmel perde (absolüt duyuş) özelliği geliştirerek piyanoda tek seferde çalınan notaları tanıyabilmiştir (Sakakibara'dan aktaran Ericsson ve Pool, 2016, s. 16-17). Herhangi bir referans ses vermeden sesin yüksekliğinin bilinmesi yani mutlak perde (absolüt duyuş) olarak bilinen yeteneğin Sakakibara'nın eğitim modeliyle gelişmesi, müzik eğitimi ile müzik yeteneğinin geliştirilebileceğinin göstergesidir.

2.4.2.3.Dinlenen/ İlgi Duyulan Müziğin Etkisi

20. yüzyılda kayıt cihazlarının gelişmesiyle müzik dinleme, istenilen yerde, istenilen şekilde gerçekleştirilebilecek bir aktivite haline gelmiştir. Müzik dinleme tercihleri, kişilik özellikleri, olgunlaşma, müzik eğitimi ve deneyim, müzikal hafıza, diğer müziksel eğilimler olarak ana başlıklarla belirlenmiştir (Prince, 1972, s. 445-455). Schwartz ve Fouts'un "müzik tercihleri, kişilik tarzı ve gelişimsel ergenlerin sorunları" isimli çalışmasında, farklı müzik tercihleri olan insanların farklı kişilik özelliklerine sahip olduğu ortaya konulmuştur (Schwartz & Fouts, 2003, s. 205). Buradan hareketle, müzik dinleme ile kişilik özellikleri arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Her ne kadar müzik türünün kişiliği etkilediği yönünde kesin bir yargıya varmak mümkün olmasa da kişiliğin dinlenen müzik türü seçimine bir etkisi olduğu düşünülebilir. Çocuklarda ise, daha fazla müzik dinledikçe kendi

beğeni alanları gelişecek, müzik dinlemeye yönelik beğenileri şekillenecektir. Beğeni alanı fazlaştıkça daha fazla müzik dinleyen çocukların müziksel işitme alanları da dinlediği müzikler yardımıyla olumlu anlamda etkilenebilecektir. Böylece dinlenen müzik müziksel işitme algısına etki edebilir.

2.4.2.4.Kültürün Etkisi

Kültür, toplumun davranış, biliş ve duyuş kalıplarından oluşan bir birikim ve bütünlük anlamında kullanılmaktadır (Güvenç, 1994, s. 273). Kültürün bireylerde bazı işlevleri vardır. Tezcan'a göre bunlar:

- Toplumu diğerinden ayırmaya yarayan bir işaret gibidir.
- Topluma özgü olan değerleri içerir ve onları yorumlar.
- Toplumsal dayanışmanın temellerinden birini oluşturur.
- Bir toplumsal yapının hem kalıbını hem de içeriğini dolduracak biçimlendirecek malzemeyi sağlar.
- Kültür toplumsal kişiliğin doğru ve gelişiminde egemen bir etmendir (Tezcan, 1991, s. 68).

Kültür, insanın beğenilerini, davranışlarını, yaşam şekillerini etkileyen bir kavramdır. Yaşam şekli olarak kültür, insanın müziksel tercihlerini de belirleyen önemli kavramlardan birisidir. Ayrıca, müziğin bir toplumun kültürünü de yansıttığı düşünüldüğünde, çocukların yaşadığı toplumdan müzik kültürünü alması beklenmektedir. Dinlenen müziklerden, icra edilen müziklere, çalgılardan inançlara kadar kültürün içindeki öğeler, müziğe yansır. Böylece çocukların müziksel gelişimleri kültürden etkilenir. Müziksel gelişimin içinde müziksel işitme de buradan payını alır ve ortaya dolaylı olarak kültür ve müziksel işitme ilişkisi ortaya çıkabilir.

2.4.2.5.Duyma ile İlgili Faktörlerin Etkisi

Bebeklerin konuşma ve dil gelişimi doğumdan itibaren özellikle ilk aylarda oldukça gelişir. Altı aylık bebek, konuşma sesine çevresindeki diğer seslere göre daha fazla ilgi gösterir. Bebek 18 aylık olduğunda ise artık basit cümleler oluşturabilir (Amin ve diğerlerinden aktaran Genç, Ertürk, & Belgin, 2005, s. 109-118). Çeşitli sebeplerle işitme kaybı yaşayan çocuklar erken teşhis edilip tedavi edilmezse yaşamının ileriki dönemlerinde işitme kaybindan kaynaklanan birtakım problemler yaşarlar. Müziksel işitmenin en önemli organı

olan kulak, işitme kaybı yaşayan çocukların müziksel gelişimlerinin de olumsuz etkilenmesine yol açabilir. Eğer çocukta işitme ya da dinleme sorunu varsa çocuk eğitiminde de sorunlarla karşılaşabilecek ve eğitiminde gerilemeler ortaya çıkabilecektir. Özellikle her derecedeki işitme kayıpları, eğitimsel sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Northern & Downs, 1991).

Kulağın fiziki yapısından kaynaklanan problemlerde müziksel işitme de etkilenebilir. Diğer bir deyişle duyma problemi olan bir insanın müziksel işitme algısı da olumsuz etkilenebilir. Buna karşın Bethooven'in 30'lu yaşlarda işitme yeteneğini yavaş yavaş kaybetmesi, 9. Senfoni'yi bestelemesine engel olamamıştır. Fakat burada dikkat edilmesi gereken nokta, Bethooven'in işitme engelinin doğuştan değil, 30'lu yaşlarda başlamış olmasıdır.

2.4.2.6.Şarkı Söylemenin Etkisi

Ünlü müzik öğretim yöntemi Kodaly eğitim sisteminde, şarkı söylemenin önemi Chorsky (Chorsky, 2001) tarafından şöyle vurgulanmıştır:

- Çocuklara müzik dilini öğretme, müziksel okumayı öğretmek için yardım eder.
- Şarkı söylemek, müzisyenlik için en iyi temeldir.
- Halk şarkıları ve diğer şarkıların sanat değeri taşıması, çocukların taklit yöntemi ile öğrenmesi için önemlidir.

Göğüş'ün de (1990) belirttiği gibi şarkı söyleme, hareket, Orff çalgılarından oluşan çalgı topluluğu ve dinleme Orff eğitim sisteminin temel araçlarıdır (s.117). Şarkı söyleme, müziksel gelişim için kullanılan bir araçtır. Müzik eğitiminin temelinde, solfej eğitimi yer almaktadır. Solfejin, en önemli faktörlerinden birisi de müziksel işitmedir. Başarılı bir solfej eğitimi ile birlikte, müziksel gelişim gelebilir. Böylelikle hem müziksel işitme hem de söyleme birbirini etkileyebilir. Buna rağmen şarkı söyleme kabiliyeti yüksek olanlar genelde müziksel işitme anlamında iyi olsalar da müziksel işitme algısı yüksek olan herkes şarkı söyleme kabiliyetine sahip olmayabilir.

2.4.2.7.Algı ve Zekanın Etkisi

Üstün yetenekli öğrencilerin karakteristik özellikleri ve onların gereksinimlerini belirlemeye ilişkin olarak, rehberlik gereksinimlerini belirlemeye yönelik az sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Çalıkoğlu, 2009). Bunun en önemli sebeplerinden birisi algı ve zekanın ölçme zorluğudur.

Çağlar (1986), genel zihin yeteneği, özel akademik yetenek, yaratıcı ya da üretken düşünme yeteneği, liderlik yeteneği, görsel ve sanat yeteneği, psiko-devinimsel yetenek gibi alanlardan biri, birkaçı veya bunların birleşmesinden oluşan bir bütünlük içinde yüksek başarı gösterme ve gizil güçlere sahip olma yönlerinden diğer çocuklardan farklılaştıklarını belirtmektedir (s.9).

Radocy ve Boyle, (Radocy & Boyle, 2013)'a göre nispeten daha zeki bir birey, daha az zeki olana göre müzik problemleri ile daha iyi başa çıkabilir.

Algısı ve zekâsı yüksek olan çocukların, daha yüksek müziksel işitme algısına sahip olması beklenmektedir.

2.5.Çocuklarda Müziksel İşitme Algısının Belirlenmesi

1900'lü yılların başından beri araştırmacılar müzikal yeteneğin belirlenmesi ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Seashore, Gordon, Bentley, Wing bu çalışmaların öncüleridir. Yapılan araştırmalar bölümünde söz konusu testlere değinilmiştir.

Müzik yeteneğinin belirlenmesi için, yukarıda verilen örneklerin odaklandığı en önemli nokta, işitme algısı olmuştur. Testlerin birçoğunda kayıt yoluyla, sesler verilmiş, bu sesler üzerinden denegin cevapları alınmıştır. Ayırt edebilme yeteneğinin önem kazandığı bu testler, güvenilirlik bakımından yaş durumuna bağlı olarak değerlendirilerek geçerliklerini korumuşlardır.

Gelişmiş toplumlarda, meslekleşme önemlidir. Yani bireyin yetenekleri ön plana çıkarılarak, yeteneği olan meslekte çalışması, o mesleğin de gelişmesini sağlamaktadır. Eğitimin içeni yerleştirilen yetenek ölçme testleri, hem ilgi duyulan alanın ön plana çıkarılması, hem de yetenekli bireyler yetiştirilmesini sağlar. Müzik işitme algısının, eğitimde bir araç olarak kullanılması, müziksel bireyler yetiştirme açısından önemlidir. Sadece müzik yeteneği üstün olan çocuklar yetiştirmek yerine, müzik yeteneği geliştirmeyi amaçlayan bir program, müziğin hem bilişsel hem de akademik başarısı göz önüne alındığında önem arz etmektedir.

Fakat, Türkiye'de temel eğitim içindeki "öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanımasına fırsat veren bireysel ve mesleksi farkındalıklarını sağlayan, bir program uygulaması oluşturulamadığı" görülmektedir (Arslan& Kılıç, 2000, s.90).

2.6. Müziksel İşitme Testlerinin Geçmişi

Müzik yetenek testleri, uzun zamandır üzerine çalışılan bir konu olmuştur. Gen aktarımı gibi bir takım ölçülemeyecek faktörler müzik yeteneğinde bir bölüm oluştursa da araştırmacılar müzik yeteneğinin geliştirilebileceği konusunda fikirlere de sahip olmuşlardır. Müzik yeteneğinin ölçülebilmesi müzik yeteneği içinde ölçülebilir kısımlara odaklanmasıyla mümkündür. Ölçülebilir kısımlar da işitme ile ilgili bölümler olduğu için buna yönelik çalışmalar daha çok ön plana çıkmıştır. Seashore, Gordon, Bentley, Wing gibi isimler müzikal işitme testlerinde önde gelen isimlerdir. Diğer araştırmalara öncü olması niteliği taşıyan Seashore aşağıda daha kapsamlı ele alınmıştır. Bununla birlikte, araştırmanın önceki bölümlerinde söz konusu diğer isimler ve çalışmaları ele alınmıştır.

Müzik yetenek ölçme alanında önde gelen araştırmacılardan olan Carl Seashore, (28 Ocak 1866- 16 Ekim 1949) önde gelen eğitimcilerdendir. Seashore, müzik psikolojisinin üç dalına ilgi duymuştur; bireysel yetenek psikolojisi, müziksel takdir ve anlatımda estetik duygu psikolojisi ve müzik pedagojisi psikolojisi.

Seashore, halen ABD’de kullanılmakta olan bir dizi test kullanarak, çocukların müziğin farklı boyutlarını algılama yeteneğini ve müzikal yeteneklerin öğrenciler arasında nasıl farklılaştığını 1919 yılında objektif olarak ölçmüştür. Söz konusu test, katılımcının

- Perde,
- Ses yüksekliği,
- Tempo,
- Tını
- Ritmi ayırt etme yeteneğini (ritim ögesi, Seashore’un testine 1925 yılında eklenmiştir) gibi prosedürler içermektedir.

Müzik yeteneğinin ölçülebilirliği ve bilimsel analize tabi olması gerektiğini savunan Seashore’a göre birey, ton çiftleri arasında karşılaştırma kararları vermede zorlanırsa, muhtemelen birinci sınıf bir müzisyen olma yeteneğine sahip olamayacağını öne sürmüştür.

Diğer bir deyişle, müziksel işitmede problemi olan bireyler, profesyonel müzisyen olamazlar.

Seashore müzik yeteneği için 4 temel kapasitenin olması gerektiğini ileri sürmüştür:

- Duyusal (müzik duyabilme)
- Motor (müzik ifade etme)

- Çağrıştırma (müzik anlama)
- Duygusal (müzik hissetmek ve duygularını ifade etmek) (Seashore, 1915).

Araştırmanın örnekleminde bulunan 9-12 yaş grubu çocuklar, Seashore ile yaş anlamında benzerlik göstermektedir. Araştırmada kullanılmak üzere, renklerle aralık, melodi ve ritim bölümlerinden oluşan bir müziksel işitme algısı testi geliştirilmiştir. Bu testin diğer testlerden en büyük farkı, nota bilip bilmeme durumunu devre dışı bırakacak şekilde renkler yardımıyla oluşturulan görsel destekli aralık testi ile başlamasıdır. Melodi ve ritim bölümlerinde testi yapan kişiden art arda çalınan melodi ve ritmin farkı sorulmaktadır. Araştırmanın bulgular ve yorum bölümünde geliştirilen test ve deney aşamasında elde edilen veriler ve bulgular kısmı ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

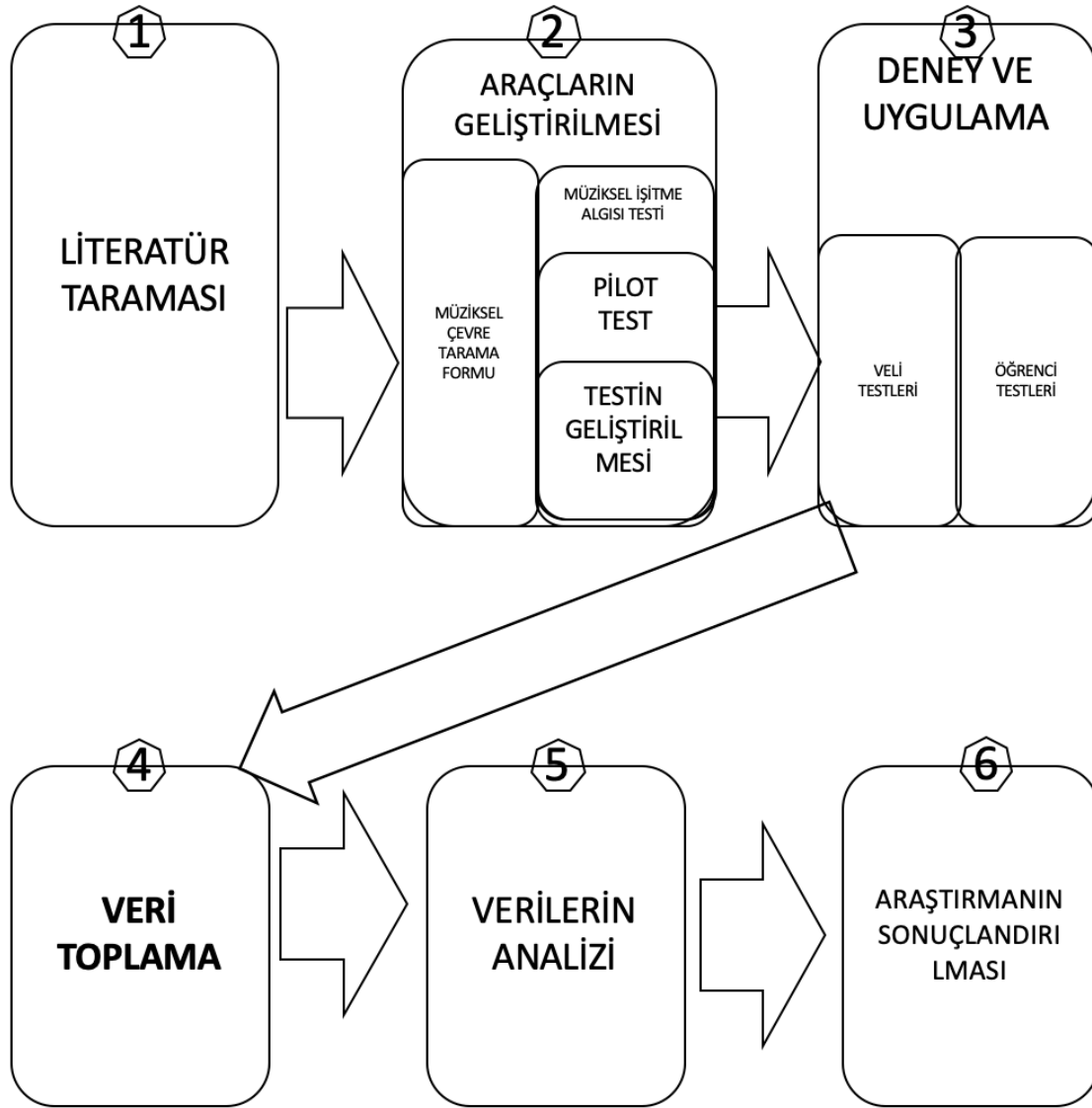
BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi, kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama ve deneme modelleri birlikte kullanılmıştır. Aileler için uygulanan “müziksel çevre tarama formunda” ve “müziksel işitme algısı geliştirme sürecinde” kullanılan tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu modellerde, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009, s. 77). Araştırmanın deney bölümünde kullanılan yöntem ise deneme modelidir. Deneme modeli ile yapılan tüm araştırmalarda, mutlaka bir karşılaştırma vardır. Bu karşılaştırma karşılaştırılan şeyin kendi içindeki değişimleri ya da o şeyler arasındaki ayrımların karşılaştırılması olabilir (Karasar, 2009, s. 88). Araştırmada çocuklar, kültür ve aile yapıları, çocukluk davranışları, şarkı söyleme durumları, ailelerinin çalgı çalma durumları, ailelerinin müziğe ilgi durumları, çocukların aldığı müzik eğitim durumları, çocukların ilgi duyduğu müzik türleri, çocukların duyma sağlığı durumları ve ailelerin çocuklarının müzik geleceğine yönelik beklentileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Şekil 1. Tez süreci planı

Araştırma süreci 6 (altı) aşamadan oluşmaktadır. Literatür taraması bölümünde müzik yeteneği ve müziksel işitme literatürü taranmış araştırma için kullanılacak desen tasarlanmıştır. Araçların geliştirilmesi sürecinde, müziksel çevre tarama formu çocuk psikoloğu uzmanı eşliğinde hazırlanmış ve iki müzik eğitimi uzmanının görüşü alınmıştır. Renklerle müziksel işitme, hazırlanıp pilot uygulama yapılmış ve sonrasında geliştirme için yüz yüze testler uygulanmıştır. Renklerle müziksel işitmenin güvenilirlik geçerlik şartları sağlandıktan sonra deney ve uygulama sürecine geçilmiştir. Ailelere uygulanan müziksel çevre tarama formu ve çocuklara uygulanan işitme testleri sonrasında veri toplama aşamasına geçilmiştir. Veri toplama aşamasında, veriler bir havuzda toplanmış ve gerekli

analiz yapılmak üzere sınıflandırmalar yapılmıştır. İstatistik programıyla analiz edilen veriler, sonuç bölümünde araştırmaya işlenmiştir.

3.2.Araştırmada Kullanılan Araçlar

3.2.1. Müziksel Çevre Tarama Formu

Öncelikle “müziksel çevre tarama formu” aileler ile birebir iletişim kurularak bilgisayar destekli uzaktan erişim ile yapılabilecek şekilde hem açık uçlu hem de çoktan seçmeli olarak tasarlanmıştır (Ek-2). Tasarım ve uygulama safhasında çocuk psikoloğundan birebir görüşler alınıp planlamalar yapılmıştır. Sonrasında iki uzmanın da görüşü ile uygulama öncesi son düzenlemeler yapılmıştır. Her ne kadar bu araç uzaktan erişim ile yapılmış olsa da gerek uygulama gerekse sonrasındaki analizler yapılırken aileler ile birebir görüşülmüş, formun doldurulması için destek sağlanmıştır.

3.2.2. Müziksel İşitme Algısı Testi

1900’lü yılların başlarında Carl Seashore gibi önde gelen araştırmacıların yarattığı akım ile günümüze kadar gelen müzik yetenek testlerinin önde gelenleri incelenmiştir. Öncelikle araştırmada kullanmak üzere yeni bir müziksel işitme algısı testinin gerekliliği güncel olarak ihtiyaç duyulan bu aracın sonrasında herkesin kullanabilmesi için birtakım özelliklere sahip olması gerektiği öngörülmüştür. Geliştirilen müziksel işitme algısı testi için nota bilip bilmeme değişkeni devre dışında kalacak şekilde tasarlanan bu test, renklerle aralık, melodi ve ritim olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır (Karaelma & Demirel, 2021, s. 293). Renklerle aralık bölümünde renkler yardımıyla çoktan seçmeli olarak sorulan sorulardan alınan cevaplardan elde edilen veriler, melodi ve ritim bölümlerinde ise iki defa üst üste çalınan melodi ve ritmin farklılık durumundan çoktan seçmeli olarak elde edilen verilerden elde edilen bulgular değerlendirilerek uygulanan müziksel işitme algısı testi yüz yüze olarak öncelikle 100 öğrencide denenmiş, pratikte ortaya çıkan hataların düzeltilerek sonradan tekrar 160 öğrenciyle bizzat saha araştırması şeklinde yapılarak güvenilirlik ve geçerlik testleri hesaplanmış, faktör analizleri yapılarak araştırma için ortaya çıkarılmıştır.

3.3.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara'daki 9-12 yaş grubu çocuklar oluştururken, örneklemini Ankara'da ikamet eden 45 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini için seçilen gruptaki çocukların yaşadıkları bölgelere göre dağılımı şu şekildedir:

23 Keçiören,

7 Eryaman,

3 Çankaya,

2 Beytepe,

2 Batıkent,

2 Sokullu,

2 Balgat,

1 Dikmen,

1 Anıttepe,

1 Çukurambar,

1 Sincan

Örneklem seçilirken müziksel işitme algısı testi ve müziksel çevre tarama için benzer özellikli öğrenciler olmamasına dikkat edilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Önce yüz yüze uygulamak üzere geliştirilen renklerle müziksel işitme algısı testi, çevrimiçi olarak yeniden düzenlendikten sonra örneklem grubu çocuklara gönderilmiş ve elde edilen veriler veri havuzunda toplanmıştır. Tarama yöntemi ile ailelere uygulanan “müziksel çevre tarama formu” da aynı yöntemle düzenlenip araştırmaya katılan çocukların velilerine gönderilmiş ve elde edilen veriler de çevrimiçi veri havuzunda toplanmıştır.

3.5.Deney Uygulaması

Araştırma için geliştirilen tüm araçlar online olarak düzenlendikten sonra, yaklaşık 100 çocuğa gönderilen müziksel işitme algısı testinden dönüşlerde oluşan kayıp veya araştırma için kullanılabilecek nitelikte olmayan veriler araştırma dışında bırakılmıştır. Araştırmanın

sonuçlarının daha sağlıklı olabilmesi için yapılan bu eleme sonunda müziksel işitme algısı testlerinin kullanılabilmesinde mahsur olmayan 45 kişilik grubun aileleriyle öncelikle görüşülmüş ve kendilerine uygulanacak form hakkında bilgi verildikten sonra müziksel çevre tarama formu uygulaması yapılmıştır.

3.6.Verilerin Analizi

Online formlar ile toplanan “müziksel işitme algısı testi” verileri SPSS istatistik programıyla analiz edilmiştir. Ailelere uygulanan “müziksel çevre tarama formunda” bulunan çoktan seçmeli programlar istatistik programıyla, açık uçlu veriler ise karşılaştırmalı analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Müziksel işitme algısı testi sonuçları ile sıralamalı olarak incelenen açık uçlu sorular tek tek analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Analizlerde, Shapiro-Wilk normallik analizi ve Spearman korelasyon analizi kullanılarak müziksel işitme algısını oluşturan faktörler müziksel çevre tarama formu ile birlikte değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada kullanılan müziksel işitme algısı, öncelikle bu araştırma için yüz yüze kullanılacak şekilde geliştirilmiş olmasına rağmen, tüm dünyada pandemi şartlarının olumsuz etkilediği eğitim öğretim hayatında işitme algısı testi online olarak revize edilmiştir. Yine araştırmada kullanılmak üzere araştırmaya katılan çocukların ailelerine uygulanacak olan “müziksel çevre tanıma formu” online olarak revize edilmiş, söz konusu sonuçlar veri havuzunda toplanmıştır. Araştırmada kullanılan müziksel çevre tanıma formu hem nicel hem de nitel verilerin elde edildiği, çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşmuştur. Çoktan seçmeli sorular istatistik programıyla, açık uçlu sorular ise başarı sırasına göre sıralanarak nitel olarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde yukarda sözü edilen “müziksel işitme algısı testi” ve “müziksel çevre tanıma formu” verileri karşılıklı olarak incelenmiş, müziksel işitme algısının hangi faktörlerden oluştuğuna yönelik bulgular yorumlanmıştır.

4.1.Müziksel İşitme Algısı Testi Sonuçları Nasıldır?

4.1.1. Müziksel İşitme Algısı Ölçek Geliştirme Sonuçları

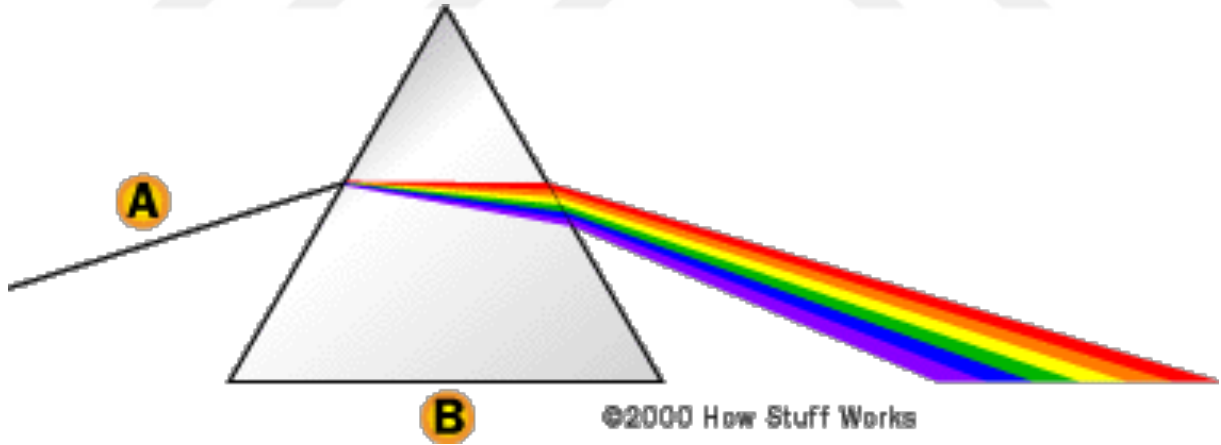
Müzik yeteneğinin en önemli faktörlerinden birisi olan müziksel işitme, müzik araştırmacılarının da üstünde durduğu konuların başında gelmektedir.

Müziksel işitme algısı, özellikle çocukluk döneminde gerekli eğitim planlamalarıyla geliştirilebilecek bir kavramdır. Bu araştırmadaki ölçek, 9-12 yaş grubu çocukların müziksel işitme algısını ölçmek üzere tasarlanmış olup, söz konusu çocukların nota bilip bilmeme değişkeni devre dışında bırakılacak şekilde oluşturulmuştur. Böylece asıl ölçülmek istenen

konu olan müziksel işitme algısının ön plana çıkması amaçlanmıştır. Renklerle aralık testi, melodi testi ve ritim testi olmak üzere 3 bölümden oluşan ölçeğin tasarım aşamasında öncelikle 100, uygulama sırasında ise 160 öğrenci ile saha araştırması yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda istatistiksel olarak güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmış olup ölçeğin uygulanabilirliği ortaya konmuştur.

4.1.1.1. Renklerle Aralık Testi

Seslerin arka arkaya gelmesiyle müzik oluşur. Testin bu bölümünde, seslerin arka arkaya gelmesinin ayırt edilip edilmediği test edilmektedir. Renklerle aralık testi, interaktif olarak okullarda kullanılan akıllı tahtaya uyarlanmış, 12 dakika süren bir video-test şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmanın bu bölümünde renklerle aralık testi, testin uygulanacağı yaş grubunun nota bilip bilmemesinden kaynaklanan farkı ortadan kaldırmak için, renk ve notalar diyagramından yararlanılmıştır. Aşağıda bu konunun ayrıntısına yer verilmektedir. Antik Yunanda müzikteki yedi nota, bilinen yedi gezegenle yedi bölüme ayrılmıştır. Ayrılan bu renk paletinin, tüm renklerin siyah ve beyaz renginden ortaya çıktığı araştırmacılar tarafından öne sürülmektedir (Jewanski, 2002).

Şekil 2 Gökkuşağı renkleri prizması

7 ana renkten oluşan renk paletinin de bilimsel olarak müzik ile benzerliği öne sürülmektedir. Gökkuşağı teorisine göre ışığın farklı dalga boyları, farklı kütle çekim seviyeleri içerir. Böylece farklı seviyelerle kırılan prizmanın beyaz ışığı gökkuşağı renklerini oluşturmaktadır. Jameson'un çalışması, notaların ve renklerin karşılıklarını eşleştirmiştir. Birincil renkler olan kırmızı, sarı ve mavi, ikincil renkler turuncu, yeşil, mor ve menekşe renklerine diatonik ses dizisi ile sabitlenmiştir ve renklerin kromatik ölçekte korelasyonlarına göre sıralanır (Jameson, 1844).

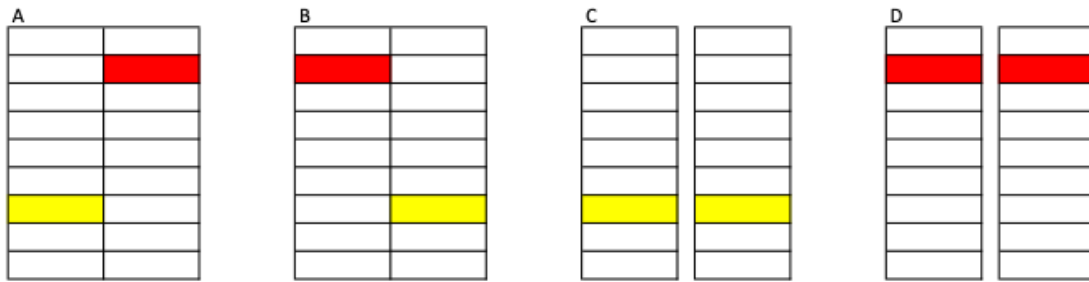
Notalar	Sırayla Renkler ve Yarı Renkler	Yükseklikleri	Genişlikleri
Do	Kırmızı	Oktav İnç 1 - 2 2 - 1 1/2 3 - 1 1/4 4 - 1 5 - 3/4 6 - 1/2 7 - 1/4	Anahtarlar ne olursa olsun
	Kırmızı-turuncu		
Re	Turuncu		
	Turuncu-sarı		
Mi	Sarı		
Fa	Yeşil		
	Yeşil-mavi		
Sol	Mavi		
	Mavi-mor		
La	Mor		
	Mor-menekşe		
Si	Menekşe		
Do	Kırmızı		

Şekil 3 Renkler ve müzik. Jameson, D. D. (1844).

Yukarıdaki renkler ve notaların gösterimlerinden yararlanılarak oluşturulan bir diyagram ile renklerle aralık testinde, nota bilmeden aralık testi yapabilmeye imkân sağlanmıştır.

Böylelikle, teste giren öğrencinin teori bilip bilmemesinin sonucu etkilemesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Renklerle aralık testinde, yukarda gösterilen diyagramdan oluşan seslerden 6 tane iki ses, 13 tane 3 ses olmak üzere 19 tane aralık sorulmak için oluşturulan test, daha önce de belirtildiği gibi, en başta testin nasıl yapılacağına dair talimat ile birlikte, örnek sorular ve her bir sorunun 2 defa dinletilmesinden kaynaklanan, 4 seçenekli bir testten oluşmaktadır.

Şekil 4. Renklerle aralık testi örnek soru

Örnek soruda, testte sorulan aralıktan renkli olarak hazırlanmış cevap kağıdında bulunan 4 şık görülmektedir.

A şıkkında mi-do

B şıkkında do-mi

C şıkkında mi-mi

D şıkkında do-do

Seçenekleri görülmektedir.

4.1.1.2.Melodi ve Ritim Testi

Melodi ve ritim testi, hazırlanan melodilerin ve ritimlerin birbirine olan farklılığı üzerine kurgulanmıştır. Testin melodi ve ritim kısımları ayrı ayrı 11'er dakikadan oluşmaktadır. Renklerle aralık testinde olduğu gibi, melodi testinde de öncelikle talimat bulunmaktadır. Testin geliştirme sürecinde akıllı tahtaya göre hazırlanan bölümler, uzaktan erişimle kullanılabilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bilgilendirmeler sonrasında test başlamaktadır. Testte öncelikle sorulan melodinin sonra sorulan melodiden farkının olup

Aşağıda melodi ve ritim testi için örnek soru ve cevap formu gösterilmiştir.

Test başladıktan sonra, örnek olarak verilen şekildeki gibi bir melodi, video formatında hazırlanmış animasyon desteğiyle dinletilir. Ardından sonraki melodi dinletilerek aşağıdaki gibi hazırlanmış cevap kağıdına işaretlenmesi istenmektedir.

Soru numarası	başı farklı	sonu farklı	fark yok
1	☐	☐	☐

Ritim testinde ise, melodi testi ile aynı yol izlenmektedir. Melodi testinden farkı ise, melodi yerine ritim kalıplarının sorulmasıdır.

Test başladıktan sonra, örnek olarak verilen şekildeki gibi bir ritim kalıbı, video formatında hazırlanmış animasyonla dinletilerek melodi testinde olduğu gibi, iki ritim kalıbının arasındaki farkın olup olmadığı istenmektedir. Cevap kâğıdı melodi testinde olduğu gibidir.

Soru numarası	başı farklı	sonu farklı	fark yok
1	☐	☐	☐

Şekil 8. Ritim testi örnek cevap kâğıdı

Melodi ve ritim testleri önce bir melodi veya ritim çalınması, ardından tekrar çalınan melodinin veya ritmin çalınması neticesinde ortaya çıkan farklılığın algılanmasını amaçladığı için müziksel işitme algısı testini ölçmektedir.

4.1.1.3. Pilot Uygulamanın Yapılması

Testin uygulanabilirliği için öncelikle yaklaşık 100 öğrenciden oluşan bir grupta test yapılmış, testin zayıf yönleri ve değiştirilmesi gereken yerleri görülmüş, pilot uygulamanın sonuçlarının analizi çerçevesinde test yeniden yapılandırılmıştır.

Pilot uygulama sonucunda ortaya çıkan sonuçlar analiz edilerek, söz konusu test gerekli düzenlemeler yapılarak uygulamaya geçilmiştir. Akıllı tahtanın ses seviyesi ve görüntü kalitesi testin yapılması için yeterli görülerek, toplamda süresi yaklaşık 34 dakika süren testlerin, öncelikle renklerle aralık testi bir derste, melodi ve ritim testi sonraki derste olacak şekilde planlanmış, böylece öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Test, öğrencilere yaklaşık olarak 30'arlı gruplar halinde uygulanmıştır. Testte yaklaşık 160 öğrencinin sonuçları toplanarak testin değerlendirmeye girecek kısmı sınıflandırılmış, 142 örneğin analiz edilmek üzere değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür.

Analiz edilen veriler, çözümlenmek için istatistik programına işlenerek gerekli testlerin yapılması amacıyla hazırlanmıştır. TAP programı olarak bilinen başarı testleri için istatistik analiz programı, verilerin çözümlenmesinde kullanılmıştır. Kuder ve Richardson tarafında geliştirilen ve iki seçenekli ölçümler için iç tutarlılık güvenirliğin bir ölçüsü olan test KR20 olarak adlandırılmaktadır (Kuder & Richardson, 1927, s. 150). Bu araştırmada sonuçlar, doğru için 1, yanlış için 0 sayıları verilmiş iki değerli maddelere dönüştürülerek KR20 katsayısı ile de güvenirliği sağlanmıştır. Sonrasında, madde güçlük indeksleri ve madde ayırıcılık indeksleri de dikkate alınarak testin son hali oluşturulmuştur.

4.1.2. Renklerle Müziksel İşitme Algısı Geliştirme Süreci Sonuçları

4.1.2.1. Renklerle Aralık Testi Bulguları

Renklerle aralık testinin analizinden oluşan bulgular aşağıda görülmektedir.

Tablo 2

Renklerle Aralık Testi Güvenirlik Analizi 1. Veriler

KR20	Madde sayısı
0,74	19

İstatistik programıyla yapılan analizde, KR 20 güvenirlik katsayısı 0,74 olduğu görünmekte olup, istatistiksel açıdan yeterli derecede güvenirlik oranına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3

Renklerle Aralık Testi Madde İstatistikleri 1. Veriler

Maddeler	Madde Güçlük endeksi	Madde Ayırıcılık Gücü Endeksi	Madde Silinirse Oluşacak KR Değeri
Madde 01	0,53	0,79	0,714
Madde 02	0,49	0,68	0,722
Madde 03	0,39	0,64	0,719
Madde 04	0,40	0,55	0,723
Madde 05	0,30	0,22	0,748
Madde 06	0,23	0,25	0,738
Madde 07	0,46	0,54	0,728
Madde 08	0,38	0,35	0,733
Madde 09	0,37	0,51	0,724
Madde 10	0,37	0,32	0,734
Madde 11	0,51	0,72	0,718
Madde 12	0,27	0,34	0,736
Madde 13	0,25	0,08	0,747
Madde 14	0,20	0,36	0,726
Madde 15	0,27	0,30	0,739
Madde 16	0,24	0,31	0,740
Madde 17	0,29	0,32	0,738
Madde 18	0,38	0,42	0,721
Madde 19	0,23	0,29	0,732

Yukarıdaki tabloda “renklerle aralık testi madde istatistikleri” görülmektedir. Maddelerin başlangıçta nispeten kolay sorulardan oluşması, sonlara doğru soruların zorlaştığı madde güçlük endeksinden de görülmektedir. Bunula birlikte, 5 ve 13’üncü soruların madde güçlük endeksleri ve silindiğinde ortaya çıkacak yeni KR20 değerinin istatistik programının yorumlanması sonucunda testten çıkartılmıştır. Madde 19’un silindiğinde KR değerinde ortaya çıkacak yeni durumun teste olumlu anlamda katkı yapmayacağı görülmektedir. 5 ve 13. Maddeler çıkartıldıktan sonra, madde 16’nın madde ayırıcılık endeksi 0,17 olması dolayısıyla, söz konusu madde de testten çıkartılmıştır. Bu üç madde testten çıkarıldıktan sonra, TAP (test analiz programı ile testler tekrar yapılmış, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4

Renklerle aralık Testi Güvenirlik Analizi 2. Veriler

KR 20 0,75	Madde sayısı 16
---------------	--------------------

Analizlerden elde edilen bulgulardan sonra, istatistiksel olarak yorumlanan ve testten çıkarılan maddelerden sonra tekrar yapılan testte elde edilen KR20 güvenirlik katsayısı 0,75 olarak ölçülmüştür. 16 madde ile yapılan yeni testte madde istatistikleri bulguları aşağıda görülmektedir.

Tablo 5

Renklerle aralık Testi Madde İstatistikleri 2.Veriler

Maddeler	Madde Güçlük Endeksi	Madde Ayırtıcılık Gücü Endeksi	Madde Silinirse Oluşacak KR Değeri
madde 01	0,53	0,85	0,723
madde 02	0,49	0,78	0,732
madde 03	0,39	0,69	0,733
madde 04	0,40	0,69	0,738
madde 06	0,23	0,32	0,753
madde 07	0,46	0,60	0,739
madde 08	0,38	0,41	0,749
madde 09	0,37	0,59	0,739
madde 10	0,37	0,29	0,751
madde 11	0,51	0,80	0,731
madde 12	0,27	0,33	0,753
madde 14	0,20	0,40	0,742
madde 15	0,27	0,30	0,755
madde 17	0,29	0,36	0,752
madde 18	0,38	0,60	0,736
madde 19	0,23	0,33	0,748

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi, madde güçlük endeks değerleri ve madde ayırt edicilik endeks değerleri, ilk yapılan test ile karşılaştırıldığında yükselmiştir. Böylelikle yeni oluşan tablonun, testin istatistiksel açıdan uygulanabilir olabileceği kanıtlanmıştır.

4.1.2.2.Melodi ve Ritim Testi Bulguları

Melodi ve ritim testinin analizinden oluşan bulgular aşağıda görülmektedir.

Tablo 6

Melodi ve Ritim Testi Güvenirlik Analizi 1. Veriler

KR 20	madde sayısı
0,81	24

İstatistik programından yapılan analizler ile elde edilen bulgulara göre, melodi ve ritim testinin güvenilirlik katsayısı olan KR20 katsayısı 0,81 olarak ölçülmüştür. Bu katsayı, testin yapılabirliği için istatistiksel açıdan yeterlidir. Aşağıda yapılan analizlerden sonra, madde istatistiklerinin yorumlanması sonucunda tekrar yapılmasına karar verilmiş ve elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 7

Melodi ve Ritim Testi Madde İstatistikleri 1. Veriler

Maddeler	Madde Güçlük Endeksi	Madde Ayırıcılık Gücü Endeksi	madde silinirse Oluşacak KR Değeri
madde 01	0,27	0,35	0,806
madde 02	0,52	0,57	0,802
madde 03	0,67	0,44	0,805
madde 04	0,43	0,32	0,812
madde 05	0,63	0,54	0,799
madde 06	0,50	0,56	0,803
madde 07	0,46	0,59	0,799
madde 08	0,50	0,57	0,803
madde 09	0,44	0,54	0,803
madde 10	0,51	0,73	0,794
madde 11	0,46	0,58	0,800
madde 12	0,35	0,45	0,804
madde 13	0,41	0,74	0,795
madde 14	0,46	0,52	0,802
madde 15	0,47	0,76	0,794
madde 16	0,28	0,36	0,807
madde 17	0,32	0,38	0,810
madde 18	0,58	0,65	0,797
madde 19	0,46	0,40	0,809
madde 20	0,47	0,55	0,807
madde 21	0,44	0,25	0,816
madde 22	0,44	0,58	0,801
<i>madde 23</i>	<i>0,80</i>	<i>0,17</i>	<i>0,812</i>
<i>madde24</i>	<i>0,79</i>	<i>0,20</i>	<i>0,813</i>

Tablo 7 da görüldüğü gibi, 23 ve 24 maddeler, madde güçlük değerleri bakımından yüksek olup, madde ayırıcılık endeksleri istatistiksel açıdan düşüktür. Bu sebeple, söz konusu 2 madde testten çıkartılarak analiz tekrar yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 8

Melodi ve Ritim Testi Güvenirlik Analizi 2

KR 20	madde sayısı
0,81	22

Madde sayısı 22'ye düşürüldükten ortaya çıkan Tablo 7'de, melodi ve ritim testinin güvenilirlik katsayısı olan KR20 katsayısı 0,81 olarak gözlemlenmiştir. Bu katsayı, testin yapılabirliği için istatistiksel açıdan yeterlidir.

Tablo 9

Melodi ve Ritim Testi Madde İstatistikleri 2. Veriler

Maddeler	Madde Güçlük Endeksi	Madde Ayırıcılık Gücü Endeksi	madde silinirse Oluşacak KR Değeri
madde 01	0,27	0,40	0,810
madde 02	0,52	0,63	0,807
madde 03	0,67	0,44	0,809
madde 04	0,43	0,34	0,817
madde 05	0,63	0,67	0,803
madde 06	0,50	0,58	0,804
madde 07	0,46	0,63	0,803
madde 08	0,50	0,63	0,806
madde 09	0,44	0,55	0,807
madde 10	0,51	0,80	0,798
madde 11	0,46	0,56	0,805
madde 12	0,35	0,47	0,808
madde 13	0,41	0,68	0,800
madde 14	0,46	0,53	0,807
madde 15	0,47	0,72	0,798
madde 16	0,28	0,32	0,811
madde 17	0,32	0,40	0,814
madde 18	0,58	0,67	0,803
madde 19	0,46	0,46	0,813
madde 20	0,47	0,56	0,812
madde 21	0,44	0,24	0,821
madde 22	0,44	0,59	0,806

Tablo 8’de, melodi ve ritim testinin 22 maddelik son hali görülmektedir. Gerek madde güçlük endeksleri gerekse madde ayırtıcılık gücü endeksleri bakımından testin istatistiksel olarak uygulanabilirliği kanıtlanmaktadır.

4.1.3. Müziksel İşitme Algısı Testi Ölçek Geliştirme Sonuçları

Müzik eğitimi, bireylerin farkındalıkları dikkate alınarak gerekli planlamalar yapılması neticesinde sonuçlarının daha iyi olacağı ön görülebilecek bir bilimdir. Müzik eğitim planlamalarının daha iyi yapılabilmesi de öğrencilerin ne seviyede olduklarının tespitine bağlıdır. Müzik yeteneğinin tespitinin en kolay yöntemlerinden birisi de öğrencinin müziği fark edebilmesini tespit etmekten geçer. Bu test;

- Tizlik ve peslik kavramı
- Melodi değişimi
- Ritim değişimi gibi ana unsurları herhangi bir müzik eğitimi uzmanlığı olmayan birinin bile testi kullanarak rahat bir şekilde öğrenebileceği şekilde tasarlanmıştır.

4.1.4. Müziksel İşitme Algısı Testinin Araştırmada Kullanılması

Müziksel işitme algısı testi araştırmada kullanılmak üzere uzaktan erişime uygun hale getirildikten sonra, örnekleme de kullanılacak çocuklara uygulanmıştır.

Tablo 10

Uzaktan Erişim İle Uygulanan Müziksel İşitme Testi Güvenirlik Analizi

KR 20	madde sayısı
0,84	44

Yukarıdaki tabloda, pandemi koşullarıyla uzaktan erişime uygun hale getirilen ve bu şekilde uygulanan müziksel işitme algısı testinin istatistik programıyla yapılan güvenilirlik analiz sonuçları görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre KR20 güvenilirlik katsayısı 0,84 olarak ölçülen testin güvenilirliği, yüksek güvenilirlikli olup yüz yüze tasarlanan güvenilirlik katsayısından da fazla ölçülerek araştırmada kullanılmaya değer olarak görülmüştür.

Tablo 11

Renklerle Aralık Testi Bulguları

Soru Numarası	Yanlış Sayısı	Doğru Sayısı	Ortalama	Toplam Sayı
1	5	40	0,88	45
2	4	41	0,91	45
3	18	27	0,60	45
4	19	26	0,57	45
5	18	27	0,60	45
6	18	27	0,60	45
7	9	36	0,80	45
8	15	30	0,66	45
9	11	34	0,75	45
10	17	28	0,62	45
11	4	41	0,91	45
12	17	28	0,62	45
13	21	24	0,53	45
14	15	30	0,66	45
15	25	20	0,44	45
16	23	22	0,48	45
17	18	27	0,60	45
18	12	33	0,73	45
19	24	21	0,46	45

Yukarıdaki tabloda, renklerle aralık testinin sonuçları görülmektedir. Testin ilk 6 sorusu 2 notadan, geri kalan 13 sorusu 3 notalı ses aralıklarından oluşmaktadır. 2 notadan oluşan soruların başarı ortalaması 0,69 iken 3 notadan oluşan soruların başarı ortalaması 0,63 tür. İki nota ses aralığı bölümünde en düşük başarı 0,57 ortalama ile 4. Soru olmuştur. Söz konusu soru, 0,69 madde ayırıcılık indeksi puanı ile yüksek ayırıcılık puanına sahip ince do ve mi seslerini içeren 6 lı inici aralıklardan oluşmaktadır. 2. Soru ise 11. Soru ile birlikte 0,91 ortalama sonrasında testin en yüksek başarı yüzdesine sahip olmuştur. 2. Soru sol do notalarından oluşan 5 li inici aralık olup 1. sorunun tersi şeklinde bir sorudur. 11. Soru ise la do do seslerinden oluşan bir aralık sorusudur. Üç notadan oluşan bir aralık sorusu olmasına rağmen iki tane aynı ses bulunan soru, 2. Soru ile birlikte diğerlerinden daha yüksek doğru ortalamasına sahiptir.

3'lü aralıklarda en düşük ortalama 0,44 ile 0,30 madde ayıricılık indeksi puanına sahip 15. soru olmuştur. 15. Soruyu sırasıyla 19 ve 16. Soru izlemektedir. 15. Soru la do sol notalarından oluşmaktadır. La do arası çıkıcı, do sol arası inici olmak üzere iki bölümlü 3 ses ten oluşan soruda önemli olan nokta, birinci nota ve üçüncü nota arasındaki farkı yakalayabilmektir. La ve sol notasının inici aralığını yakalayabilenler bu soruyu doğru yapmışlardır. 19 ve 16. soruda da benzer bir durum söz konusudur. Mi do re seslerinden oluşan 19. soruda, mi ve re inici aralığının yakalanması bu sorunun doğru yapılmasını sağlamıştır. 16. soruda ise fa la re seslerinden oluşan aralığın fa ve re inici aralığının fark edilmesi, sorunun doğru yapılmasını sağlamıştır.

Renklerle aralık testinin geneline bakıldığında, 1,3,7 ve 10, sorular çıkıcı aralıklardan, 2,4,5,6, 14 inici aralıklardan oluşmaktadır. Çıkıcı aralıkların toplam puanları 131, inici aralıkların ise 151 dir. Buna göre çıkıcı aralıkların soru sayısına göre ortalaması 32,75 iken inici soruların 30,2 olarak ölçülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, çocuklar daha çok inici aralıklarda yanlış yapma eğilimindedir.

Tablo 12

Melodi Testi Sonuçları

Soru Numarası	Yanlış Sayısı	Doğru Sayısı	Ortalama	Toplam Sayı
1	3	42	0,93	45
2	11	34	0,75	45
3	8	37	0,82	45
4	10	35	0,77	45
5	5	40	0,88	45
6	24	21	0,46	45
7	16	29	0,64	45
8	6	39	0,86	45
9	12	33	0,73	45
10	8	37	0,82	45
11	5	40	0,88	45
12	13	32	0,71	45

Yukarıdaki tabloya göre 6. soru 0.46 ile melodi testindeki en düşük ortalama sahiptir. Sorunun madde ayıricılık indeksi 0,58 tür. İki melodinin artarda çalınması ve aradaki farkın

bulunması şeklinde uygulanan melodi testinde, 6. Soruda dinletilen melodinin ilk bölümünde yapılan değişiklikler, sorunun cevaplanabilme ortalamasını düşürerek bu bölümde en düşük ortalamanın ölçülmesine yol açmıştır. 6. sorudan sonra 7. ve 12. Sorular sırasıyla 0,71 ve 0,73 sayı ile bu bölümün diğerlerine göre düşük ortalamasına sahip soruları olmuştur. 7. soruda dinletilen iki melodi arasında fark yoktur. 12. soruda ise dinletilen iki melodi arasındaki fark son bölümdedir. Böylece her üç şıkta da zor soru olduğu gözlemlenmiştir. 0,91 ortalama ile en yüksek başarıya sahip 1. sorunun madde ayıricılık indeksi 0,35 tir. Dinletilen iki melodiden son bölümdeki değişikliğin fark edilmesi ile yanıtlanabilen bu soru, renklerle müziksel işitme testinde uygulanan 3 bölümden en fazla doğru yapılan soru olmuştur.

Melodi testinde 1, 3, 6, 10, 12 sorularının dinleten melodilerinde ilk bölümleri, 2, 5, 8, 11 sorularının son bölümleri farklılık göstermektedir. 4, 7, 9 sorularının ise dinletilen iki melodisi de aynıdır. Elde edilen bulgulara göre ilk bölümlerinde farklılık olan soruların ortalama başarı puanları 38,25, son bölümlerinde farklılık olan soruların ise 59,2, iki melodinin de aynı olduğu sorularda ise 48, 5 olarak ölçülmüştür. Dolayısıyla çocuklar ilk bölümü farklı olan soruları daha zor, son bölümünde fark olanları orta düzeyde, iki melodi arasında herhangi bir fark olmayan soruları ise daha kolay yapmışlardır.

Tablo 13

Ritim Testi Sonuçları

Soru Numarası	Yanlış Sayısı	Doğru Sayısı	Ortalama	Toplam Sayı
1	9	36	0,80	45
2	12	33	0,73	45
3	11	34	0,75	45
4	15	30	0,66	45
5	12	33	0,73	45
6	31	14	0,33	45
7	16	29	0,64	45
8	17	28	0,62	45
9	15	30	0,66	45
10	7	38	0,84	45
11	22	23	0,51	45
12	9	36	0,80	45

Yukarıdaki tabloya göre, 0,33 ortalama başarı puanına, 0,47 ayıricılık indeksine sahip olan 6. Ritim sorusu, renklerle müziksel işitme testinin en az başarı oranına sahip sorusu olmuştur. Senkopların çoğunlukta olduğu bu soruda, 2 ritim kalıbı art arda çalınarak 2. bölümdeki değişikliğin fark edilmesi istenmektedir. Altıncı soruya benzer şekilde son bölümdeki farklılığın sorulduğu on birinci soru, 0,51 ortalama başarı puanı ile bu soruyu takip etmektedir. 0,84 ortalama başarı puanı ile ritim bölümünün en başarılı cevaplara sahip sorusu onuncu sorudur. İlk bölümdeki farklılaşmanın ayırt edilmesi ile çözülebilen bu soruyu 0,80 ile birinci ve on ikinci sorular takip etmektedir. Birinci soruda dinletilen iki ritim kalıbı da aynıdır. On ikinci sorunun ise ritim kalıpları arasındaki birinci bölümdeki değişimin fark edilmesi sorunun doğru yapılmasına yol açmaktır.

Ritim testinde 3, 5, 10, 12. sorularının dinletilen ritim kalıbının ilk bölümleri, 2, 6, 8, 11 sorularının son bölümleri farklıdır. 1, 4, 7, 9 sorularında ise dinletilen iki ritim kalıbı aynıdır. İlk bölümü farklı olan ritim kalıbı sorularının ortalama başarı puanı 35,25, son bölümü farklı olanların 39,2 olarak ölçülmüştür. İki ritim kalıbının aynı olduğu sorularda ise bu rakam 50 dir. Dolayısıyla çocuklar ilk bölümleri farklı olan soruları daha zor cevaplarken iki ritim kalıbının aynı olduğu sorularda daha kolay yapma eğilimindedir.

Tablo 14

Renklerle Müziksel İşitme Algısı Testinin “Renklerle Aralık, Melodi ve Ritim Testi Bölümleri Arası Korelasyonu

		Renklerle aralık	Melodi	Ritim
Spearman's rho				
Renklerle aralık	Correlation Coefficient	1.000	0.737**	0.524**
	Sig. (2-tailed)	.	0.000	0.000
	N	45	45	45
Melodi	Correlation Coefficient	0.737**	1.000	0.542**
	Sig. (2-tailed)	0.000	.	.
	N	45	45	45
Ritim	Correlation Coefficient	0.524**	0.542**	1.000
	Sig. (2-tailed)	0.000	.	.
	N	45	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed).

Yukarıdaki tabloya göre araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testinin kendi içindeki dinamikleri arasında korelasyon istatistik programıyla analiz

edilmiştir. Korelasyon analiz yöntemi olarak Spearman rho testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre renklerle aralık testi ve melodi arasında pozitif yönde yüksek düzeyde korelasyon bulunmuştur. ($r(44) = 0,737$, $p = .00$).

Tabloya göre renklerle aralık testi ve ritim testi arasında da pozitif yönlü orta düzeyde korelasyon ilişkisi bulunmuştur. ($r(44) = 0,542$, $p = .00$).

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, melodi testi ve ritim testi arasında pozitif yönlü orta düzeyde korelasyon ölçülmüştür. ($r(44) = 0,524$, $p = .00$).

Elde edilen analizler neticesinde renklerle aralık ve melodi arasında yüksek bir ilişki varken ritim testi ve diğer testler arasında orta seviyede bir ilişki saptanmıştır. Müziksel işitme algısı testi bir bütün olarak düşünüldüğünde, kendi içinde birbiriyle uyumlu bölümlerden oluşmaktadır.

Araştırmada kullanılan renklerle müziksel işitme algısının, uzaktan erişimle uygulanabilirliği kanıtlanmıştır. Geliştirme sürecinde hem iç tutarlılığı hem de güvenilirlik katsayılarının araştırmada kullanılmaya değer rakamlara ulaştığı görülmüştür. Araştırmanın uygulama bölümünde ise pandemi koşulları ile uzaktan erişime dönüştürülen renklerle müziksel işitme algısı testinin güvenilirlik katsayısı geliştirme sürecinden daha yüksek bir sayı ölçülmüştür.

4.2. Çocuğun Müzikle İlgili Davranışlarının Müziksel İşitme Algısına Etkisi Nasıldır?

4.2.1. Çocuğun Müzik Hafızası ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 15

Çocuğunuz Erken Dönemde Radyo veya TV Reklamları Gibi Herhangi Bir Yerde Çalan Melodileri Tekrar Eder Miydi?

	ÖS	PT	OBP
Çocuğum reklam müziklerini çok iyi ezberler ve tekrarlardı.	13	445	34,23
Çocuğum reklam müziklerini normal şekilde ezberlerdi	20	535	26,75
Bu konuda bir fikrim yok	12	335	27,9
Çocuğum reklam müziklerini ezberlemekte pek de iyi değildir.	5	117	23,4

Araştırmanın bu bölümünde ailelere, çocuklarının müzikleri ezberlemesi ile ilgili gözlemleri sorulmuştur. Yukarıdaki tabloya göre araştırmaya katılan 45 çocuktan 14 tanesinin ailesi çocuklarının reklam müziklerini ezberlemede çok iyi olduğunu, 20 tanesi çocuğunun reklam müziklerini normal şekilde ezberlediği, 12 tanesi bu konuda herhangi bir fikir beyan

etmediğini, 5 tanesi de çocuklarının reklam müziklerini ezberlemede iyi olmadığını düşünmektedir. Çocuklarının reklam müziklerini çok iyi ezberlemediğini düşünen ailelerin çocuklarının müziksel işitme algısı puanı ortalaması 34.23 tür. Çocuğunun reklam müziklerini normal şekilde ezberlediğini düşünen ailelerin çocuklarının müziksel işitme algısı puanı ortalaması 26.75tir. Bu soruda kendine sorulan soru ile ilgili bir fikir beyan etmeyen ailelerin çocuklarının müziksel işitme algısı puanı ortalaması 27.9 iken çocuğunun müzikleri ezberlemede zayıf olduğunu düşünen ailelerin müziksel işitme algısı puanı ortalaması 23.4 tür. Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 16 Müzikleri Ezberleme Shapiro-Wilk Normallik Testi

Müzikleri Ezberleme Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Müzikleri ezberleme	0,840	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

N sayısının 50'den az olduğu durumlarda normallik testi için Shapiro-Wilk testinin kullanılması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2011). Burada n sayısı (df) 45 olduğu için normallik testi için Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olduğuna karar verebilmek için p değerinin 0.05 den büyük olması gerekmektedir (Seçer, 2013, s. 35). Yukarıdaki tabloda p değeri (sig) müzikleri tamamlama 0.000, işitme algısı puanı 0.017 dir. Sonuç olarak verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığı gözlemlendiğinden yöntem olarak Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Tablo 17

Müzikleri Ezberleme ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyonu Tablosu

	Müzikleri Ezberleme	korelasyon İşitme Algısı Başarı
Puanı		
Müzikleri		
Ezberleme		
Spearman rho	1	-0,418**
Sig. (2-tailed)		0,00
N	45	45
İşitme Algısı		
Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,418**	1
Sig. (2-tailed)	0.00	
N	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre müzikleri ezberleme ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik ezberleme (Ort = 2.08, SS =0.94) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS= 7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.418$, $p = .00$). Dolayısıyla çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı ile ailelere uygulanana müziksel işitme algısı testinin içindeki müzikleri ezberleme sorusu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmada kullanılan müziksel işitme algısı testinde şıklara göre dağılım dikkate alındığında, çocukların müziksel işitme algısı puanı artarken küçükken müzikleri ezberleme puanı da artmaktadır. Buna göre küçükken müzikleri iyi şekilde ezberleyen çocukların müziksel işitme algısının yüksek olacağı ön görülmektedir.

Aşağıda ailelere yöneltilen “çocuğunuz herhangi bir müzik ile nasıl davranır” sorusuna verilen yanıtlar ile müziksel işitme algısının birlikte incelenmesi ile ortaya çıkan bulgular değerlendirilmiştir.

Tablo 18

Çocuğunuz Herhangi Bir Müzik Çalınca, Ne Yapar?

	ÖS	PT	OBP
Müziğin Geri Kalanını Mükemmel Şekilde Hatırlar	6	213	35,5
Büyük Bir Kısımını Hatırlar	25	747	29,88
Bu konuda bir fikrim yok	11	303	27,54
Az Bir Kısımını Hatırlar	2	43	21,5

Tabloda da görüldüğü gibi, 45 aileden 6 sı, çocuklarının müzik çaldığında müziğin geri kalanını mükemmel şekilde hatırladığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan ailelerden 25 tanesi, çocuklarının bir müzik çaldığında müziğin geri kalanının büyük bir kısmını hatırladığını düşünmektedir. Bu konuda herhangi bir fikri olmayanların sayısı 11 olup, çocuklarının bir müzik çaldığında az kısmını hatırlayabildiğini düşünen ailelerin sayısı 2 dir. Bir müzik çaldığında çocuklarının bu müziğin geri kalanının mükemmel şekilde hatırladığını düşünen ailelerin çocuklarının müziksel işitme ortalama başarı puanı 35.5 olarak gözlemlenmiştir. Çocuklarının çalan müziğin büyük kısmını hatırladığını düşünen ailelerin çocuklarının renklerle müziksel işitme ortalaması 29.88 dir. Bu konuda çocukları ile ilgili gözlemleri hatırlayamayıp fikir beyan etmeyenlerin çocuklarının renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 27.54 tür. Çocuklarının çalan müziği hatırlamada kötü olduğunu düşünen ailelilerin çocuklarının renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 21.5 tir. Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağının karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 19

Müziksel Hafıza Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Stastistic	df	sig.
Müzik hafızası	0,826	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müzik hafızası ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 20

Müziksel Hafıza ve Müzikse İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

		Korelasyon
	Müzik Hafızası	İşitme Algısı Başarı Puanı
Müzik hafızası		
Spearman rho	1	-0,363*
Sig. (2-tailed)		0,01
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,363*	1
Sig. (2-tailed)	0.01	
N	45	45

* korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan 45 çocuğa ve ailelerine uygulanan testler neticesinde elde edilen veriler istatistik programıyla analiz edilmiş ve ortaya çıkan bulgular yukarıdaki tabloda değerlendirilmiştir. Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik hafızası (Ort = 2.2, SS =0.72) ve çocuklarının işitme algısı (Ort = 29.86, SS =7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = .363$, $p = .01$). Buradan hareketle, çocukların işitme algısı puanı ile ailelere uygulanan müziksel çevre tarama formunun çocuklarına yönelik müziksel hafızası arasında bir ilişki bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile çocukların müzik hafızası artarken müziksel işitme algısı da artmaktadır. Müzik hafızası, müzik yeteneği içinde en çok olması gereken unsurlar arasında görüldüğü için bu ilişkinin olması zaten öngörülebilir. Çocukların müziksel hafızasını artırmak için birtakım faktörler de müzik öğretim programlarına eklenebilir. Böylelikle hem müziksel hafıza için çocuğa bir katkı sunarken diğer yandan müziksel işitme için de çocuklara katkı sunabilecek bir kavram ortaya çıkabilir.

4.2.2. Çocuğun Konuşmadan Önce Mırıldanması ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde, ailelere çocuklarının konuşmaya başlamadan mırıldanma şeklinde yaptığı müziksel davranış biçiminin gözlemleri sorulmuştur.

Tablo 21

Çocuğunuz Konuşmadan Önce Mırıldanma Seklinde Şarkı Söyler Gibi Yapmış Mıdır?

	ÖS	PT	OBP
Çok erken dönemde konuşmadan önce şarkı söyler gibi yapıyordu	9	272	30,2
Yaşıtları gibi konuşma ile birlikte şarkı söyler gibi yapıyordu	23	704	30,6
Bu konuda bir fikrim yok	9	254	28,2
Çocuğum konuşmaya başlamadan çok az şarkı söyler gibi yapıyordu	4	112	28

Yukarıdaki tabloda ailelerin çocukları hakkındaki mırıldanma gözlemleri ve çocuklarının müziksel işitme algısı puanları yer almaktadır. Elde edilen bilgilere göre katılımcıların 9 tanesi çocuklarının çok erken dönemde konuşmadan önce şarkı söyler gibi yaptığını, 23 tanesi çocuklarının yaşıtları ile eşit bir şekilde şarkı söyler gibi mırıldandığını, 9 tanesinin gözlemleri ile ilgili herhangi bir fikri olmadığı, 4 tanesinin de konuşmaya başlamadan önce şarkı söyler gibi mırıldanmasının çok az olduğunu düşünmektedir. Ortalama başarı puanlarının birbirine çok yakın sonuçlar olması dolayısıyla bu sorunun asıl amacına ulaşmadığı düşünülmektedir. Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağını karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 22

Mırıldanma Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Konuşmadan önce mırıldanma	0,853	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Konuşmadan önce mırıldanma ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 23

Mırıldanma ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

		Korelasyon
	Mırıldanma	İşitme Algısı Başarı Puanı
Mırıldanma		
Spearman rho	1	-0,113
Sig. (2-tailed)		0,458
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,0113	1
Sig. (2-tailed)	0.458	
N	45	45

Araştırmaya katılan 45 çocuğa ve ailelerine uygulanan testler neticesinde elde edilen veriler istatistik programıyla analiz edilmiş ve ortaya çıkan bulgular yukarıdaki tabloda değerlendirilmiştir. Katılımcıların çocuklarına yönelik konuşmadan önce mırıldanma gözlemleri (Ort = 2.22, SS = 0.90) ve çocuklarının işitme algısı (Ort = 29.86, SS =7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r(43) = .363$, $p = .458$). Dolayısıyla araştırmaya katılan ailelere göre çocuklarının mırıldanmaları ile müziksel işitme algıları arasında bir ilişki yoktur.

4.2.3. Çocuğun Sesleri Taklit Etmesi, Taklit Yeteneği ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 24

Çocuğunuz Ambülans, Araba Kornası, Kapı Zili Gibi Bazı Etraftan Yoğun Olarak Duyduğu Sesleri Taklit Eder Miydi?

	ÖS	PT	OBP
Çok fazla ederdi	14	457	32,6
Yaşıtları kadar ederdi	19	562	29,5
Bu konuda bir fikrim yok	6	170	28,33
Çok az ederdi	6	143	27,83

Araştırmanın bu bölümünde işitme algısı testi yapılan 45 çocuğun ailesine çocuklarının küçükken etraftan duyduğu sesleri taklit etmesi ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Katılımcıların 14 tanesi çocuklarının etraftan duyduğu sesleri çok fazla taklit ettiğini, 19 tanesi çocuklarının etraftan duyduğu sesleri yaşıtları kadar ettiğini, 6 tanesinin bu soru ile

ilgili bir fikri olmadığını ve 6 tanesi çocuklarının etraftan duyduğu sesleri çok az taklit ettiğini vurgulamıştır. Çocuklarının etraftan duyduğu sesleri çok fazla taklit ettiğini düşünen velilerin çocuklarının işitme algısı testi başarı ortalaması puanı 39.6, yaşıtları kadar eden çocukların başarı ortalaması 29.5, bu konuda fikri olmayan ailelerin çocuklarının başarı ortalaması 28.33, çok az eden çocukların başarı ortalaması 27.83 olarak ortaya çıkmıştır. Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 25

Sesleri Taklit Etme Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Sesleri taklit etme	0,847	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Sesleri taklit etme ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 26

Sesleri Taklit Etme ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	Sesleri taklit	Korelasyon İşitme Algısı Başarı Puanı
Sesleri taklit		
Spearman rho	1	-0,431**
Sig. (2-tailed)		0,04
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,431**	1
Sig. (2-tailed)	0.04	
N	45	45

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre müzikleri tamamlama ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik sesleri taklit değişkeni (Ort=2.06, SS=0.13) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS=1.12) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler

arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.431, p = .00$). Buradan hareketle, küçükken sesleri taklit eden çocuklar ortaokul çağına gelince işitme algısı puanı yüksek olma potansiyeline sahiptir. Diğer bir deyişle çocukların küçükken sesleri taklit etmesinin, işitme algısının da yüksek olmasını etkileyeceği ön görülmektedir.

Aşağıda müziksel işitme algısı testi yapılan 45 çocuğun ailelerine, kendi çocukları ile ilgili taklit yeteneklerinin gözlemleri sorulmuş ve elde edilen bulgular görülmektedir.

Tablo 27

Sizce Çocuğunuzun Taklit Yeteneği Nasıldır?

	Öğrenci sayısı	Başarı puanı toplamı	Ortalama başarı puanı
Çok iyi	14	495	35,5
Sıradan	23	672	29,2
Fikrim yok	3	73	24,33
Kötü	5	104	20,8

Araştırmaya katılan velilerin, 14 tanesi çocuklarının taklit yeteneğinin çok iyi olduğunu düşünmektedir. 23 veli çocuklarının taklit yeteneğinin sıradan olduğunu düşünürken, 3 tanesi bu soruya fikrinin olmadığını, 5 tanesi de çocuklarının taklit yeteneğinin kötü olduğunu düşünmektedir. Çocuklarının taklit yeteneğinin çok iyi olduğunu düşünen ailelerin çocuklarının müziksel işitme başarı puanı ortalaması 35.5 olarak hesaplanırken, sıradan olduğunu düşünen ailelilerin çocuklarının ortalaması 29.2, bu konuda herhangi bir fikri olmayanların çocuklarının ortalaması 24.33, çocuklarının taklit yeteneğinin kötü olduğunu düşünenlerin çocuklarının müziksel işitme algısı başarı puanı 20.8 olarak ortaya çıkmıştır. Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 28

Taklit Yeteneği Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Taklit yeteneği	0,847	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Taklit yeteneği ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 29

Taklit Yeteneği ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	Taklit yeteneği	Korelasyon İşitme Algısı Başarı Puanı
Taklit yeteneği		
Spearman rho	1	-0,418**
Sig. (2-tailed)		0,00
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,418	1
Sig. (2-tailed)	0.00	
N	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre müzikleri tamamlama ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik sesleri taklit yeteneği değişkeni (Ort=1.88, SS=0.13) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS=1.12) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.418, p = .00$).

Ortaya çıkan bulgular neticesinde çocukların taklit yeteneği ve müziksel işitme algısı arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir deyişle çocukların taklit yeteneği ne kadar yüksekse müziksel işitme algısı da o kadar yüksektir.

4.2.4. Çocukların Müziksel Davranışlarını ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde, ebeveynlere “Çocuğunuzun yaptığı müzik ile ilgili davranışı hakkında hatırladıklarınızı yazınız” şeklinde açık uçlu sorular sorularak müziksel gelişimine yönelik bilgi alma amacıyla veriler elde edilmiştir. Elde edilen bulgular öğrencilerin başarı sırasına göre sıralanmıştır.

- Müzik Dinlemeyi ve dans etmeyi çok sevdiğini hatırlıyorum. Müzikten daha çok dans ile alakalı olduğunu zannediyorduk.

Müzik ve dans, insanın en eski kendini ifade şekillerinden birisi olarak bilinmektedir. Katılımcının gözlemine göre, çocuğu çok küçükken ikisini de çok sevmiştir.

- 3-4 yaşlarında öğlen uykusuna yatmak için klâsik müzik ister ve öylece uyurdu. Müziğe dair ilgisinin ya da yeteneğinin olduğuna dair herhangi belirgin bir şey olduğunu hatırlamıyorum.

Yukarıdaki ifadeye göre, çocuğuna öğlen uykusu öncesinde müzik dinlettiren ve kulağının çok önceden müzikle belirgin bir şekilde tanışmasını sağlayan katılımcı çocuğunun müziksel işitme algısına olumlu katkıda bulunmuştur. Müzik dinleme, müzik eğitiminin de en önemli aşamalarından birisidir. Ayrıca müzik dinleme için çocuğun önceden bir eğitim almasına, konuşma, yürüme veya ince motor kası gibi müziğin ileri safhalarında gerekli olan bazı yetenekleri yapmasına bile gerek olmadan dinleme etkinliği gerçekleştirilebilir.

- Çok zorlanarak başladık, öğrendikçe sevdi.

Katılımcıdan edinilen verilere göre başlarda zorlanan çocuk sonrasında müzik eğitimine alışmış ve sonradan daha çok sevmiştir. Okuma yazma başlama yaşının bile erken başlamasının uzmanlar tarafından tartışmalı olduğu günümüzde müzik eğitiminde, başlarken yapılacak bir hatanın sonrasında kazanılacak faydadan büyük zararlara yol açabileceği öngörülmektedir. Örneğin yetkin olmayan bir öğretim planı çocuğu erken pes ettirecek, belki yeteneğinin olmadığını düşündürecektir. Aynı şekilde potansiyeli yüksek olan bir çocuk, bilinçli bir şekilde potansiyeli doğrultusunda eğitim verilmezse herşeyi bildiğini, verilen eğitimin gereksiz olduğunu, eğitim almadan da yapabileceğini düşünecek, belki de yeni bir “Mozart” ortaya çıkmadan yok olabilecektir.

- Müzikle beraber dans etmeye çalışır, gördüğü dans hareketlerini denerdi.

Üstte de belirtildiği üzere müzik ve dans insanın en ilkel davranışları, ilk ifade şekillerinden birisi olmuştur.

- Dinlediği müzikleri taklit eder bu sayede ezber yeteneği de yükseldi.

Taklit yeteneğinin birçok şeyle bağlantısı olduğu gibi müziksel işitme ile de bağlantısı vardır. Konuşmanın bile taklit ile başladığı düşünülürse, şarkı söylemenin öncelikle taklit yoluyla başlamasının normal olduğu ortaya çıkar. Özellikle çocuklar etraftaki şeyleri taklit ederler, bu yolla konuşmadan bile kendilerini ifade edebilirler. Katılımcının ifadesine göre çocuğunun ezber yeteneği de bu yolla gelişmiştir.

- Çalgıları taklit etmeye çalışır, piyano sesi duyduğu zaman çalınan sesi taklit etmeye çalışırdı. Sevdiği hareketli müziklerde dans ederdi.

Yukarıda ifade edildiği gibi taklit özellikle çocuklar için müziğin en önemli yapı taşları arasındadır.

- Eline aldığı tahta vb şeylerle ritim tutmaya çalışırdı. Dinlediği şarkıları söylemeye. çalışır sanatçıların taklitlerini yapardı. Ayrıca saç fırçasını mikrofon olarak kullanırdı.

Katılımcının da ifade ettiği üzere elindekilerle müzik yapar gibi yapan çocuk, ileride yapacağı müziğin provasını yapıyordur.

- 4 yaşına kadar mutfak araç gereçleri ile (tencere tava kepçe vs.) günde ortalama 1 ile 3 saat aralığında müzik yapardı.

Yine benzer ifade ile taklit olayının burada ön plana çıktığı görülmektedir.

- Eşlik etmeyi severdi.

Katılımcının ifadesine göre çocuğu küçükken çalan müziğe eşlik etmiştir.

- Eline iki cetvel alıp keman çalıyor gibi yapardı

Katılımcıdan elde edilen bilgilere göre çocuğu keman takliti yapmıştır. Fakat yine araştırmanın verilerinde çocuğun okul dışında müzik eğitimi almadığı görülmektedir. Burada sosyoekonomik yapının aile tercihlerinin ön plana çıktığı düşünülmektedir.

- Şarkı söylemekten utanırdı şimdi rahatlıkla söylüyor.

Çocukların gelişim evrelerinden bazı bölümlerinde utanma, kendisini toplum içinde ifade etmesini zorlaştırmaktadır. Fakat müziğin öz güven yükseltme özelliği sayesinde bu konu aşılabilecek bir konu olup katılımcıdan elde edilen verilerde de çocuğunun bu hissi yendiği görülmektedir.

- Müziğe hareketleriyle eşlik eder videodaki hareketleri yapmaya çalışırdı.

Müziğin ve dans, birbirini tamamlayan iki unsur olup bura da ön plana çıkmıştır.

- Bir yaşındayken keman için ağlamıştı ve ona oyuncak keman almıştım. Büyüyünce televizyona çıkacağım diyordu.

Katılımcıdan elde edilen bilgilere göre, daha 1 yaşındayken bir müzik için çocuğunun isteği göze çarpmaktadır. Şu an için gitar çalan çocuğunun müzik ile tanışması o zamana kadar uzanmaktadır.

- Şarkılar bestelerdi.

Çocukların yeteneklerinin sınırsız olmasının en büyük örneği, burada da ön plana çıkmıştır. Daha çok küçükken şarkılar besteleyen çocuk doğru planlanmış bir müzikal eğitim ile yapabilecekleri çoktur.

- Yoğurt kaseleriyle müzik yapmaya çalışırdı

Elindeki imkanları en iyi şekilde kullanıp basit de olsa çalgı yapan bir çocuk, imkanlar verildiğinde çok daha büyük projeleri başarıyla gerçekleştirebilir.

- Sevdiği müzikleri dinlemekten çok zevk alırdı

Katılımcıdan elde edilen bilgilere göre dinlemeyi seven çocuğunun müzik eğitiminin en önemli aşamalarından birisini yerine getirdiği ve bundan zevk aldığı bu sayede ileride müzikte kendini geliştireceği öngörülmektedir.

- Vurmalı çalgılara karşı bir ilgisinin olduğunu düşünüyorum, ayrıca sert müzikleri seviyor

Katılımcıdan elde edilen verilere göre, vurmalı çalgıyı seven çocuğu sert müziklerde de hoşlanmaktadır. Çocuğun hem devinışsel açıdan hem de düşünsel açıdan müzikten yararlanması ailesinin gözlemi ve yönlendirmesi ile pekiştirilebilir.

- Oyuncak telli bağlama ve melodika çalmaya çalışırdı

Katılımcıdan elde edilen bilgiler ile çocuğun oyuncak olarak çalgı tercih ettiği gözlemlenmiştir.

- Müzik eşliğinde dans etmeyi severdi

Üst satırlarda müzik ve dans burada da ön plana çıkmıştır.

- Müziğin melodisini sesini çıkarmaya çalışırdı. Sözlerini ezberlemeye çalışırdı.

Küçükken müziği taklit etmeye çalışan ve sözleri de ezberlemeye çalışan bu çocuk kendi hayatında müziğe yer vermesi olasıdır.

- Her müziğe eşlik eder ve oynardı

Müzik ve dans bura da ön plana çıkmış ve katılımcının gözleminde ortaya çıkmıştır.

- Beğendiği şarkıların notalarını internetten bulup melodika ile çalardı

Katılımcıya göre, müzik çocuğunun araştırma yönünün gelişmesini sağlamıştır.

- Müzik sesini duyunca önce dans ederdi

- Müziği söylemeye çalışıp dans ederdi.
- Şarkı söylemekten hoşlanırdı
- Müzik çalınca mırıldanır, ritim tutar, oynamaya başlardı.
- Genellikle müziklere hareketleriyle eşlik ederdi

Müzik ve dans bu bölümde de birlikte görülmektedir.

İnsanoğlunun en eski iletişim araçlarından biri olan dans ve müzik, günümüzde gelişimini sürdürmekte ve kültür aktarım aracı olarak varlığını sürdürmektedir. İnsanların kadim zamanlarda kendini ifade etmek için kullandığı dans ve müzik, günümüzde çocukların konuşmaya başlamadan önce kendini ifade etmesi için mırıldanma, hareketlerle anlatma, taklit etme gibi bazı davranış şekilleriyle kendini göstermektedir. Araştırmaya katılan 45 katılımcı ve çocuklarından elde edilen veriler sınıflandırılmış ve analiz edilmiştir. Çocukların davranışlarının gözlemlenmesinin etkili bir yöntemi olan ailenin gözlemlerinden yapılan değerlendirmeler, çocuğa yapılan renklerle müziksel işitme ile birlikte değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular analiz edilerek yorumlanmıştır.

Çocuklar, öğrenme sürecinin ilk aşamalarında anne ve babalarını model alarak taklit yoluyla onlarla iletişim kurmaya çalışırlar. En çok anne ve baba ile vakit geçirildiği için genelde anne baba gibi giyinmekten, kız çocukları anne gibi makyaj yapmaya, erkek çocukları baba gibi tıraş olmaya çalışmaya kadar uzanan bu taklit çocuklara büyük zevk verir. Böylece taklit yeteneği daha çok küçükken çocukların bir davranış modeli olur.

Elde edilen bulgulara göre, çok erken dönemde etrafına duyduğu müzikleri daha fazla taklit eden çocuklar renklerle müziksel işitmenden daha yüksek puanlar almışlardır. Aynı şekilde bir yerde duydukları müzikleri hatırlayıp müziğin geri kalanını daha iyi tamamlayan çocukların müziksel işitme algısı puanları daha yüksektir. Araştırmada katılımcılara sorulan çocuklarının konuşmadan önce mırıldanması, gözlemlerin aktarılamaması veya bu dönemin hatırlanmasının güçlüğü sebebiyle amacına ulaşamamıştır. Dolayısıyla konuşmadan önce mırıldanma ve müziksel işitme algısı ilişkisi ispatlanamamış olmasına rağmen çocukların taklit yeteneği ve taklit etmesi ile ilgili bölümlerde müziksel işitme algısı ile ilişkinin istatistiksel açıdan olması, aslında müziksel işitmenin çocuklara çok küçükken bile etki etmeye başladığının göstergesidir. Araştırmada katılımcılara çocuklarının müziksel davranışlarının eskiden gözlemleri sorulduğunda, en başarılı çocukların genelde dinleme yönünün daha çok geliştiği görülmüştür. Diğer bir ifade ile çocuklar müzik dinledikçe dinlediği müzik yönünde kendini geliştirerek müziksel işitme algıları da gelişmiştir.

4.3. Çocuğun Şarkı Söyleme Durumunun Müziksel İşitme Algısına Etkisi

4.3.1. Çocuğun Şarkı Söyleme Durumu ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde kendi çocukları hakkında şarkı söylemelerinin gözlemleri velilere sorulmuş ve aşağıdaki buğular elde edilmiştir.

Tablo 30

Çocuğunuzun Şarkı Söylemesi İle Görüşünüz Nasıldır?

	ÖS	PT	OBP
Çocuğumun iyi şarkı söylediğini bütün çevremiz söyler	7	252	36
Çocuğumun iyi şarkı söylediğini, sadece biz düşünüyoruz	21	651	31
Çocuğumun şarkı söylemesi hakkında herhangi bir düşüncem yok.	6	166	27,66
Çocuğum şarkı söylemez	12	266	23

Araştırmanın bu bölümünde işitme algısı testi yapılan 45 çocuğun ailesine çocuklarının şarkı söylemesiyle ilgili gözlemleri sorulmuştur. Katılımcıların 7 çocuklarının iyi şarkı söylemesinin bütün çevreleri tarafından söylendiğini, 12 tanesi çocuklarının iyi şarkı söylediğini yalnızca kendileri tarafından düşünüldüğünü, 6 tanesi bu konu ile ilgili herhangi bir fikrinin olmadığını, 12 tanesi de çocuklarının şarkı söylemediğini düşünmektedirler. Bütün çevreleri tarafından iyi şarkı söylediği düşünülen çocukların renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 36, sadece velilerin tarafından iyi şarkı söylediği düşünülen çocukların renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 31, çocuğunun şarkı söylemesi ile ilgili herhangi bir fikri olmayanların çocuklarının başarı puanı ortalaması 27.66, çocuklarının şarkı söylemediğini düşünen velilerin çocuklarının renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 23 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak yapılacak teste karar verilmiştir.

Tablo 31

Şarkı Söyleme Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Şarkı söyleme	0,839	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müzik hafızası ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 32

Şarkı Söyleme ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	Şarkı söyleme puanı	Korelasyon İşitme Algısı Başarı Puanı
şarkı söyleme puanı		
Spearman rho	1	-0,562**
Sig. (2-tailed)		0,00
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,562**	1
Sig. (2-tailed)	0.00	
N	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre çocukların şarkı söylemesi ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik ezberleme (Ort= 2.44, SS =1.01) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86,SS= 7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.562$, $p = .00$). Dolayısıyla çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı ile ailelere uygulanana müziksel çevre tarama formu içindeki çocuklarının şarkı söylemesi gözlemi arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Böylelikle ailelerin gözlemlerine göre iyi şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısının da yüksek olacağın öngörülmektedir. Diğer bir ifade ile iyi şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısı yüksek olurken şarkı söylemeyen çocukların müziksel işitme algısı nispeten daha düşüktür. Yani şarkı söyleme müziksel işitme algısı ile ilişkilidir.

4.3.2. Çocuğun Ses Rengi ve Müziksel İşitme Algısı

Ebeveynlere “Çocuğun ses rengi ile ilgili ailenin düşüncesi nasıldır?” şeklinde sorulan sorudan elde edilen nitel veriler işitme algısı testi ile karşılaştırılmış ve aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 33

Çocuğunuzun Ses Rengi İle İlgili Ailenin Düşüncesi Nasıldır?

	ÖS	PT	OBP
Çocuğumun ses rengi müthiştir	5	141	28,2
Çocuğumun ses rengi fena değildir.	39	930	32,06
Çocuğumun ses rengi hakkında bir fikrim yok.	11	278	25,2
Çocuğumun ses renginin kötü olduğunu düşünüyorum.	0	0	0

Katılımcılara, çocuklarının ses rengi ile ilgili sorulan soruya, 5 katılımcı çocuklarının ses renginin müthiş olduğunu, 39 katılımcı çocuklarının ses renginin fena olmadığını, 11 katılımcının çocuklarının ses rengi hakkında herhangi bir fikrinin olmadığını düşünmektedir. Çocuğunun ses renginin kötü olduğunu düşünen katılımcı yoktur. Ses rengi müthiş olan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 28.2, ses renginin fena olmadığı düşünülen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 32.06, ses rengi hakkında velilerin herhangi bir fikrinin olmadığı çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 25.2 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağının karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 34

Ses Rengi Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Stastistic	df	sig.
Ses rengi	0,839	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müzik hafızası ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 35

Ses Rengi ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

		Korelasyonu
	Ses rengi puanı	İşitme Algısı Başarı Puanı
Ses rengi puanı		
Spearman rho	1	-0,222
Sig. (2-tailed)		0,143
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,222	1
Sig. (2-tailed)	0,143	
N	45	45

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre çocukların ses rengi ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik ezberleme (Ort= 2.13, SS =0.58) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS= 7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r(43) = -.222$, $p = .143$). Bu bilgiler ışığında ses rengi ve müziksel işitme algısı arasında bir ilişki yoktur.

4.4. Ailenin Müzik İlgileri Durumunun Çocukların Müziksel İşitme Algısına Etkisi

4.4.1. Anne ve Babanın Çalgı Çalma Durumları ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 36

Anne ve Babanın Çalgı Çalma Durumları

	Öğrenci sayısı	TP	OBP
Anne baba çalgı çalma durumları			
Hem anne hem baba çalgı çalıyor	2	75	37,5
Sadece baba çalgı çalıyor	8	228	30,37
Sadece anne çalgı çalıyor	2	51	25,5
İkisi de çalgı çalmıyor	33	976	29,5

Araştırmaya katılan 45 çocuğun ailelerinin çalgı çalma durumları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan çocuklardan 2 tanesinin hem annesi hem de

babası çalgı çalarken 33 çocuğun ne annesi ne de babası çalgı çalmaktadır. Araştırmaya katılan 2 çocuğun sadece annesi çalgı çalmakta olup, 8 tanesinin sadece babası çalgı çalmaktadır. Hem anne hem de babası çalgı çalan çocukların renklerle müziksel işitme ortalama başarı puanı 37.5, sadece babası çalgı çalan çocukların renklerle müziksel işitme ortalama başarı puanı 30.37, sadece annesi çalgı çalan çocukların renklerle müziksel işitme ortalama başarı puanı 25.5, hem annesi hem de babası çalgı çalmayan çocukların renklerle müziksel işitme müziksel işitme ortalama başarı puanı 29.5 tir. Buradan hareketle hem anne hem de babanın çalgı çalması verilerde de görüldüğü gibi ortalamalarda bir üstünlük kurulmasına yol açmıştır. Çalgı çalmanın çok yaygın olmadığı ailelerde sonuçların farklı algılanmasını sağlayabilecek bu verinin yorumlaması bu yüzden hassastır.

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara şarkı söyleme durumları sorulmuştur. Sonuçlar araştırmaya katılan çocukların müziksel işitme algısı ile birlikte yorumlanmıştır.

4.4.2. Anne ve Babanın Şarkı Söyleme Durumları ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 37 Anne ve Babanın Şarkı Söyleme Durumları

Anne ve Babanın Şarkı Söyleme Durumları

	ÖS	PT	OBP
Sadece Anne amatörce şarkı söylüyor	6	167	27,83
Sadece baba amatörce şarkı söylüyor	11	376	34,18
Hem anne hem baba amatörce şarkı söylüyor	9	228	25,33
Hem anne hem baba şarkı söylemez	19	575	30,26

Müziksel işitme testi yapılan 45 çocuğun ailelerine kendi şarkı söyleme durumlarıyla alakalı sorulan düşünceleri ve çocuklarının müziksel işitme algısı testi ortalaması puanları yukarıdaki tabloda görülmektedir. Sadece annesi şarkı söyleyen 6, sadece babası şarkı söyleyen 11, hem annesi hem de babası şarkı söyleyen 9 çocuk araştırmada gözlemlenirken hem annesi hem de babası şarkı söylemeyen 19 çocuk araştırmada ortaya çıkmıştır. Sadece annesi şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 27,83, sadece babası şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 34.18, hem annesi hem de babası şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 25.33, hem annesi hem de babası şarkı söylemeyen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 30.26 dır. Babaları şarkı söyleyen çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması diğerlerinden yüksek olmasına karşın daha geniş bilgiler için daha geniş araştırmaya ihtiyaç vardır.

Katılımcılardan elde edilen bilgilere göre, babalarının şarkı söylediği çocukların müziksel işitme algısı annelerin şarkı söylemesi durumuna göre yüksektir.

4.4.3. Anne ve Babanın Ses Renkleri ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 38

Anne ve Babanın Kendi Ses Renkleri İle Alakalı Düşünceleri

	ÖS	PT	OBP
Sadece annenin sesi güzeldir. Babanın sesi kötüdür.	16	428	26,75
Sadece babanın sesi güzeldir. Annenin sesi kötüdür.	11	373	33,9
Hem annenin hem de babanın sesi güzeldir.	2	71	35,5
Hem annenin hem de babanın sesi kötüdür.	17	489	28,76

Yukarıdaki tabloya göre, araştırmaya katılan çocukların 16 tanesinin sadece annesinin güzel olduğu, 11 tanesinin sadece babasının sesinin güzel olduğu, 2 tanesinin hem annesinin hem de babasının sesinin güzel olduğu, 17 tanesinin hem annesinin hem de babasının sesinin kötü olduğu kendileri tarafından değerlendirilmiştir. Hem annesinin hem de babasının sesi güzel olan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 35.5, sadece babasının sesi güzel olan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 33.9, sadece annesinin sesi güzel olan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 26.75, ikisinin de sesi kötü olan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 28.76 olarak ortaya çıkmıştır. Dikkat çeken kısım hem anne hem de babanın sesi güzel olan çocukların müziksel işitme algısının yüksek olduğu çocuklar ise de babasının sesi güzel olan çocukların annesinin sesinin güzel olan çocuklardan yüksek olması durumudur. Sadece annesinin sesinin güzel olduğu çocukların verinin hem anne hem de babasının sesinin kötü olan çocuklardan müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalamasının düşük olması, daha çok verinin olması gerekliliğini ortaya koymuştur.

4.4.4. Anne ve Babanın Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumları ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 39

Anne ve Baba (Konser vb.) Müzik Faaliyetlerine Ne Sıklıkla Katılır (Anne ve Babanın Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu)

	ÖS	PT	OBP
Anne ve baba haftada bir müzik faaliyetlerine katılır	1	38	38
Anne ve baba 2-3 haftada bir müzik faaliyetlerine katılır	2	71	35,5
Anne ve baba ayda bir müzik faaliyetlerine katılır	13	420	32,3
Anne ve baba 2-3 ayda bir veya daha uzun sürede bir müzik faaliyetlerine katılır	29	816	29,13

Araştırmada çocukların ailelerine müziksel faaliyetlere katılma durumları sorulmuş ve renklerle müziksel işitme başarı puanlarıyla birlikte incelenmiştir. Yukarıdaki tabloda haftada bir müzik faaliyetine katılan 1 aile bulunduğu, 2 ailenin 2-3 haftada bir müzik faaliyetine katıldığı, 13 ailenin ayda bir müzik faaliyetine katıldığı, 29 ailenin daha uzun sürede bir müzik faaliyetine katıldığı ortaya çıkmıştır. Ailesi haftada bir müzik faaliyetine katılan çocuğun renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 38, 2-3 haftada bir müziksel faaliyete katılan çocukların renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 35.5, ayda bir müziksel faaliyete katılan çocukların renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 32.3, ayda birden daha fazla zamandır müziksel faaliyete katılanların renklerle müziksel işitme başarı puanı ortalaması 29.13 olarak ölçülmüştür.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağının karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 40

Müziksel Faaliyet Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Müziksel faaliyet	0,661	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müziksel faaliyet ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 41

Müziksel Faaliyet ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	Müziksel faaliyet puanı	Korelasyon İşitme Algısı Başarı Puanı
Müziksel faaliyet puanı		
Spearman rho	1	-0,343*
Sig. (2-tailed)		0,02
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	0,343*	1
Sig. (2-tailed)	0.02	
N	45	45

* korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre müziksel faaliyetlere katılma ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların müziksel faaliyetlere katılma değişkeni (Ort=3.55, SS=0.69) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS=1.12) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.343$, $p = .02$).

Ortaya çıkan bulgular neticesinde çocukların ailelerinin müziksel faaliyetlere katılması yükseldikçe çocukların da müziksel işitme algısı yükselmektedir. Buradaki bulgu, çocukların ilgisinin istemli olarak faydalı yere çekilmesi ve çocukların ilgi alanları belirlenmesi gibi bazı noktalardan değerlendirilebilir. Eğitimin temel taşlarından olan istendik davranışların kazandırılması, burada ailelerin davranışları vasıtasıyla ortaya çıkmıştır.

4.4.5. Aile İçinde Müziksel Faaliyet Gerçekleştirme ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 42

Aile İçinde Birlikte Müziksel Etkinlik Gerçekleştirme

	ÖS	PT	OBP
Aile içinde birlikte "sık sık" müzikal etkinlik (şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme) gerçekleştirilir	7	242	34,57
Aile içinde "ara sıra" müzikal etkinlik (şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme) gerçekleştirilir	29	866	30,55
Aile içinde çok az müzikal etkinlik (şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme) gerçekleştirilir	8	220	27,5
Aile içinde hiç müzikal etkinlik (şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme) gerçekleştirilmez	1	16	16

Müziksel işitme algısı testi yapılan çocukların ailelerine aile içinde müzikal etkinlik gerçekleştirme durumları sorulmuş ve çocuklarının müziksel işitme algısı testi ortalamaları ile birlikte değerlendirilmiştir. Tabloya göre aile içinde sık sık müzikal etkinlik gerçekleştirenler 7 kişi, ara sıra müzikal etkinlik gerçekleştirenler 29 kişi, çok az müzikal etkinlik gerçekleştirenler 8 kişi, aile içinde hiç müzikal etkinlik gerçekleştirmeyen 1 kişinin ailesidir.

Sık sık müzikal etkinlik gerçekleştiren katılımcıların çocuklarının müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 34.57, ara sıra müzikal etkinlik gerçekleştiren katılımcıların çocuklarının müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 30.55, çok az müzikal etkinlik gerçekleştiren katılımcıların çocuklarının müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 27.5, aile içinde hiç müzikal etkinlik gerçekleştirmeyen katılımcıların çocuklarının müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 16 dır.

Bu bilgiler ışığında aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağının karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 43

Aile İçi Etkinlik Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Aile İçi Etkinlik Puanı	0,822	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müziksel faaliyet ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 44

Aile İçi Etkinlik Puanı Ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	Aile içi etkinlik puanı	Korelasyon İşitme Algısı Başarı Puanı
Aile içi etkinlik puanı		
Spearman rho	1	- 0,372*
Sig. (2-tailed)		0,01
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Pea Spearman rho	-0,372*	1
Sig. (2-tailed)	0.01	
N	45	45

* korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre aile içi etkinlik düzenleme ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların aile içi etkinlik değişkeni (Ort=2.08, SS=0.70) ve çocuklarının işitme algısı (Ort29.86, SS=1.12) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.372$, $p = .01$). Ortaya çıkan bulgular neticesinde katılımcıların aile içi müziksel etkinlik düzenlemesi ve çocukların müziksel işitme algısı ile ilişkilidir. Diğer bir ifade ile aile içi etkinlik arttıkça çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanları da artmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, anne ve babanın çalgı çalması, anne ve babanın şarkı söylemesi, anne ve babanın müziksel etkinliklere katılması çocuğu müziksel işitme açısından direkt etkilemektedir.

4.4.6. 2nci Derece Akrabaların Çalgı Çalma Durumu ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 45

Anne ve Babanın Dışında Kalan Akrabaların (Dayı, Amca, Dede, Anneanne, Babaanne vb) Çalgı Çalma ve Şarkı Söyleme Durumları Tablosu

	ÖS	PT	OBP
Çocuğun Anne ve babanın dışında kalan akrabaları (dayı, amca, dede, anneanne, babaanne vb.) hiç birisi çalgı çalmıyor.	24	659	27,45
Çocuğun sadece bir akrabası çalgı çalıyor	10	315	31,5
Çocuğun iki- üç akrabası çalgı çalıyor	7	233	33,28
Çocuğun Üç veya daha fazla akrabası çalgı çalıyor	3	109	36,33

Müziksel işitme testi yapılan 45 çocuğun ailesine çocuğun anne baba dışında kalan akrabalarıyla ilgili çalgı çalma durumları sorulmuştur. Çocukların 3 tanesinin 3 veya daha fazla akrabası, 7 tanesinin 2-3 akrabası, 10 tanesinin sadece 1 akrabası çalgı çalmaktadır. Katılımcıların 24 tanesinin anne baba dışında kalan hiçbir akrabası çalgı çalmamaktadır.

3 veya daha fazla akrabası çalgı çalan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 36.33, 2-3 akrabası çalgı çalan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 33.28, sadece bir akrabası çalgı çalan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 31.5, hiçbir akrabası çalgı çalmayan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 27.45 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağının karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 46

İkinci Derece Akraba Çalgı Çalma Durumu Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
2. derece akraba çalgı çalma	0,761	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Sesleri taklit etme ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 47

2. Derece Akraba Çalgı Çalma ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

	2. derece akraba Çalgı çalma puanı	Korelasyon İşitme Algısı başarı puanı
2. derece akraba Çalgı çalma puanı		
Spearman rho	1	0,306*
Sig. (2-tailed)		0,04
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	0,306*	1
Sig. (2-tailed)	0,04	
N	45	45

* korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan 45 çocuğa ve ailelerine uygulanan testler neticesinde elde edilen veriler istatistik programıyla analiz edilmiş ve ortaya çıkan bulgular yukarıdaki tabloda değerlendirilmiştir. Çocukların 2. Derece akrabalarının çalgı çalma değişkeni (Ort=2.95, SS=1.2) ve çocuklarının işitme algısı (Ort = 29.86, SS =7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, pozitif ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = .363, p = .04$). Böylelikle 2. Derece akrabaların çalgı çalması ile çocukların müziksel işitme algısı arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle 2. Derece akrabaların çalgı çalma sayısı arttıkça çocukların müziksel işitme algısı puanları da artmaktadır.

4.4.7. 2nci Derece Akrabaların Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu ve Çocukların Müziksel İşitme Algısı

Tablo 48

Anne ve Babanın Dışında Kalan Akrabaların (Dayı, Amca, Dede, Anneanne, Babaanne vb) Müzik Faaliyetlerine Katılma Durumu Tablosu

	ÖS	PT	OBP
2-3 haftada bir müzik faaliyetine katılırlar	1	39	39
Ayda bir müzik faaliyetine katılırlar	9	336	37,33
2-3 ayda bir müzik faaliyetine katılırlar	35	977	27,3

Araştırmaya katılan çocukların anne baba dışında kalan (dayı, amca, vb) akrabalarının müzik faaliyetine katılma durumları ailelere sorulmuş elde edilen bilgiler çocukların müzik işitme algısı testi ortalama puanları ile birlikte değerlendirilmiştir. Tabloya göre, araştırmaya katılan sadece 1 çocuğun akrabası 2-3 haftada bir müzik faaliyetine katılırken, 9 tanesi ayda bir, 35 tanesi 2-3 ayda bir veya daha az müzik faaliyetine katılmaktadırlar. 2-3 haftada bir müzik faaliyetine katılan çocuğun renklerle müziksel işitme ortalama puanı 39, akrabası ayda bir müzik faaliyetine katılan 9 çocuğun renklerle müziksel işitme ortalama puanı 37.33, 2-3 ayda bir veya daha az müzik faaliyetine katılan çocuğun renklerle müziksel işitme ortalama puanı 27.3 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 49

2. Derece Akraba Müziksel Faaliyet Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
2. derece akraba Müzik faaliyet puanı	0,515	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

2. derece akraba Müzik faaliyet puanı ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 50

2. Derece Akraba Müziksel Faaliyet ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyonu Tablosu

	2. derece akraba Müzik faaliyet puanı	Korelasyon İşitme Algısı başarı puanı
2. derece akraba Müzik faaliyet puanı		
Spearman rho	1	- 0,470**
Sig. (2-tailed)		0,01
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0,470**	1
Sig. (2-tailed)	0.01	
N	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testi ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre çocukların akrabalarının müziksel faaliyetlere katılma durumu ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik ezberleme (Ort = 3,77, SS =0.47) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86, SS= 7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.562, p = .01$). Buna göre, akrabaları müziksel faaliyetlere daha fazla katılan çocuklar daha yüksek müziksel işitme algısı puanına sahiptir. Çevresel faktörlerin içinde yer alan müziksel bir çevreye sahip olma, burada ortaya çıkarak çocukların müziksel işitme algısını etkilemektedir. Böylelikle gerek ailelerin çocuğa müziksel bir çevre sunması gerek öğretim planlamalarında müziksel çevrenin düşünülerek planlama yapılması müziksel işitme anlamında olumlu sonuçlar verecektir.

4.5. Çocuğun Müzik Eğitiminin Müziksel İşitme Algısına Etkisi

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara çocuklarının çalgı çalma durumları sorulmuş ve çocuklarına yapılan renklerle müziksel işitme algısı ile birlikte veriler değerlendirilmiştir.

4.5.1. Çocukların Müzik Eğitim Süresi ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 51

Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Eğitim Durumları Tablosu

	ÖS	PT	OBP
Çocuğum 2-3 yıl arası zamandır okul haricinde de müzik eğitimi almaktadır.	13	451	34,69
Çocuğum 1-2 yıl arası zamandır okul haricinde de müzik eğitimi almaktadır.	5	149	29,8
Çocuğum, 1 yıldan az zamandır okul haricinde de müzik eğitimi almaktadır.	4	131	29,75
Çocuğum, müzik eğitimini sadece okulda alıyor.	23	614	26,69

Katılımcıların çocuklarının müzik eğitim geçmişi ve müziksel işitme algısı testi başarı puanları birlikte analiz edilerek yukarıdaki tablo ile gösterilmiştir. Tabloya göre çocukların 13 ü 2-3 yıldır müzik eğitimi almaktadır. Araştırmaya katılan 5 kişi 1-2 yıldır müzik eğitimi alırken 4 tane çocuk 1 yıldan az zamandır müzik eğitimi almaktadır. Araştırmaya katılan 23 çocuk müzik eğitimini sadece okulda almaktadır. 2-3 yıldır müzik eğitimi alan çocukların

renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 34.69, 1-2 yıldır müzik eğitimi alan çocukların renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 29.8, 1 yıldan daha az zamandır müzik eğitimi alan çocukların renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 29.75, sadece okulda müzik eğitimi alan çocukların renklerle müziksel işitme puanı ortalaması 26.69 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler ile birlikte aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak kanıtı için korelasyon analizi yapılacaktır. Korelasyon analizi için öncelikle normallik testi uygulanarak hangi testin yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 52

Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Eğitimi Shapiro-Wilk Normallik Testi

	Statistic	df	sig.
Çocuğun müzik eğitimi	0,736	45	0.000
İşitme algısı puanı	0,937	45	0.017

Müzik hafızası ve işitme algısı puanına uygulanan Shapiro-Wilk testinden sonra verilerin anormal dağılım göstermesi sebebiyle Spearman korelasyon testi yapılması gerekmektedir.

Tablo 53

Çocukların Müzik Eğitimi ve Müziksel İşitme Algısı Korelasyon Tablosu

		Korelasyon
	Çocuğun Müzik eğitimi Puanı	İşitme Algısı başarı puanı
Çocuğun müzik eğitimi Puanı		
Spearman rho	1	-0.505**
Sig. (2-tailed)		0,00
N	45	45
İşitme Algısı Başarı Puanı		
Spearman rho	-0.505**	1
Sig. (2-tailed)	0.00	
N	45	45

** korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed)

Araştırmaya katılan çocuklara uygulanan müziksel işitme algısı testti ve çocukların ailelerine yapılan müziksel çevre tarama formundan elde edilen bilgilere göre çocukların müzik eğitim geçmişi ve işitme algısı korelasyonu yukarıdaki tabloda görülmektedir.

Katılımcıların çocuklarına yönelik müzik eğitim geçmişi (Ort = 2.84, SS =1.31) ve çocuklarının işitme algısı (Ort=29.86,SS= 7.52) skorları arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile ölçülmüştür. Bu değişkenler arasında orta seviyede, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r(43) = -.562$, $p = .00$). Ortaya çıkan bulgular neticesinde, müzik eğitiminin daha uzun sürede alınması, çocuğun renklerle müziksel işitme puanında artışa yol açmaktadır. Başka bir deyişle çocuklar müzik eğitimini almaya ne kadar fazla sürdürürlerse müziksel işitme algıları da o kadar artmaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde çocukların çaldığı çalgıları sorulmuş olup, açık uçlu cevaplar sınıflandırılarak aşağıdaki tablo müziksel işitme algısı testi başarı puanına göre oluşturulmuştur.

4.5.2. Çocukların Çaldığı Çalgılar ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 54

Çocukların Çaldığı Çalgıları ve Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Durum	Toplam Öğrenci	Toplam Başarı	Ortalama Başarı Puanı
Keman	5	191	38.2
Bateri	1	36	36
Bağlama	2	62	31
Piyano	14	323	31
Gitar	11	290	29,8
Blok Flüt	11	289	26,7
Melodika	8	169	25,8
Çalmıyor	6	118	23,6

Tabloya göre 5 öğrenci keman çalmaktadır. 1 öğrenci bateri, 2 öğrenci bağlama, 14 çocuk piyano, 11 öğrenci gitar, 11 öğrenci blok flüt, 8 öğrenci melodika çalarken araştırmaya katılan 6 öğrenci herhangi bir enstrüman çalmamaktadır. Keman çalanlar müziksel işitme algısı testinden 38.2 puan ortalamayla en yüksek skoru alarak birinci sırada olurken onları sırasıyla 36 puanla bateri, 31 puanla bağlama ve piyano, 29.8 puanla gitar, 26.7 puanla flüt, 25.8 puanla melodika izlemektedir. Hiçbir enstrüman çalmayan çocukların puanı 23.6 ortalamayla en sonda yer almaktadır. Hangi enstrüman olursa olsun, çocukların işitme algısının çalmayanlara oranla yüksek olması, enstrüman çalmanın çocuklara kattığı faydanın yanında işitme algısı sadece bir tanesidir. Çocukların kendine güvenden, akademik başarıya, kişisel gelişimden sosyalleşmeye kadar birçok faydayı dolaylı olarak sağlayan bu enstrüman çalma, hem aileler için gözden kaçırılmaması gereken bir konu olurken okul öncesinden başlayan süreç içerisinde müzik eğitiminin içinde mutlaka bulunması gereken bir konudur.

Araştırmada da enstrüman eğitimi almış çocukların müziksel işitme alanında farkı görülmektedir.

4.6. Çocukların Dinlediği/ İlgi Duyduğu Müziğin İşitme Algısına Etkisi

4.6.1. Çocukların İlgi Duyduğu Müzik Türü ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara, çocuklarının sevdiği müzik türü sorulmuş, açık uçlu olarak sorulan sorulardan elde edilen bulgular sınıflandırılarak tablo haline getirilmiştir.

Tablo 55

İlgi Duyulan Müzik Türü

Tür	Toplam Öğrenci	Toplam Başarı Puanı	Ortalama Başarı Puanı
Metal	1	36	36
Klasik Müzik	3	106	35,33
Film Müzikleri	1	35	35
Oyun Havası	1	34	34
Yabancı Pop	20	669	33,45
Yok	3	151	30,2
Rock	6	173	28,6
Arabesk	2	55	27,5
Türkçe Pop	23	625	27,17
Anadolu Rock	2	53	26,5
Her Tür	1	26	26
Rap-Hip Hop	10	242	24,2
New Age-Yeni Nesil	2	43	21,5
Klasik Türk Müziği	1	18	18
Türk Halk Müziği	3	50	16,66

Müziksel işitme testi yapılan çocukların ailelerinden çocuklarının hangi müzik türünü sevdiği ile ilgili sorulan sorudan elde edilen bulgular yukarıdaki tabloda sınıflandırılmıştır. Elde edilen bilgiler sınıflandırılmış ve çocuklarının müzikse işitme testinden aldığı puana göre sıralanmıştır. Katılımcılardan edinilen bilgilere göre araştırmaya katılan 1 çocuk metal müziği, 3 çocuk klasik müziği, 1 çocuk film müziklerini, 20 çocuk oyun havası, 6 çocuk rock müziğini, 2 çocuk arabesk müziğini, 23 çocuk Türkçe pop müziğini, 2 çocuk Anadolu rock müziğini, 1 çocuk her tür müziği, 10 çocuk rap-hip hop müziği, 2 çocuk new age (yeni nesil) müzik türünü, 1 çocuk Klasik Türk müziğini, 3 çocuk Türk halk müziğini sevmekte iken 3 çocuğun sevdiği herhangi bir müzik türü yoktur. Metal müzik seven çocuğun

müziksel işitme algısı testi ortalaması 36, klasik müzik seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 36.33, film müzikleri seven çocuğun müziksel işitme algısı testi ortalaması 35, oyun havası müzik türünü seven çocuğun müziksel işitme algısı testi ortalaması 34, yabancı pop müzik seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 34.45, herhangi bir müzik türü sevmeyen çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 30.2, rock müzik seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 28.6, arabesk müzik seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 27.5, Türkçe pop müzik seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 27.17, Anadolu rock müzik türü seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 26.5, her tür müzik seven çocuğun müziksel işitme algısı testi ortalaması 26, rap-hip hop müzik türü seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 24.2, new age müzik türü seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 21.5, Klasik Türk Müziği seven çocuğun müziksel işitme algısı testi ortalaması 18, Türk Halk Müziği seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalaması 16.66 olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde, müziksel işitme algısı testine giren çocukların ailelerine çocuklarının sevdiği şarkıcılar sorulmuştur. Araştırmada açık uçlu olarak elde edilen veriler sınıflandırılmış 2 ve daha fazla ismi yazılan şarkıcının isimleri tablola haline getirilmiştir. Müziksel işitme algısı testi ortalama puanlarına göre sıralanan şarkıcılar aşağıda görülmektedir.

4.6.2. Çocukların İlgi Duyduğu Şarkıcılar ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde, müziksel işitme algısı testine giren çocukların ailelerine çocuklarının sevdiği şarkıcılar sorulmuştur. Araştırmada açık uçlu olarak elde edilen veriler sınıflandırılmış 2 ve daha fazla ismi yazılan şarkıcının isimleri tablola haline getirilmiştir. Müziksel işitme algısı testi ortalama puanlarına göre sıralanan şarkıcılar aşağıda görülmektedir.

Tablo 56

Çocukların İlgi Duyduğu Şarkıcılar

Sanatçılar	Toplam Beğeni	Toplam Başarı	Ortalama
Dua Lipa	3	81	40,6
Ed Sheeran	3	120	40
Klasik Batı Müziği Bestecileri	3	109	36,33
Şebnem Ferah	3	107	35,6
Aleyna Tilki	2	68	34
Ezhel	3	94	31,33
Değişken	7	203	29
Barış Manço	6	165	27,5
Oğuzhan Koç	2	52	26
Müslüm Gürses	2	52	26
Hadise	3	71	23,66

Katılımcılardan elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan 3 çocuk Dua Lipa, 3 çocuk Ed Sheeran, 3 çocuk Klasik Batı Müziği bestecileri, 3 çocuk Şebnem Ferah, 2 çocuk Aleyna Tilki, 3 çocuk Ezhel, 7 çocuk herhangi bir tür olmayan ya da değişken, 6 çocuk Barış Manço, 2 çocuk Oğuzhan Koç, 2 çocuk Müslüm Gürses, 3 çocuk Hadise şarkıcılarını sevmektedir. Dua Lipa dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 40.6, Ed Sheeran dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 40, Klasik batı müzik dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 36.33, Şebnem Ferah dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 35.6, Aleyna Tilki dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 34, Ezhel dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 31.33, değişken yada özellikle bir tür olmayan müzikleri seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 29, Barış Manço 27.5, Oğuzhan Koç ve Müslüm Gürses dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 26 ve Hadise dinlemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puan 23.66 olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre Dua Lipa ve Ed Sheeran dinleyen çocukların müziksel işitme algısı diğerlerinden daha yüksektir.

4.6.3. Çocukların Sevmediği Şarkıcılar ve Müziksel İşitme Algısı

Tablo 57

Çocukların Sevmediği Şarkıcılar

Sevilmeyen Şarkıcı	Toplam Öğrenci	Toplam Puan	Ortalama Puan
Arabesk Şarkıcıları	2	74	37
Aleyna Tilki	5	173	34,6
Ben Fero	2	66	33
Herhangi sevmediği şarkı yok	32	903	28,21

Katılımcılardan elde edilen verilere göre, araştırmaya katılan çocukların büyük bir bölümü olan 32 çocuğun sevmediği şarkıcı yoktur. Buna karşın 5 çocuğun sevmediği şarkıcı Aleyna Tilki, 2 çocuğun sevmediği şarkıcılar Arabesk şarkıcıları, 2 çocuğun sevmediği şarkıcı Ben Fero olarak ortaya çıkmıştır. 1 tane yazılan isimler tabloya alınmamıştır. Arabesk şarkıcılarını dinlemeyi sevmeyen çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 37, Aleyna Tilki dinlemeyi sevmeyen çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 34,6, Ben Fero dinlemeyi sevmeyen müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 33 iken dinlemeyi sevmediği şarkıcı bölümüne herhangi bir ismi yazmayan ailelerin çocuklarının müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 28.21 olarak ortaya çıkmıştır.

Elde edilen bulgular neticesinde, müziksel işitme algısı araştırmanın en üst kısmında bulunan çocuklar arabesk şarkıcılarını sevmemektedirler. Aleyna Tilki sevmeyenlerin ortalama başarı puanı 34, 6 sevenlerin başarı puanı ise 34,00 olarak birbirine benzer rakamlardan oluşmaktadır. Sevmediği herhangi bir şarkıcı bulunmayan çocuklar, araştırmanın oldukça düşük ortalamasına ulaşmıştır.

4.6.4. Çocukların Söylemeyi Sevdiği Şarkı Türleri ve Müziksel İşitme Algısı

Araştırmanın bu bölümünde, katılımcılara çocuklarının söylemeyi sevdiği şarkı türleri açık uçlu olarak sorulmuş ve ortaya çıkan bulgular sınıflandırılarak tablo haline getirilmiştir.

Tablo 58

Çocukların Söylemeyi Sevdiği Şarkı Türleri

Söylemeyi Sevdiği Şarkı Türü	Öğrenci Sayısı	Toplam Puan	Ortalama Puan
Yabancı Pop	12	400	33,33
Herhangi bir tür yazmayan çocuklar	2	222	31,71

Türk halk müziği	2	62	31
Türk pop müziği	28	768	27,42

Katılımcılardan elde edilen verilere göre, araştırmaya katılan çocukların büyük bir çoğunluğu olan 28 kişi Türk pop müziği türünde şarkı söylemeyi, 12 çocuk yabancı pop türünde şarkı söylemeyi ve 2 çocuk da Türk halk müziği söylemeyi sevmektedir. Araştırmada 2 çocuğun söylemeyi sevdiği bir şarkı türü yoktur. Yabancı pop şarkıları söylemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 33.33, herhangi bir kategori içine girmeyen, çocukları için söylemeyi sevdiği müzik türü kısmını boş bırakmış ailelerin çocuklarının müziksel işitme algısı testi başarı ortalaması 31.71, Türk halk müziği söylemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi başarı ortalaması 31, Türkçe pop şarkıları söylemeyi seven çocukların müziksel işitme algısı testi başarı ortalaması 27.42 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu rakamlara göre, müziksel işitme algısı daha yüksek olan çocuklar, yabancı müzikleri söylemeyi, düşük olan çocuklar ise Türk pop müziğini tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

4.7. Duyma İle İlgili Faktörlerin Müziksel İşitme Algısına Etkisi

5 duyu organının müzik açısından en önemli organı olan kulak, çok küçüklükten başlayarak belli evreleri olan ve çocuğun gelişimini etkileyen çok önemli bir organdır. En başta konuşmanın öğrenilmesi için gerekli olan duyma sağlığının iyi olması, müzik için de son derece önem arz etmektedir. Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara çocuklarının duyma organı olan kulağı ile ilgili kendi görüşleri sorulmuş ve kendi görüşlerine yönelik bilgiler değerlendirilmiştir.

Tablo 59

Çocuğunuzun Duyması Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

	ÖS	PT	OBP
Çocuğumun kulakları mükemmel duyar.	38	1143	30.7
Çocuğumun kulakları fena değildir	5	155	31
Çocuğumda "hafif" duyma kaybı olduğunu düşünüyorum	2	46	23
Çocuğumda "ciddi" duyma kaybı olduğunu düşünüyorum	0	0	0

Katılımcılardan elde edilen verilere göre, araştırmaya katılan 45 çocuktan 38 tanesinin kulakları mükemmel duymaktadır. Katılımcılara göre çocuklarının duymasının fena olmadığı 5 çocuk varken araştırmaya katılan 2 çocukta hafif duyma kaybı olduğu ortaya çıkmıştır. Kulakları mükemmel duyan çocukların müziksel işitme algısı testi başarı puanı ortalaması 30.7 iken kulakları fena duymayan çocukların renklerle müziksel işitme başarı puanı 31 olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan ve hafif duyma kaybı olan 2 çocuğun müzik işitme algısı testi başarı

puanı ortalaması 23 olarak gözlemlenmiştir. İlk iki grubun birbirine çok yakın olması ve 3. Grup ile arasında fark olmasından dolayı, bu bölümde araştırmaya katılan çocuklar işitme kaybı olanlar ve olamayanlar olarak değerlendirilmiş ve işitme kaybı olan çocukların olmayan çocuklardan müziksel işitme algısının da düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda katılımcılara çocuklarının kulak ile ilgili hastalık geçmişi sorulmuş ve elde edilen bilgiler aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 60

Çocukların Kulak Rahatsızlık Öyküsü

	ÖS	PT	OBP
Kulak rahatsızlığı geçirmeyenler	43	1298	30.18
Kulak rahatsızlığı geçirenler	2	46	23

Katılımcılardan elde edilen bilgilere göre, araştırmaya katılan 43 çocuk daha önce kulak rahatsızlığı geçirmemişken 2 çocuk kulak rahatsızlığı geçirmiştir. Kulak rahatsızlığı geçiren çocuklardan birisi işitme cihazı kullanmakta olup öbür çocuğun kulakta sıvı ile ilgili rahatsızlık öyküsü bulunmaktadır. Bir önceki tabloda kendi çocuklarının işitmesinin nasıl olduğu katılımcıların düşünceleriyle değerlendirilmiş, sonrasında kulağında işitme ile bir rahatsızlık olup olmadığı sorularak her iki soruya da benzer cevapların verildiği gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan çocuklardan kulak ile ilgili rahatsızlık geçirmeyen çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 30.18 iken kulak rahatsızlığı geçiren çocukların müziksel işitme algısı testi ortalama puanı 23 olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kulak rahatsızlığı geçiren çocukların müziksel işitmede de sorun yaşamaları olasıdır.

4.8. Araştırmaya Katılan Çocukların Ailelilerin Demografik Durumları Nasıldır?

Bu bölümde araştırmaya katılan çocukların aileleri ile ilgili bilgileri, örneklemin genel görünümünü göstermesi amacıyla araştırmaya dahil edilmiştir. Gerek örneklem büyüklüğü gerekse araştırmanın kapsamı bakımından daha büyük sayılarla yapılması gereken bu bölümdeki karşılaştırmalar, müziksel işitme algısı ve müziksel çevre değişkenlerinin birbirine olan etkisi üzerine değil, araştırmadaki ailelerin demografik durumunun tespiti için değerlendirilmiştir.

Tablo 61

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne ve Babalarının Yaş Ortalamaları

Ebeveyn	ortalama	toplam
Anne	40,41	45
Baba	43,46	42

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, araştırmaya 45 öğrenci katılmış olup 45 anne ve 43 babanın verileri yukarıdaki şekilde oluşmuştur. Tabloya göre, araştırmaya katılan 45 annenin yaş ortalaması 40,41 olup 42 babanın yaş ortalaması 43,46 olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 62

Araştırmaya Katılan Çocukların Birlikte Yaşadığı Ebeveyn

Ebeveyn	ortalama	yüzde	N
Anne ve baba birlikte	42	93,33	45
Sadece Anne	3	6,66	45
Sadece Baba	0	0	45

Yukarıdaki tabloya göre, araştırmaya katılan 45 çocuğun 42 (yüzde 93,33) si anne ve baba birlikte yaşarken, 3 tanesi (yüzde 6,66) sadece annesiyle birlikte yaşamaktadır. Araştırmaya katılan 45 çocuğun hiçbiri sadece babasıyla yaşamamaktadır.

Tablo 63

Katılımcıların Annelerinin Meslekleri

Meslekler	Öğrenci sayısı	f
Emekli subay	2	4,44
Maden mühendisi	1	2,22
Öğretmen	9	20
Beslenme uzmanı	1	2,22
Daire başkanı	1	2,22
İşçi	1	2,22
Gıda mühendisi	1	2,22
Kobi uzmanı	2	4,44
Memur	2	4,44
Satış temsilcisi	1	2,22
Ev hanımı	22	48,88
Sekreter	1	2,22
Paramedik	1	2,22
Toplam	45	100

Araştırmaya katılan çocukların annelerinin işleri tabloda görülmektedir. Tabloya göre katılımcılarda ev hanımı sayısı %48,88 ile yüksek yüzdeye sahiptir. Annesi öğretmen olanların yüzdesi %20 ile ikinci olarak yüksek meslek grubudur. Annesi yabancı emekli subay, kobi uzmanı ve memur olanlar %4,44 iken geri kalan meslekler %2,22 olarak gözlemlenmiştir. Bulgulara göre 13 meslekten oluşan bir grubun dağılımın en yüksek oranını ev hanımı çocukları oluşturmuştur.

Tablo 64

Katılımcıların Babalarının İşleri

Meslekler	Öğrenci sayısı	f
Emlak danışmanı	2	4,44
Mühendis	2	4,44
Jeoloji mühendisi	1	2,22
Mimar	3	6,66
Asker	1	2,22
Vergi uzmanı	1	2,22
Emekli	2	4,44
Aşçı	1	2,22
Optisyen	1	2,22
Denetmen	1	2,22
Marangoz	1	2,22
Muhasebeci	1	2,22
Esnaf	8	17,77
Yapı malzemeleri	1	2,22
Memur	5	11,11
Doktor	1	2,22
Öğretmen	4	8,88
Oto yedek parça	1	2,22
Tesisatçı	1	2,22
Elektrik teknisyeni	1	2,22
İşçi	1	2,22
Finans müdürü	1	2,22
Toplam	45	100

Katılımcıların babalarının işleri tabloda görülmektedir. Tabloya göre babası esnaf olan çocuklar %17,77 ile en fazla orandadır. Babası memur olanların oranı %11, öğretmen 8,88, mimar 6,66, emlak danışmanı, mühendis, emekli, olanların sayısı 4,44, jeoloji mühendisi,

asker, aşçı optisyen, denetmen, marangoz, muhasebeci, yapı malzemeleri, doktor, oto yedek parçacı, tesisatçı, elektrik teknisyeni, işçi ve finans müdür olanların oranı %2,22 olarak gözlemlenmiştir. Bulgulara göre 23 adet meslek grubundan oluşan bir dağılımın en yüksek oranını babası esnaf olanlar oluşturmuştur.

Tablo 65

Katılımcıların Anne Memleketleri

Şehirler	Öğrenci sayısı	f
Plymouth/İngiltere	2	4,44
Kilis	1	2,22
Tokat	1	2,22
Rize	2	4,44
İzmir	1	2,22
Burdur	1	2,22
Bakü/Azerbaycan	1	2,22
Eskişehir	1	2,22
Van	2	4,44
Yozgat	5	11,11
Ankara	11	24,44
Çankırı	3	6,66
Uşak	1	2,22
Kastamonu	1	2,22
Batman	1	2,22
Çanakkale	1	2,22
Aksaray	1	2,22
Kahramanmaraş	1	2,22
Giresun	1	2,22
Konya	2	4,44
Adapazarı	1	2,22
Kırşehir	1	2,22
Niğde	1	2,22
Diyarbakır	1	2,22
Ardahan	1	2,22
Toplam	45	100

Araştırmaya katılan çocukların annelerinin memleketleri tabloda görülmektedir. Tabloya göre annesinin memleketi Ankara olan çocukların yüzdesi %24,44 ile en yüksek sayıyı oluşturmaktadır. Annesi Yozgat olanların yüzdesi %11,11, Çankırı 6,66,

Polymooth/İngiltere, Rize, Van ve Konya olanların yüzdesi 2,22 dir. Araştırma Ankara’da yapılmasına rağmen annesinin memleketi yaklaşık 4’te 1’e yakını Ankara olup geri kalan kısmın diğer illere dağılmıştır. Böylece araştırmanın katılımcıların annelerinin memleketlerine göre dağılımı, testin güvenirlik katsayısının yüksek olmasını sağlamıştır.

Tablo 66

Araştırmaya Katılan Çocukların Baba Memleketleri

Şehirler	Öğrenci sayısı	f
Tokat	3	6,66
Adana	1	2,22
Sivas	1	2,22
Konya	2	4,44
Kastamonu	1	2,22
Eskişehir	1	2,22
Ankara	11	24,44
Aksaray	2	4,44
Trabzon	1	2,22
Uşak	1	2,22
Niğde	4	8,88
Samsun	1	2,22
Çankırı	3	6,66
Yozgat	3	6,66
Çanakkale	1	2,22
Bitlis	1	2,22
Çorum	2	4,44
Nevşehir	2	4,44
Malatya	1	2,22
Diyarbakır	1	2,22
Kırşehir	1	2,22
Ardahan	1	2,22
Toplam	45	10

Araştırmaya katılan çocukların babalarının memleketleri tabloda görülmektedir. Tabloya göre, babasının memleketi Ankara olan çocukların yüzdesi %24,44 ile en yüksek sayıdır. Babasının memleketi Niğde olanların yüzdesi %8,88, Tokat, Çankırı, Yozgat, %6,66, Konya, Aksaray Çorum, Nevşehir %4,44, Adana, Sivas, Kastamonu, Eskişehir, Trabzon, Uşak, Samsun, Çanakkale, Bitlis, Malatya, Diyarbakır, Kırşehir, Ardahan %2,22 olarak gözlemlenmiştir. Araştırma Ankara’da yapılmasına rağmen, annelerin memleket

dağılımında olduğu gibi çocukların babalarının memleketi 4'te 1'e yakın bir grup Ankara ili, geri kalanlar diğer illere dağılmıştır. Böylece araştırmanın katılımcıların babalarının memleketlerine göre dağılımı, testin güvenilirlik katsayısının yüksek olmasını sağlamıştır.

Hem anne hem de babaların memleketleri Türkiye geneline dağılmıştır. Bu dağılımın sonucunda örneklemin araştırmada kullanılmaya değer olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada, çocukların oturduğu semtler sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre katılımlar Çankaya, Yenimahalle, Etimesgut, Keçiören ve Sincan ilçelerinde ikamet etmektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından alınan verilere göre Ankara ilindeki bu 4 farklı ilçenin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Araştırmaya katılan çocuklar bu ilçelerde ikamet etmektedir.

Tablo 67 *Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye 2017 İlçeler Sosyoekonomik Gelişmişlik Verileri*
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye 2017 İlçeler Sosyoekonomik Gelişmişlik Verileri

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Çankaya	3	5,658	1
Yenimahalle	11	2,852	1
Etimesgut	67	1,57	2
Keçiören	73	1,503	2
Sincan	106	1,209	2

(T.C. Sanayi ve teknoloji bakanlığı, 2017).

Yukarıdaki tabloya göre oturulan semtler ve çocukların işitme algısı puanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 68

Araştırmaya Katılan Çocukların Oturduğu Semtler

İlçe	İlçe kademesi	Semt	Öğrenci sayısı	Başarı puanı toplamı	Ortalama
Çankaya	1	Beytepe	2	82	41
Çankaya	1	Dikmen	1	39	39
Yenimahalle	1	Batıkent	2	76	38
Çankaya	1	Anıttepe	1	36	36
Çankaya	1	Sokullu	2	66	33
Çankaya	1	Çukurambar	1	34	34
Çankaya	1	Çankaya	3	92	30,66
Çankaya	1	Balgat	2	61	30,5
Etimesgut	2	Eryaman	7	211	30,14
Keçiören	2	Keçiören	23	630	27,39
Sincan	2	Sincan	1	17	17

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan çocukların müziksel işitme algısı puan dağılımları ile birlikte sanayi ve teknoloji bakanlığı sosyoekonomik gelişmişlik verileri görülmektedir.

Tabloya göre Beytepe’de oturan olan çocuklar ortalama 41 puanla birinci sırada yer almaktadır. Sonrasında sırasıyla Dikmen’de oturan çocuğun başarı puanları ortalaması 39, Batıkent’te oturan çocukların başarı puanı ortalaması 38, Anıttepe’de oturan çocuğun başarı puanları ortalaması 36, Sokullu’da oturan çocukların başarı puanı ortalaması 33, Çukurambar’da oturan çocuğun başarı puanları ortalaması 34, Çankaya’da oturan çocukların başarı puanı ortalaması 30.66, Balgat’da oturan çocukların başarı puanı ortalaması 30.5, Eryaman’da oturan çocukların başarı puanı ortalaması 30.14, Keçiören’de oturan çocukların başarı puanı ortalaması 27.39, Sincan’da oturan çocuğun başarı puanları ortalaması 14 olarak gözlemlenmiştir.

Araştırmaya katılan çocukların yaşadığı semtler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınan 2017 yılı ilçelere göre sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması verileri ile değerlendirildiğinde, Beytepe, Dikmen, Batıkent, Anıttepe, Sokullu, Çukurambar, Çankaya ve Balgat’da yaşayan çocuklar kademe olarak 1. Kademe ilçelerde yaşarken, geriye kalan çocuklar 2. Kademe ilçede yaşamaktadır. Dolayısıyla 1. Kademe yaşayan çocukların işitme algısı daha yüksekken, 2. Kademe yaşayan çocukların müziksel işitme algısı daha düşük olma eğilimindedir.

4.9. Çocuğun Müzik Geleceğine Yönelik Beklentiler ve Müziksel İşitme Algısı durumu nasıldır?

Araştırmanın bu bölümünde, ebeveynlere “Çocuğunuzun müzik eğitimi hakkında anne baba beklentileri nelerdir?” şeklinde soru sorulmuş ve cevapları açık uçlu olarak alınmıştır. Elde edilen bulgular öğrencilerin başarı sırasına göre sıralanmıştır.

- *Gelecekle ilgili yalnızca müzik ile ilgili olarak Değil genel itibarı ile Aşırı yönlendirme yapmak istemiyoruz. Çocuklarımızı geleceğe hazırlarken Asıl sorunun, çocuğumuzun daha başarılı mı yoksa daha mutlu olmasını mı istediğimiz olduğunu unutmadan kararlar almaya çaba gösteriyoruz. Bugüne kadar müziğin çocuklarımızın psikolojisi üzerine olan pozitif etkisini gördükten sonra hayatlarının geri kalanında da ister meslek ister hobi olarak hep müzikle ilgilenmelerini umuyorum.*

Keman ve piyano eğitimi alan çocukları için müzik eğitiminden beklentilerine yukarıdaki cevabı veren ailenin çocuğu, renklerle müziksel işitme algısı testinden 42 puan alarak araştırmadan en yüksek puanı alan çocuk olmuştur.

- *Çok farklı bir bakış açısına sahip, gelecekle ilgili yalnızca müzik ile ilgili olarak değil genel itibarı ile aşırı yönlendirme yapmak istemiyoruz. Çocuklarımızı geleceğe hazırlarken Asıl sorunun, çocuğumuzun daha başarılı mı yoksa daha mutlu olmasını mı istediğimiz olduğunu unutmadan kararlar almaya çaba gösteriyoruz. Bugüne kadar müziğin çocuklarımızın psikolojisi üzerine olan pozitif etkisini gördükten sonra hayatlarının geri kalanında da ister meslek ister hobi olarak hep müzikle ilgilenmelerini umuyorum.*

Keman, piyano ve gitar eğitimi alan çocukları için yukarıdaki cevabı veren katılımcının ilk sırada olduğu gibi, burada da çocuklarının mutluluğuna odaklanarak çocuklarının gelecek planlamasını yapması, müziksel işitme kapsamında başarıyı da birlikte getirmiştir.

- *İleride çok iyi bir şekilde piyano çalmasını istiyorum. Özel ilgi alanında da olabilir, iş olarak da olabilir.*

Üçüncü sıradaki katılımcının çocuğundan piyano çalmasından beklentisinin yüksek olduğu burada görülmektedir. Elde edilen verilere göre bu katılımcının çocuğu 3 seneden fazla bir zamandır piyano eğitimi almakta ve yapılan görüşmede ailenin gözlemine göre müzik eğitimi çocuğun yaşam kalitesini artırmaktadır. Bu sebeple katılımcı, çocuğundan piyano çalmaya devam etmesini istemektedir.

- *Hayatının bir köşesinde her zaman olmasını istiyoruz.*

Dördüncü sıradaki katılımcı, müziğin çocuğun her zaman hayatının bir köşesinde olması gerektiğini vurgulamıştır. Araştırmanın müziksel işitme algısı testi ortalama puanlarına göre üst bölgesinde bulunan bu katılımcının çocuğu keman eğitimi almaktadır. Aldığı keman eğitimi çocuğun müziksel işitme algısını etkilemiş ailenin çocuğuna verdiği destek başarıyı beraberinde getirmiştir.

- *Hangi mesleği seçerse arkasındayız, müziği hobi olarak sürdürmesini isterim. Ama yeteneği doğrultusunda isterse neden olmasın.*

Çocuklarına 1-2 yıldır gitar eğitimi aldırان bu aile, müziğin çocuklarının öncelikle hobi olarak olması gerektiğini savunmaktadır.

- *Hayatında müzik mutlaka olacaktır. Gelecekte isterse konservatuar okuyabilir. Bu konuda arkasındayız. Yurt dışında bile eğitimini alabilir.*

Bir üstteki düşüncenin aksine, müziğin mutlaka çocuklarının hayatında bulunması gerektiğini savunan bu aile, gerekirse çocuklarının yurt dışında bile müzik eğitimine gitmesini destekleyeceklerini yazarak bu konuda çocuklarını ne kadar desteklediklerini ifade etmiştir.

- *Çocuğumun müzik eğitimi alması çok hoşumuza gidiyor. Diğer derslerine de olumlu katkı yaptığını düşünüyorum. Ne meslek seçerse seçsin müziğin her zaman hayatında olmasını isterim.*

Müziğin çocuklarının genel eğitimine katkıda bulunduğunu düşünen bu katılımcının müziğin işlevlerinin farkında olması, çocuğunda başarı olmasına yol açmıştır

- *Müzik eğitimini almalı tabi ki ama eğitim daha uygun fiyatlarda olmalı. Hayatında mutlaka müzik olmalı.*

Anne baba öğretmen olarak müzik eğitiminin ekonomik açıdan daha uygun olmasını gerektiğini savunan bu katılımcı, herkesin ulaşabileceği bir eğitimin fırsat eşitliği açısından çocuklara sunulması gerektiğini savunmaktadır. Kendi çocukları için de müziğin hayatında mutlaka olması gerektiğini düşünmektedirler.

- *Müzik her zaman hayatında olacak. Akademik başarısının yanında sanatla uğraşması bizim için çok önemli.*

Çocuklarının akademik başarısının yanında müzikle uğraşmasının önemli olduğunu savunan bu katılımcının çocuğu 3 yıldan fazla bir zamandır piyano eğitimi almaktadır.

- *Profesyonel olarak müzikle uğraşmasını istemiyorum, hobi olarak, ayrıca yaratıcılığına katkı sağlayacağını düşündüğümden amatör olarak devam etmesini istiyorum*

Çocuğuna 2 yıldır bateri kursu aldırın, sonrasında da gitar kursuna başlatan bu katılımcı, çocuklarının yaratıcılığına katkı sağladığını düşündükleri için amatör de olsa müziğe devam etmesini ancak profesyonel olarak uğraşmasını istemediklerini yazmışlardır.

- *Müzik ile ilgili mesleklere ilgi duymuyor. İlkokulda konservatuvar ilkokuluna yönlendirildi. Biz anne ve baba olarak bu yeteneği yönünde ilerlesin isterdik ancak kendisi müzik ile ilgili Bir meslek yapmak istemediğini mühendis olmak istediğini belirtiyor. Biz de kendi kararına saygı duyuyoruz ve bu konuda yönlendirme yapmıyoruz. Müzik dinlemeyi seviyor. Özellikle proje çalışırken. Hayatında seçici müzik algısı ve bilgisi olsun istiyoruz.*

Yukarıdaki katılımcıdan elde edilen verilere göre, müzik yeteneği doğrultusunda ilkokulda konservatuvara yönlendirilen çocukları mühendis olmak istediği için ilgisini o yönde planlamış ve müzik ile ilgili profesyonel meslek yapmak istemediğini ailesine ifade etmiştir. Ayrıca elde edilen bulgulara göre aynı çocuğun şarkı söylemeyi sevmediği buna karşın keman ve piyano eğitimi aldığı gözlemlenmiştir. Katılımcının çocuğundan müzik anlamında seçici olması gibi bir beklentisi olduğu gözlemlenmiştir.

- *Müzik Dinlemeyi çok seviyor. Beklentimiz çalgı çalmak ve müzik dinlemek hayatında hep olsun istiyoruz. Müzik oğlumu sakinleştiriyor. Olumlu davranışlara yönlendiriyor.*

Bu katılımcıya göre çocukları müzik dinlemeyi sevmekte, müzik ile sakinleşmekte ve olumlu davranışlara yönelmektedir. Katılımcı, yaklaşık 3 yıl gibi bir zamandır piyano eğitimi alan çocuğunu çalgı çalmasını ve müziğin hayatının hep bir köşesinde olmasını beklemektedirler.

- *Profesyonel olarak eğitim almasını, konservatuvarı bitirmesini isterim. Ünlü bir müzisyen olmasını temenni ediyorum.*

Müziğin profesyonel olarak çocuğunun hayatında olmasını bekleyen bu katılımcının çocuğu 3 yılı aşkın bir zamandır keman eğitimi almaktadır.

- *Hobi olarak yapmasını tavsiye ederim ve desteklerim.*

Çocuğunu hobi olarak müzik ile ilgilenmesini tavsiye eden ve destekleyeceğini söyleyen bu katılımcının çocuğu okul dışında herhangi bir ek müzik eğitimi almamaktadır.

- *Çocuğumuzun ilk fırsatta bir müzik enstrümanı eğitimi alması için fırsat kolluyoruz. Karakteristik ve kişisel gelişimi açısından önemli buluyoruz. Gelecekte de her alanda, müziğe ilgi duyarsa sonuna kadar arkasında durur ve evladımızı destekleriz.*

Karakteristik ve kişisel gelişim açısından müzik eğitiminin çocuğuna katkı sağlayacağını düşünen katılımcı çocuğuna ilk fırsatta ek müzik eğitimi aldıracaklarını ve müzik konusunda çocuğunu destekleyeceğini dile getirmiştir.

- *Kızımın müzik kulağı olduğu kanaatindeyim. Duyduğu bir şarkıyı ilk kez dinlemiş olsa dahi melodisini anında tekrar ediyor. Müzikle mutlu olduğunu hissettiğim için müziği hayatından çıkarmasını istemiyorum. Her anne gibi ileride iyi ve de kaliteli bir yaşam sürmesi için meslek seçiminde hassas davranmasını söylüyorum. Müzikle yaşasın nasıl isterse onunla mutlu olsun. İster hobi olarak ister geçim kaynağı olsun, hayat onun, tercih onun.*

Çocuğunun müziksel işitmesinin iyi olduğunu düşünen ve duyduğu şarkıyı tekrar etmede iyi olduğunu gözlemleyen katılımcı, onun müzikle mutlu olduğunu hissettiği için hayatında mutlaka olması gerektiğini savunmaktadır. Çocuğun kendi terci ne olursa olsun meslek seçimi için hassas olması gerektiğini çocuğuna vurgulayan katılımcının çocuğu gitar eğitimi almaktadır.

- *Çocuğumun ileriki yaşamında en az bir çalgıyı çok iyi derecede çalmasını istiyorum.*

Çocuğu 3 yılı aşkın bir süredir piyano eğitimi alan katılımcı, çocuğundan ileride bir çalgıyı iyi derecede çalmasını beklemektedir.

- *İyi bir eğitim almasını isterim.*

Piyano, flüt gibi çalgılarının eğitimini alan çocuklarının eğitiminin iyi olması beklenmedir.

- *Çok iyi bir müzisyen olması.*

Katılımcı, piyano eğitimi alan çocuğunun ileride iyi bir müzisyen olmasını ümit etmektedir.

- *Hayatının her döneminde müziğin olmasını isterim.*

Katılımcı, piyano eğitimi alan çocuğunun yaşamında müziğinin hep olmasını ümit etmektedir.

- *Profesyonel olarak olmasa da hobi olarak enstrüman çalmasını çok isterim.*

Katılımcı, piyano eğitimi alan çocuğunun çalgıyı profesyonel olmasa bile hobi olarak mutlaka çalmaya devam etmesini ümit etmektedir.

- *İleride bir çalgı çalmasını çok isterim.*

Çocuğunun okul dışında ek bir müzik dersi almadığını ve bir çalgı çalmadığını dile getiren katılımcı, ilerde çocuğunun bir çalgı çalmasını istemektedir.

- *Çocuğumun ileriki yıllarda da bir çalgı ile ilgilenmesini çok isterim her zaman hayatında olabilir şarkı da söylesin isterim tabi ki kendi istediği sürece.*

Çocuğunun ilerde bir çalgı çalmasını çok istediğini ve hayatında olması gerektiğini düşünen bu katılımcının çocuğu okul dışında ek müzik eğitimi almamaktadır.

- *İyi yerlere geleceğini düşünüyorum. İleride de müziğin hayatının merkezinde olacağını düşünüyorum.*

Çocuğunun müzik eğitimi geleceği konusunda ümitli olan bu katılımcının çocuğu gitar eğitimi almaktadır.

- *Müziğin benim hayatımda önemli bir yeri vardır. Meslek planlamasında müziğe yer vermek isterse arkasındayız.*

Katılımcı, müziğin kendi hayatında büyük bir öneminin olduğunu ve kendi çocuğunun meslek planlamasında müziği seçmesini destekleyeceğini söylemektedir.

- *Piyano eğitimini iyi derecede tamamlaması, hayatının her döneminde olmasını isterim.*

Katılımcı çocuğunun piyano eğitimi alan çocuğunun eğitimini iyi derecede tamamlaması ve hayatının her döneminde müziğin olmasını mit etmektedir.

- *Amatör sevide olacağını öngörüyoruz.*

Katılımcı, Piyano ve bağlama eğitimi alan çocuğunun müziksel geleceğini amatör olarak öngörmektedir.

- *Müzik ile uğraşmasını isterdim ancak ilgi alanına girmediğinden müzik hayatının olacağını düşünmüyorum.*

Katılımcıya göre çocuğu müziğe ilgi duymamaktadır.

- *Bir algı çalmasını çok isterim. Müzik hayatının Bir parçası olabilir. İlerde müzikle alakalı hoberi olmasını isterim.*

Çocuğunun bir çalgıyı çalmasını çok isteyen katılımcının çocuğu şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Müziğin çocuğumun her zaman sevmesini ve hayatında olmasını isterim.*

Çocuğunun müziği her zaman sevmesini ve hayatında olmasını isteyen katılımcının çocuğu şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Çocuğumun bir çalgı çalmasını çok istiyorum. Şu anda melodika çalıyor pandemi bittikten sonra istediği bir çalgı olursa öğrenmesi için destek olurum.*

Çocuğunun bir çalgıyı çalmasını çok isteyen katılımcının çocuğu pandemi şartları sebebiyle şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Bir çalgıyı çalmayı öğrenip hayatında yer edinmesi.*

Çocuğunun bir çalgıyı çalmasını ve hayatında yer edinmesini isteyen katılımcının çocuğu şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Oğlumun müzikte ilerlemesini isterim zaten dramaya ve müziğe ayrı bir ilgisi var bu alanlarda ilerlemesi beni mutlu eder.*

Müzikte ilerlemesini, drama ve müziğe karşı ayrı bir ilgisinin olduğunu düşünen katılımcının çocuğu gitar eğitimi almaktadır. Hafif bir kulak rahatsızlığı bulunan çocuğunun müzik alanında ilerlemesi ümit edilmektedir.

- *Çocuğundan müzik beklentim bir enstrüman çalmasını isterim hayatında müzik gibi hobilere yer vermesini isterim.*

Çocuğunun bir çalgıyı çalmasını ve hayatında müzik gibi hobilere yer vermesini isteyen katılımcının çocuğu şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Çocuğum müzik dinleyebilir söyleyebilir herhangi bir kısıtlama uygulamam. Bazı müzikler insanın ruhunu dinlendirir. İnaniyorum ki oda kendisine hoş gelen sevebileceği birçok müzik türü bulacaktır. Müzik eğitimi konusunda herhangi Bir yönlendirmede bulunmam. İnsanlara zorla bazı şeyleri yaptıramazsınız. İçinden geleni yapmakta özgürdür. Bu işi profesyonel yapak isterse de kendi tercihi olur.*

Çocuğuna aile tarafından müzik konusunda herhangi bir yönlendirme yapılmaması gerektiğini savunan katılımcının çocuğu okul dışında ek müzik eğitimi almamaktadır.

- *Müzik eğitimi almak istediğinde her zaman arkasında olurum.*

Çocuğunun müzik eğitimi almak istediğinde onu destekleyeceğini söyleyen katılımcının çocuğu şu an için sadece okulda müzik eğitimi almaktadır.

- *Hobi olarak uğraşmasını isterdim.*

Bu katılımcı çocuğunun müzik ile hobi olarak uğraşmasını ümit etmektedir.

- *Benim düşüncem önce ana derslerde başarılı olması sonra ise sosyal aktivite olarak müzik alanında ilgilenmesini isterim.*

Bu katılımcı, müzik dersini aktivite olarak görmekte, diğer dersleri daha önemli olarak düşünmekte ve öncelikle onlarda başarılı olması gerektiğini savunmaktadır.

- *Çocuğumun ileriki yaşantısında müziğin hayatında önemli bir yere sahip olmasını isterim müziği mesleki olarak yapar mı? Bilmiyorum ama yapmasa da mesleği dışında yine de müzik ya da enstrüman çalmanın hayatında önemli bu yere sahip olmasını isterim.*

Bir önceki katılımcının aksine müziğin işlevleri konusunda son derece büyük bir bilince sahip olan bu katılımcı çocuğunun yaşantısında müziğin olmasını istediğini dile getirmiştir.

- *Çocuklarımın amatörce de olsa bir çalgı çalması; özgüvenlerinin artmasına, sosyal ortamlara daha kolay girmelerine ve kendilerini ifade edebilmelerine yardımcı olur. Aile, arkadaş vb. ortamlarda hoşça vakit geçirmelerini sağlar.*

Çalgı çalmanın özgüveni artırdığını, sosyal olarak kendini ifade edebilmesine yardımcı olduğunu düşünen bu katılımcının çocuğu piyano ve gitar eğitimi almaktadır.

- *Şu An 53 yaşındayım. Çocukken benim saz çalma ve futbolcu isteğim o dönemin şartlarında, mümkün olmadı. Hepsi içimde ukde olarak kaldı. Maalesef ülkemiz şartlarında eğitimle spor veya sanat bir arada yürümüyor. Kızımda 3 sene voleybola gitti, LGS kursu başlayınca bırakmak zorunda kaldı.*

Katılımcı kendisinin müzik eğitimi ve spor için çocukken fırsat bulamadığını fakat çocuğuna bu imkanları sağladığını ve müziğin çocuğunun hayatında olmasını ümit ettiğini dile getirmiştir.

- *Mümkün olduğunca bu konularda kendilerine öncülük etmeye çalışıyorum.*

Katılımcı müzik eğitimi konusunda çocuğunu desteklediğini dile getirmiştir.

- *Hayatının bir yerin de olması lazım olduğunu düşünüyoruz.*

Katılımcı, müziğin çocuklarının hayatında olması gerektiğini düşünmektedir.

- *Amatörce müzikle uğraşmasını isterim. Ama kendi tercihidir. Ona da saygı duyarım. Spor ve müzik insanın yaşamını daha da güzelleştiren faaliyetlerdir.*

Çocuğunun müzikle amatörce uğraşmasını isteyen bu katılımcı müziğin insanın yaşamını güzelleştirdiğini düşünmektedir.

Katılımcılardan elde edilen veriler çocuklarının müziksel işitme algısı test puanları ortalamasına göre sıralanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların çoğu, müzik konusunda olumlu fikirlere sahiptir. Hemen hemen her katılımcı, çocuğunun çalgı çalması gerektiğini, yaşamında mutlaka olması gerektiği gibi düşünceler savunmuşlardır. Bazı katılımcılar çocuklarının amatör olarak müzikle ilgilenmesini ümit ederken bazı katılımcılar ise profesyonel olarak beklenti içinde olduklarının dile getirmişlerdir. Araştırmanın bu bölümünde en dikkat çeken husus ailenin farkındalık düzeyidir. Özellikle müziksel işitme algısı testinden diğer arkadaşlarına göre daha yüksek alan çocukların ailelerinin genel anlamda çocuklarının eğitimi konusunda, müzik eğitimi özelinde daha fazla bilinç düzeyini sahip oldukları gözlemlenmiştir. Çocuğuna müzik eğitimi aldırان ailelerin hem müzik eğitimi için bilinç düzeyleri hem de çocuğunun müziksel işitme algısı puanları yüksektir. Özellikle çalgı çalan çocuklar, ailelerin gözlemleriyle daha kendine güvenen, sosyal anlamda kendini daha iyi ifade edebilen, daha mutlu çocuklar olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu bölümünde ortaya çıkan çevresel faktörlerin çocuğun müziksel işitme algısına etkisi, aileden başlayarak uzak çevreye kadar uzanmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar

Araştırmanın başından sonuna kadar elde edilen veriler araştırmanın çeşitli bölümlerinde değerlendirilmiştir. Bu bölümde elde edilen bulgulara yönelik sonuçlar değerlendirilmiş bu yönde önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan literatür taramasında, müziksel işitme algısının müzik yeteneği içinde en önemi etken olduğu ve bu yönde bir yol çizilmesi sonucuna varılmış, bu sebeple müziksel işitme algısı testi geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan müziksel işitme algısı testi, renklerin rasgele kullanılması yerine, nota sistemindeki matematiksel hesaplamaların notalar ile karşılığı olacak şekilde düzenlenmiş ve bu yönüyle renklerin müziksel işitme sisteminde öncü kullanımlarından olmuştur. Ortaya çıkan bu ölçek 9-12 yaş grubu için özel geliştirilmiş olsa bile, her yaş grubuna düzenleme yapılmasının kolay olacağı ve uygulanabilirliğinin uygun olacağı ön görülmektedir. Araştırmada hem yüz yüze hem de online olarak uygulanan bu test, ikisinde de güvenilirlik geçerliğini kanıtlamış ve kullanılmaya uygun bulunmuştur.

5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt probleminde, araştırmada kullanılan renklerle müziksel işitmenin verileri yer almaktadır. Renklerle aralık testi, melodi testi ve ritim testi bölümlerinden oluşan renklerle müziksel işitme, araştırmaya katılan çocukların verileri ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada madde geçerlik endeksleri, madde ayırtıcılık endeksleri ve madde silinirse ortaya çıkacak güvenilirlik değerleri analiz edilerek müziksel işitme algısı testinin tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde yüz yüze uygulanan testlerden elde edilen bulgular Kuder-Richardson (KR20) güvenilirlik yöntemi ile test edilmiş ve yüksek

güvenirlik katsayısına ulaşılmıştır. Araştırmanın deney kısmında uygulanan uzaktan erişim ile elde edilen veriler tekrar aynı yöntemle analiz edilmiş ve ilk sefer ölçülen katsayıdan daha yüksek bir sonuca ulaşılmıştır. Böylelikle müziksel işitme algısı testinin araştırmada kullanmaya değer olduğu sonucuna varılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, renklerle aralık testinde en düşük soru başarısı puanı 0,44 en yüksek soru başarısı puanı 0,91 olarak ölçülmüştür. Melodi testinde en düşük soru başarısı puanı 0,46 en yüksek soru başarısı puanı 0,93 olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmanın deneysel bölümünde uygulanan renklerle aralık testi, renklerle müziksel işitmenin en düşük başarı puanlarına sahip bölümü olarak ölçülmüştür.

6 tane iki notadan 13 tane üç notadan oluşan renklerle aralık testinde, çocuklar çoğunlukla inici aralıkları olan sorularda zorlanmışlardır. Renklerle müziksel işitmende ortalama puanların ek yüksek olduğu bölüm bu bölüm olarak gözlemlenmiştir. İki notadan ve üç notadan oluşan sorular arasındaki ortalama başarı puanlarında birbirine benzer sonuçlar ölçülmüştür. Renklerle aralık bölümünde çocuklar çıkıcı aralıklarda daha doğru cevaplar vermişlerdir.

Melodi bölümünde bulunan 1. soru, renklerle müziksel işitmende en yüksek doğru cevabın verildiği soru olmuştur. Çocuklar melodilerin ilk bölümlerinin değiştiği durumlarda zorlanırken melodide herhangi bir değişiklik olmadığı durumlarda nispeten daha doğru cevaplar vermişlerdir.

Ritim bölümü melodi bölümüne benzer şekilde uygulanmış, çocuklara ritim kalıpları sorulmuştur. Renklerle müziksel işitmendeki en düşük başarı puanına sahip 6. Soru bu bölümde yer alsa da ortalama başarı puanları renklerle aralık testinden daha yüksek olarak ölçülmüştür. Çocuklar melodi testinde olduğu gibi ilk bölümü değişen ritim kalıplarında zorlanmış, herhangi bir değişiklik olmayan ritim sorularını daha kolay yapmışlardır.

Araştırma sürecinde akıllı tahtada kolay bir şekilde kullanılabilmesi için geliştirilen, sonrasında pandeminin imkanları kısıtlaması ve yüz yüze eğitimin durması sebebiyle müziksel işitme algısı testi uzaktan erişim ile uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Elde edilen güvenilirlik sonuçlarına göre, yüz yüze uygulamadan daha yüksek güvenilirlik sonuçlarının ortaya çıkması, bir bakıma bu testin geliştirme amacının da başarıya ulaştığını göstermiştir.

5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt probleminde, çocukların erken dönemde yaptığı davranışların müziksel işitme algısı ile ilişkisi üzerinde durulmuştur. Çocuğun etraftan duyduğu müzikleri tekrar etmesi, önceden duyduğu müzikleri tekrar geri hatırlaması, daha konuşmadan bile mırıldanma ile iletişim kurmaya çalışması, ambülans, kapı zili, araba kornası gibi şehir hayatında çok olan bir sesi bile tekrar etmeye çalışması, genel taklit yeteneği gibi birtakım değişkenlerin incelendiği bu bölümde müziksel işitme algısı ile söz konusu değişkenlerin ilişkisi araştırılmıştır. Müzik yeteneğinde genetik faktörlerin en çok bu bölümde bulunacağı da göz önünde tutulmuş, ailenin gözlemi ön plana alınmış müziksel işitme algısı puanları değerlendirilmiştir. Katılımcılardan elde edilen bulgulara göre, müziksel hafıza olarak bilinen ve erken dönemde etraftan duyduğu müzikleri tekrar etme ile anlaşılabilir bu olgunun müziksel işitme algısı ile ilişkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Daha önce duyulan müziklerin tekrar hatırlanması ve tamamlanması olarak açıklanabilecek olan müzik hafızası, çocukların müziksel geleceği için en iyi gözlem araçlarından birisidir. Araştırmada elde edilen bulgular da kanıtlanan bu olgu, çocukların müzik yeteneği için erken fark edilmesi kolay olan bir konudur. Mırıldanma ise, çocukların konuşmaya başlamadan en yakınında olan kişilerle iletişim kurmaya başlaması olarak açıklanabilir. Her ne kadar araştırmada mırıldanma konusu ile ilgili ilişki kanıtlanamamış olsa da örneklem arttığında ve aile tarafından veya çocuk psikologları ile daha iyi gözlemler yapıldığında mırıldanma ile daha iyi sonuçlar çıkması muhtemeldir. Ayrıca ailelere açık uçlu sorularla çocuklarının müziksel davranışı sorulmuş ve hemen hemen bütün çocukların müzikle birlikte dans hareketleri yaptığı ortaya çıkmıştır. Bu bölümde ortaya çıkan en önemli bulgu “dinleme” olarak ortaya çıkmıştır. Müziksel işitme algısı puanlarına göre yapılan sıralamada, katılımcıların verdiği bilgilere göre müzik dinleyen çocuklar müziksel işitme algısı puanlarına göre daha başarılıdırlar.

Araştırmada da katılımcılara çocuklarının taklit yeteneği ile ilgili gözlemlerinden elde edilen bulgular ile bu durum kanıtlanmıştır. Çocukluk davranışlarının müziksel işitme algısına etkisi ile çocukların çok küçükken yaptığı davranışların aslında ileride müzik yeteneği ile bağlantılı olabileceği ortaya çıkmıştır. Doğuştan gelen bir yetenek olarak da düşünülecek bu olgu, aileler tarafından iyi gözlemlenirse, çocukların müziksel işitme algısı ile müzik yeteneklerinin olması ihtimali üzerinde durularak erken dönemde çocukların müzik eğitimi alması ile eldeki yetenek daha değerlendirilecek ve hem toplumun geleceği için hem de çocuk için iyi müzik adamlarının ortaya çıkmasını sağlayabilecektir. İlk alt problemde

değerlendirilen sosyo-ekonomik yapının etkisi, aslında dolaylı olarak burada da ortaya çıkmıştır. Çünkü çocuğunun farkında olma, kendinin farkında olması durumu ile gelecektir. Eğitimin ne denli önemli olduğu, ailenin eğitimin ne denli önemli olduğunu bilmesi ve bu yönde hareket etmesi ile önem kazanacaktır. Ailenin eğitimin önemini fark etmesi, çocuğunu gözlemlemesi, çocuğunu yeteneği doğrultusunda yönlendirmesi gelecek nesiller açısından önemli olduğu için, bu konuda aileler de bilinçlendirilmelidir. Başlı başına zincir bir reaksiyon gibi gözükse de bu durum, bütün yapıyı etkileyecek, yeni nesillerin daha kaliteli işler yapmasını sağlayacaktır.

5.1.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Üçüncü alt problemde, çocuğun şarkı söylemesi ve müziksel işitme algısı ile ilgili ilişki durumuna bakılmıştır. Sadece müzik eğitimi değil aynı zamanda bütün eğitimlerin bir aracı olarak kullanılan şarkı söyleme ile müzik eğitimi, özellikle okul öncesi çağıdaki çocuklar için çok etkilidir. Şarkı söylemenin hem fiziksel hem de ruhsal anlamda birçok faydası bulunmaktadır. Müzik yeteneği açısından iyi şarkı söyleme, ses rengi gibi bazı değişkenleri içinde barındıran şarkı söyleme, her insanın mutlaka yaptığı bir müziksel etkinliktir. Çocuklar bu etkinliği çok küçükken yapmaya başlarlar ve gitgide geliştirirler. Katılımcılardan elde edilen bulgular ile ailenin gözlemi ile çocuklarının iyi şarkı söylemesinin müziksel işitme algısı ile ilişkisi ortaya konmuştur. Ses rengi değişkeninin aynı şekilde kanıtının ortaya konmamış olması bir bakıma her çocuğun şarkı söyleyebilmesi olarak değerlendirilmektedir. Diğer bir ifade ile ses rengi ne olursa olsun, herkes şarkı söylemekte ve iyi şarkı söyleyenlerin nispeten daha iyi işitme puanları oluşmaktadır. Müzik öğretim programlarında “söyleme” alanını temel eğitimde çocuklar için okulda öğretilen bir kavramdır. Fakat her ne kadar temel eğitimde bulunursa bulunsun bu yönde yatkınlığı ve ilgisi bulunan çocuklar, okula ek olarak da şarkı söyleme eğitimi almalıdır. Bunu tespit etmenin en baştaki yolu yine aile ve temel müzik eğitimi aldığı öğretmeni olacaktır.

5.1.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Dördüncü alt problemde, katılımcılara anne ve baba çalgı çalma durumları, şarkı söyleme durumları, anne ve baba ses rengi ile ilgili öz düşünceleri, anne ve baba müziksel faaliyetlere katılma durumları, aile içinde müziksel faaliyet geçirme durumları sorulmuştur. Bununla birlikte anne ve baba dışında kalan dayı, amca, dede, anneanne ve babaanne gibi akrabaların çalgı çalma ve şarkı söyleme durumları, müziksel faaliyetlere katılma durumları

sorulmuştur. Elde edilen bulgular, çocukların müziksel işitme algısı puanlarıyla birlikte incelenmiştir. Hem anne ve baba hem de onların dışında kalan 2. derece akrabaların çalgı çalması ile müziksel işitme algısı arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Anne ve baba şarkı söyleme durumları da 2. derece akrabaların şarkı söyleme durumları ile benzerlik gösterip çocuğun müziksel işitme algısı arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Hem anne ve baba hem de 2. derece akrabaların müziksel faaliyetlere katılma durumları ile çocukların müziksel işitme algısı arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Aile içinde müziksel etkinlik gerçekleştirme ve çocukların müziksel işitme algısı arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Beşinci alt problemde, katılımcılara çocuklarının müzik eğitim geçmişleri sorulmuştur. Alınan müzik eğitiminin süresi, hangi alanlarda alındığı gibi birtakım bilgiler velilerden elde edilen bulgular ile değerlendirilmiştir. Alınan müzik eğitimi süresi ile müziksel işitme algısı testi puanı arasında yapılan korelasyon analizi ile, bu iki olgunun birbirleri ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Alınan çalgı eğitimi konusunda elde edilen bulgulara göre, herhangi bir çalgı eğitimi almayan ya da okulda melodika veya blok flüt eğitimi alan çocukların müziksel işitme algısı diğer çalgılara göre daha düşüktür. Dolayısıyla, özel olarak çalgı eğitimi almanın müziksel işitme algısına yaptığı katkı bir kez daha görülmektedir.

5.1.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Altıncı alt problemde, katılımcılara çocuklarının ilgi duyduğu müzik sorulmuştur. Müziksel işitme algısı puanlarına göre sırasıyla, metal müzik, klasik müzik, film müzikleri, oyun havası, yabancı pop, özellikle bir türü seçmeyenler, rock müzik, arabesk müzik, Türk pop müziği, Anadolu rock, her tür, rap-hiphop, new age ve Türk halk müziği şeklinde sıralanan bu listede çocukların ilgi duyduğu müzikler, müziksel işitme algısı test puanları ile birlikte incelenmiştir.

Çocukların ilgi duyduğu şarkıcılar açık uçlu olarak elde edilen bilgilerin tabloya dönüştürülmesi suretiyle analiz edilmiştir. İşitme algısı testi puanlarına göre sırasıyla Dua Lipa, Ed Sheeran, Klasik Batı Müziği şarkıcıları, Şebnem Ferah, Aleyna Tilki, Ezhel, herhangi bir tür olmayan müzikler, Barış Manço, Oğuzhan Koç, Müslüm Gürses yer almaktadır. Çocukların sevmediği şarkıcılar ise renklerle müziksel işitme puanlarına göre,

Arabesk şarkıcıları, Aleyna Tilki, Ben Fero ve sevmediği herhani bir şarkıcı olmayanlar şeklinde sıralanmıştır. Çocukların söylemeyi sevdiği şarkılar müziksel işitme algısı testi puanlarına göre sırasıyla yabancı pop, herhangi bir türü seçmeyen çocuklar, Türk halk müziği, Türk pop müziği şeklinde sıralanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, popüler kültürün çocuklar üzerinde baskın olduğu bu sebeple çocukların, tercihlerinde daha popüler olan tercihlere yöneldiği görülmüştür.

5.1.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

5 duyu organından birisi olan Kulak, çocuk gelişimi için çok önemli bir etkidir. Özellikle konuşmaya başlamadan önce kulağında herhangi bir sorunun olup olmasının gözlemlenmesi, erken tanı ve tedavi için çok önemlidir. Günümüzde yeni doğanlara yapılan işitme testleri her ne kadar geliştirilmesi gereken bir konu olsa da bilimsel açıdan bir takım verileri kullandığı ve işin uzmanları bu konuyla ilgili bir çok araştırma yaptığı için göz ardı edilmemesi gereken bir konudur. Araştırmanın Sekizinci alt problemde, katılımcılara çocuklarının kulak rahatsızlığı öyküleri ve kulaklarının duyma durumları sorulmuştur. Araştırmaya katılan 45 katılımcıda sadece 2 kişinin konu ile ilgili öyküsü ve herhangi bir rahatsızlığı olmayanlara karşı müziksel işitme algısı puanları arasındaki fark, zaten önemli olan duymanın müzikte ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Her ne kadar örneklem az olsa da bu bulgulara göre, daha iyi duyanlar daha iyi müziksel işitme algısı puanlarına sahiptirler. Türkiye’de müzik dersi alan diğer çocuklar düşünüldüğünde bu sayı daha da artacağı için işitme problemi olan çocuklar için araştırmalar yapılmalı, müzik dersinde onlara yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Bu düzenlemeler, yapılacak araştırmalarla daha doğru şekilde uygulanacağı için bu konuda araştırmalar desteklenmelidir.

5.1.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın sekizinci alt problemde araştırmaya katılan çocukların aile yapıları yer almaktadır. Anne ve baba işleri, memleketleri ve oturduğu semtler çocukların müziksel işitme algısı test puanları ile sıralı olarak tablo haline getirilmiştir. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre Ankara ilinde 4 farklı ilçenin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları araştırmaya katılan çocukların oturduğu semtlere göre değerlendirilmiştir. 2 kademeye ayrılan ilçe sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları, 1. Kademedeki müziksel işitme algısı puanlarının 2. Kademedeki yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Böylelikle yaşanan semtin

demografik yapısı nedeniyle müziksel işitme algısı puanlarına paralel bir yapı olduğu gözlemlenmiştir.

5.1.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın sonunda, katılımcılara çocuklarında müzik eğitimi alanında ne bekledikleri sorulmuştur. Katılımcılardan elde edilen açık uçlu veriler, çocukların müziksel işitme algısı testleri ile yüksek puandan düşük puana doğru sıralanarak nitel analizi yapılmıştır. Analiz sırasında veri havuzundan alınan bilgiler bir bütün olarak katılımcı bazında değerlendirilmiş, çocuklarının müzik eğitimi alması durumları ile birlikte bulgular nitel olarak yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan çocuklardan en başarılarının aileleri çocuklarının daha çok mutlu olması ve müzik eğitiminin de çocuğun mutlu olması için büyük bir araç olduğunun farkında olarak birtakım cevaplar vermişlerdir. Müzik eğitimi alan çocukların aileleri, çocuklarının bundan kazanımları olduğunu, mutlaka kazanımların devam etmesi için destek olacaklarını belirterek bir bakıma müzik eğitiminin önemli olduğunun farkına varmışlardır. Çocukları okul dışında müzik eğitimi almayan aileler bile fırsat buldukları taktirde çocuklarına bu konuda destek sunacaklarını ileri sürmüşlerdir. Bununla birlikte bazı katılımcılar çocuklarının aldığı çalgı eğitiminin sadece hobi olmasını umduğunu diğer katılımcılar ise mutlaka çocuğunun hayatında bulunması gereken hatta profesyonel olmasını umduğunu yazmışlardır. Katılımcıların çocuklarından müziksel gelecekleri yönünde genel beklentisi olumlu yöndedir.

5.2.Öneriler

1. Araştırmada kullanılan müziksel işitme algısı 9-12 yaş grubu için geliştirilmiştir. Kullanılan bu test, söz konusu yaşa gelene kadar edinilen müziksel işitme algısını ölçmektedir. Müzik eğitiminin içine eklendiğinde katkısı bulunabilecek bir konu olan bu test, sadece müzik uzmanı değil aynı zamanda diğer branş öğretmenler tarafından uygulanabilecek şekilde geliştirilmiştir. Müzik eğitiminin de gereksinimleri arasında olan bu testin en büyük özelliklerinden birisi, renkler yardımıyla oluşturulan aralık testidir. Nota bilip bilmeme değişkenini devre dışı bırakacak şekilde tasarlanan bu testte çocuklar, kayıttan dinledikleri soruların cevaplarını 4 şıktan oluşan renkli bir forma işaretlerler. İlk 6 soru 2 sesli notaların kullanıldığı aralıklar, sonraki 13 soru 3 notadan oluşan aralıklardan

oluşmaktadır. 19 sorunun şıklarla işaretlenmesi sonucunda testin bu bölümü bitmektedir. Melodi ve ritim testi bölümlerinde, ardı ardına çalınan iki melodi ve ritim arasında oluşan fark sorulmaktadır. Katılımcıdan çalan 2 melodi ve ritmin farklı olduğu olmadığı farklıysa başının mı yoksa sonun mu farklı olduğu bilgisi istenmektedir. Bu bölümlerde 3 şıklı çoktan seçmeli sorular formlar yardımıyla işaretlenerek testin sonuçları değerlendirilir. Melodi ve ritim testi bölümlerinde 12 şer soru sonunda renklerle müziksel işitme algısı testi sonlanmaktadır. Söz konusu testte renklerle aralık bölümünde çıkıcı ve inici aralıkların oranına, ritim ve melodi bölümünde ise şıkların dağılımına dikkat edilmiştir. Araştırmada kullanılan bu test, akıllı tahta kullanımına uygun olabildiği gibi, uzaktan erişim yöntemiyle de yapılması mümkün olacak şekilde tasarlanmıştır. Bu sebeple müzik eğitimi içinde bu testin kullanılması, eğitim sistemindeki müzik eğitimi araç eksikliğini giderebilir.

9-12 yaş grubuna göre tasarlanan bu test ile birlikte, daha küçük yaş grupları için de benzer testlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun gibi testler geliştirirken dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi, şıkların düzenli dağılımı olmalıdır. Özellikle çocuklar için yapılacak testlerde bu hususa dikkat edilmediği zaman, rasgele şıkların işaretlenmesi ile test sonuçları yanıltıcı olabilir.

2. Notanın bilinip bilinmemesi, müziksel işitme testleri için yanlış sonuçların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Araştırmada geliştirilen renklerle müziksel işitme algısı testinde renklerin kullanıldığı bir yöntem ile bu değişkenlerin sonuçlara etki etmemesi sağlanmıştır. Böylelikle bundan sonraki yapılacak testler için bu konu dikkate alınmalıdır. Bu araştırmalar sayesinde çocukların müziksel gelişimleri daha iyi betimlenip planlamalar yapılabilir. Özellikle okul öncesi çocuklar için yapılacak testler, erken dönemde çocukların müzik eğitimi tanışmasını böylelikle müziksel gelişimlerinin daha doğru olmasını sağlayabilir. Bu sebeple okul öncesi müzik eğitiminin ihtiyacı olan en büyük araçlardan birisi okul öncesi müziksel işitme algısı testidir. Bu ihtiyaç giderildiği takdirde, sadece yetenekli çocukların gelişimi değil, müziksel yeteneği az olan çocukların gelişimine bile katkı sunulabilir.

3. Araştırmada hem fiziksel hem de ruhsal kazanımları olan şarkı söylemenin müziksel işitme algısı ile ilişkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Şarkı söyleme, okullarda daha fazla teşvik edilmeli böylelikle bu alanda kazanımlar en üst düzeyden sağlanmalıdır. Şarkı söyleme etkinlikleri, müzik dersi kitaplarına çocukların seveceği şarkılar da eklenerek daha çekici hale getirilebilir.

4. Gerek birinci derece gerekse ikinci dereceden oluşan ailenin müzik ile olan ilişkisinin çocukların müziksel işitme algısına etki ettiği sonucuna varılmıştır. Aile bireylerinin çalgı

çalması, şarkı söylemesi, müziksel faaliyet gerçekleştirmeleri, çocuğun da müziksel gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Sistemli bir şekilde müziğe maruz kalan çocuklar, ailelerinin müziksel davranış alışkanlıklarını kendileri kazanmaya başlarlar. Böylelikle müziksel gelişimleri aile içinde gelişir. Suzuki üçgeni içinde ailenin önemi büyüktür. Bu sebeple ailenin müziksel faaliyetleri teşvik edilmesi çocuğun da müziksel gelişim açısından olumlu kazanımlara ulaşmasını sağlayabilir.

5. Müzik gelişiminin en doğru yolu müzik eğitimidir. Müzik eğitimi uzmanı tarafından planlı bir şekilde gerçekleştirilen eğitim, hem çocuğun bir çalgıyı çalması ya da şarkı söylemeyi öğrenmesini hem de çalgı çalan ve şarkı söyleyen çocukların bu davranışlardan kazandığı başta özgüven, kendini ifade etme gibi birtakım davranışların açığa çıkmasını sağlar. Bu sebeple ailenin de desteğiyle müzik eğitimi, okulda teşvik edilirken okul dışında da sürdürülmelidir. Müzik yeteneği olan ama maddi yönden müzik eğitimini sürdüremeyecek çocuklar yetkililerce desteklenmelidir. Ayrıca derse yardımcı kurs olarak okullarda ücretsiz uygulanan çalgı eğitimine verilen önem yükseltilmelidir. Her öğrenci için çalgı eğitimi teşvik edilmelidir.

6. Müzik dersi öğretim programlarında “dinlenilmesi önerilen müzikler” bulunmalı, çocuklara “müzik dinleme” öğretilmelidir. Müzik dinleme ve söyleme daha fazla yapıldıkça beğeni ve özel ilgi alanları daha fazla ortaya çıkacağı için, bu alandaki çalışmalar fazlaştırmalıdır. Müzik ders kitaplarına eklenecek qr kodlar, linkler gibi bazı yöntemler ile dinlenilmesi önerilen müzikler sistemli bir şekilde çocuklara ulaştırılmalıdır.

7. Duyma faktörü, çocuk gelişimi için önemli bir konudur. Günümüzde duyma rahatsızlığı geçiren çocukların eğitime katılması için birtakım düzenlemeler mevcuttur. Müzik eğitiminde, duyma ile ilgili eksikliği olan çocuklar göz ardı edilmemeli, onlara yönelik araçlar geliştirilmesi için müzik uzmanları ve kulak sağlığı uzmanları birlikte çalışmalar yapmalıdır. Yapılacak çalışmalar hem sağlık alanında hem de müziksel gelişim alanında katkı sunabilecek nitelikte çalışmalar olabilir.

8. Müzik yeteneğini oluşturan genetik faktörler, genetik testler ile birebir olarak ölçülebilen bir konu değildir. Buna rağmen ailenin gözlemi ile bu konu bir nebze tespit edilebilir. Ailenin çocuğu küçük yaşlardan itibaren izlemesi ve gelişimini gözlemlemesi bu konuda yapılacak araştırmalar için veri oluşturabilecek nitelikte olabilir. Etraftan duyulan seslerin tekrar edilmesi, müziklerin tamamlanması, daha önce duyulan melodinin kolay hatırlanması, mırıldanırken şarkı söyler gibi yapılması çocuğun müzik yeteneği olabileceğinin göstergesi olabilir. Taklit yeteneği ise, müzik yeteneği içerisinde mutlaka bulunması gereken bir unsur olmamasına rağmen, bu yeteneğe sahip çocuklarda müzik yeteneği de bulunması olası bir durumdur. Böylece taklit yeteneğinin de aile tarafından gözlemlenmesi ile bir yargıya varılabilir. Okul öncesi

dönemlerden itibaren gerek kreş veya anaokullarında gerekse ailelerin daha bilinçli şekilde çocukların yetenek gelişimlerini izlenmesi, müziksel gelişim açısından önemlidir. Bu sebeple okul öncesi kurumlara yetenek izleme programları eklenmeli, aileler ise bu programa katılmalıdır. Müziksel işitme testlerinin bu yaş grubuna yönelik yapılması bu programa da katkı sunabilir.

Sosyo-ekonomik yapı, ailenin yaşam biçimini etkilemektedir. Elde edilen sonuçlarda da görüldüğü üzere, sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları ile müziksel işitme algısı testi sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu sebeple müziksel gelecek potansiyeli olan çocuklar desteklenmeli, maddi imkanlar sunulmalıdır. Araştırmaya katılan çocukların anne ve baba memleketlerinin çeşitliliğinin rağmen, sadece Ankara’da yapıldığı düşünüldüğünde, müziksel işitme algısının sosyo-ekonomik farklılıkları olan yerlerde incelenmesi de gerekmektedir. Böylece sosyoekonomik yapının müziksel işitme algısına olan ilişkisi daha iyi görülebilir.

9. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, aileler çocuklardan müzikle ilgili olmalarını ummakta, hatta bazı katılımcılar çocuklarının profesyonel olarak müzik mesleğini yapmasını bile istemektedirler. Başlı başına bir gelişim süreci olan müzikal gelişim aileden başlar, öğretmen ile öğrenci arasında devam eder ve kendi içindeki dinamiklerle güçlenir. Bu bağlamda, ailenin mutlaka müzik eğitime katkı sağlaması da gerekmektedir. Bu katkı, müzik dinleme, söyleme, çalgı çalma, müziksel etkinliğe katılma gibi olabilir. Böylece müzik eğitiminin gelişimi daha iyi olması sağlanabilir. Sosyoekonomik açıdan imkanları yeterli olmayan ailelerin çocukları ise maddi açıdan desteklenmeli müzik eğitiminde fırsat eşitliği sunulmalıdır.

10. Okul öncesi dönemden başlayarak yapılacak benzer araştırmalar, müzik eğitime katkı sunması açısından değerli olacaktır. Bu sebeple bu araştırmanın daha farklı yaşlarda da yapılması ile hem müzik eğitime hem de çocuklara katkı sunabilir. Müzik eğitimi ve öğretimi plan ve programlarında, mutlaka çevresel faktörler göz önüne alınmalı, çocukların müziksel gelişimini desteklemek için uğraşılmalıdır. Temel eğitimde, her öğrencinin farklı olduğu göz ardı edilmeden eğitimin temel yaklaşımlarından olan bilindik ve istendik davranışlar, müzik eğitiminin bilindik ve istendik müziksel davranışların geliştirilmesiyle yapılmalıdır. Öncelikle müzik dinleme ve söyleme ve çalma gibi bir takım ana kavramlar mutlaka müzik öğretim programlarında bulunmalı ve önem gösterilmelidir. Müzik dersinde öğrencilerin müzik dinleme tavsiyelerinden, şarkı söyleme için her öğrencinin teşvik edilmesi hem dersin içinde hem de derse yardımcı kurslarla çalma öğrenme alanının desteklenmesi gibi birtakım süreçleri içeren bu durum, müzik eğitiminin en büyük görevidir.

KAYNAKLAR

- Aydoğan, Y. (2006). Ev ortamının çocuğun gelişimine göre düzenlenmesi. *Aile ve Toplum, Eğitim-Kültür Araştırma Dergisi*, 10(10), 27-33.
- Bacanlı, H. (2002). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel.
- Bond, V. (2011). Before they walk in the door: environmental influences on musical ability in early childhood and implications for nurturing the nurturers. *Contributions to Music Education*, 38(2), 73-89.
- Brody, Z. S. (2016). "Suzuki yetenek eğitimi" felsefesine kısa bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 79-89.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chorsky, L. (2001). *The Kodaly method I: comprehensive music education*. New Jersey: Presentice Hall.
- Chosky, L., Abrahamson, R., & Gilleseppe, A. (1986). *Teaching music in the twentieth centruely*. London: Simon and SHuster.
- Çağlar, D. (1986). Yaratıcı çocuklar ve yaratıcılığın geliştirilmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 1(9), 16-24.
- Çalıkoğlu, B. S. (2009). *Üstün zekalı öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ile mükemmelliyetçilik özellikleri arasında ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelikoğlu, F., & Lehimler, E. (2019). Müzikal doğaçlama performans değerlendirme ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, (34), 203-211.
- Demirbatır, R. E. (1993). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bölüme girişteki müziksel başarılarıyla birinci yıl sonunda müziksel*

- başarılarının karşılaştırılarak incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Dittgen, J. Y. (2018). Suzuki yönteminde ailenin yeri ve önemi. *Sahne ve Müzik Eğitimi-Araştırma Dergisi*, (6), 13-20.
- Ekici, T. (1998). *Orff çalgıları ve müzik eğitiminde kullanım yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erden, M., & Akman, Y. (1997). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş.
- Ericsson, A., & Pool, R. (2016). *Zirve ulaşmanın bilimsel sırları*. Ankara: Ankamat.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Fenmen, M. (1997). *Müzikçinin el kitabı*. Ankara: Adalet.
- Genç, C. A., Ertürk, B. B., & Belgin, E. (2005). Yenidoğan işitme taraması: başlangıçtan günümüze. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, (48), 109-118.
- Gordon, E. E. (2001). *Music aptitude and related tests an introduction*. Chicago: GIA.
- Göğüş, G. (1990). *Müzik öğretimi ve yöntemleri*. Bursa: Star Ajans.
- Göğüş, G. (1995). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerine giriş yetenek sınavlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Güvenç, B. (1994). *İnsan ve kültür*. Ankara: Remzi.
- Harris, J. R. (2002, 12 15). *Beyond the nurture assumption: Testing hypotheses about the child's environment*. Apa Psycnet: <https://psycnet.apa.org/record/2001-05103-001> adresinden alındı.
- Harris, T. (2000, 4 1). *What causes a rainbow?* Howstuffworks: "What causes a rainbow?" 1 April 2000. HowStuffWorks.com. <<https://science.howstuffworks.com/nature/climate-weather/atmospheric/question41.htm>> 20 March 2020 adresinden alındı.
- Howe, M. J., Davidson, J. W., Moor, D. G., & Sloboda, J. A. (1995). Are there early childhood signs of musical ability. *Psychology of Music*, 23(2), 162-176.
- Jameson, D. D. (1844). *Colour-music*. London: Smith.

- Jewanski, J. (2002, 1). *Colour and music*. www.musictheory21.com: <http://www.musictheory21.com/jae-sung/syllabus/graduate/rameau-studies/2002-1/documents/color-and-music.pdf> adresinden alındı.
- Kandemir. (2009). *İlköğretim sınıf müzik öğretiminde Orff yaklaşımıyla doğaçlama çalışmalarının müziksel yaratıcılık üzerine etkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karaelma, B., & Demirel, S. (2021). Çocuklarda müziksel işitme algısı için ölçek geliştirme. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 13(1), 293-311.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri (20. Baskı)*. Ankara: Nobel.
- Karkın, M. (1996). *Müzik eğitimi bölümlerine giriş yetenek sınavlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-21.
- Kolehman, T. (2009). “*Miten tää muka mittaa musikaalisuutta*” – *Vertaileva tutkimus Kai Karman Musikaalisuustestistä Ja Jäljittelyyn Perustuvasta Musikaalisuustestistä*. Musiikkiteiteen Kandidaatintutkielma, Turun Yliopisto Humanistinen Tdk, Turku/Finland.
- Köse, S. (1996). *Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde merkezi özel yetenek sınavı öncesi ve merkezi özel yetenek sınavı girişli öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1927). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2(3), 150-151.
- Northern, J. L., & Downs, M. P. (1991). *Hearing in children (4th ed)*. Baltimore: Williams & Wilkins.
- Özal, İ. (1995). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin giriş yetenek sınavındaki başarıları ile ana çalgı dersindeki başarıları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, G., & Yıldız, G. (2010). Genel gelişim sürecinde müziksel gelişim. *Mehmet Akif Erson Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 77-90.

- Öztürk, S. (2008). *Müzik öğretmenliği programı özel yetenek sınav sonuçlarının öğrenci kaynakları düzeleminde incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parekh, B. (2002). *Çokkültürlülüğü yeniden düşünmek*. Ankara: Phoenix.
- Prince, W. F. (1972). A paradigm for research on music listening. *Journal of Research in Music Education*, 20(4), 445–455.
- Radocy, R. E., & Boyle, J. D. (2013). Psychological foundations of musical behavior. Springfield, *Music Therapy Perspectives*, 1(1), 85-86.
- Ramey, L. S. (2002). The science and art of parenting. j. G. Burkowski, S. L. Ramey, & M. Bristol-Power içinde, *Parenting and the Child's World Influences on Academic, Intellectual, and Social-emotional Development* (s. 47-54). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates .
- Rowe, D. C. (2002). What twin and adoption studies reveal about parenting. *Parenting and the Child's World Influences on Academic, Intellectual, and Social-emotional Development* (s. 21-33). içinde New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Russel, B. (1981). *Eğitim ve toplum düzeni*. İstanbul: Varlık.
- Sağır, T., Gürpınar, E., & Zahal, O. (2013). Müziksel işitme-okuma-yazma dersi ile diğer alan dersleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *NWSA- Fine Arts*, 8(2), 305-314.
- Schwartz, K. D., & Fouts, G. D. (2003). Music preferences, personality style, and developmental issues of adolescents. *Journal of Youth Adolescence*, (32), 201-205.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Ankara: Anı.
- Seashore, C. E. (1915). *The measurement of musical talent*. Washington: National Academy of Sciences.
- Sönmez, V. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı.
- Storr, A. (1992). *Music and the mind*. New York: The Free.
- Şengül, C. (2001). *Müzik eğitimi bölümlerinin giriş-yetenek sınavlarına başvuran adayların müziksel işitme-yineleme sınavındaki soru tiplerine göre başarı durumlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- T.C. Sanayi ve teknoloji bakanlığı. (2017). T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı: <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege> adresinden alındı.
- Tarman, S. (2002). *Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı giriş-müzik yetenek sınavlarının geçerlik ve güvenirlik yönünden incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tatar, Ş. (1990). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinin giriş sınavlarında müziksel işitme yeteneğinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tezcan, M. (1991). Toplumsal ve kültürel değişme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayını*, 22-24.
- Tunca, O. (2011). Devlet konservatuvarı oyunculuk sanat dalı özel yetenek sınavlarının müziksel işitme ve şan boyutu için bir test geliştirme çabası. *Folklor/Edebiyat*, 17(65), 153-162.
- Türk Dil Kurumu. (2011). Türkçe sözlük. Ankara: TDK.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (2018). Dünyada müzik araştırmalarına genel bir bakış. *Online Journal of Music Science*, 3(2), 7-45.
- Wallentin, M., Nielsen, A. H., Friis-Olivarius, M., Vuust, C., & Vuust, P. (2010). The musical ear test, a new reliable test for measuring musical competence. *Learning and Individual Differences*, 20(3), 188-196.
- Yayla, A. (2003). *Müziksel yeteneğin ölçümü*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yiğit, E. (2000). *Müzik eğitiminde Kodaly Metodu'nun rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, İzmir.
- Young, W. T. (1973). The Bentley "measures of musical abilities": A congruent validity report. *Journal of Research in Music Education*, 21(1), 74-79.
- Zatorre, R. J. (2003). Absolute pitch: A model for understanding the influence of genes and development on neural and cognitive function. *Nature Neuroscience*, 6(7), 692-695.

EKLER

Ek 1.Müziksel İşitme Algısını Belirleyen Faktörler Uzman Formu Kişisel Bilgi

Adı Soyadı :

Cinsiyeti : E ☐ K ☐

Ünvanı :

Kurumu :

Görevi/uzmanlık alanı :

Uzmanlık alanındaki geçmişi :

Müziksel İşitme Algısını Belirleyen Faktörler Uzman Formu Uzman Görüşü

MÜZİKSELİZİKSEL İŞİTME ALGISINI BELİRLEYEN FAKTÖRLER	Uygunluk dercesi	
	uygun	Uygu n değil
Çocukluk Davranışlarının Etkisi		
Çocuğun Şarkı Söylemesinin Etkisi		
Müziğe İlgisi Olan Bir Aileye Sahip Olmanın Etkisi		
Çocuğun Müzik Eğitiminin Etkisi		
Dinlenen/ İlgi Duyulan Müziğin Etkisi		
Duyma Sağlığı İle İlgili Faktörlerin Etkisi		
Çocukların Müziksel İşitme Algısına Kültür Ve Aile Yapısının Etkisi		
Çocuğun Müzik Geleceğine Yönelik Beklentiler		

Bu tablo dışında kalan, müziksel işitme algısını belirleyen faktörlere eklemek istedikleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

Ek 2. Müziksel Çevre Tanıma Formu Örnek Sorular

müziksel çevre tarama formu

bu formu, çocuğun ebeveyni dolduracaktır...

* Gerekli

1. E-posta *

2. Değerli Katılımcı, bu form Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü "Çocukların Müziksel İşitme Algısını Oluşturan Faktörler" isimli doktora tezi için yapılan araştırmada kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Çalışmadan elde edilen bilgiler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Lütfen soruları sabırlı ve dikkatli şekilde doldurarak çocuklarımızın eğitim geleceğine yön verecek bu araştırmaya formu doldurarak katkıda bulununuz. Forma vereceğiniz samimi cevapların çalışmanın doğruluğunu direkt etkileyeceğini hatırlatır, katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

3. çocuğumun teste katılmasına izin veriyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ evet

☐ hayır

4. çocuğun adı, soyadı *

5. sınıfı ve okul no *

6. anne baba adı

7. E-posta *

Test Soruları

aşağıdaki soruları çocuğun ailesi dolduracaktır

8. anne ve baba yaşları *

1 puan

9. çocuğun yaşadığı yeri işaretleyiniz *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ çocuk anne ve baba ile birlikte yaşıyor

☐ çocuk sadece anneye yaşıyor

☐ çocuk sadece babayla yaşıyor

10. annenin mesleği nedir? *

11. babanın mesleği nedir? *

38. Çocuğunuz, daha önce işitme (duyma) ile ilgili herhangi bir rahatsızlık geçirdiniz mi? Cevabınız evet ise rahatsızlığınız ile ilgili açıklama yazınız. *

ÇOCUĞUN SES RENGİ

39. Çocuğun ses rengi ile ilgili ailenin düşüncesi nasıldır? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Çocuğumun ses rengi müthiştir.
- ☐ Çocuğumun ses rengi fena değildir.
- ☐ Çocuğumun ses rengi hakkında bir fikrim yok.
- ☐ Çocuğumun ses renginin kötü olduğunu düşünüyorum.

anne babanın çocuktan müzikal beklentisi

40. Çocuğun müzik eğitimi hakkında anne baba beklentileri nelerdir? lütfen, çocuğunuz gelecek planlaması yaparken müziğin hayatının nerde olmasını düşündüğünüzü paragraf şeklinde (kendi düşüncenizi) yazınız ... *

Ek 3.Renklerle Müziksel İşitme Algısı Testi Örneği

Renklerle aralık Testi

videonun şıklarını aşağıdaki forma işaretleyiniz *

Lütfen geçerli olanların tümünü seçin

	A	B	C	D
1.soru	☐	☐	☐	☐
2.soru	☐	☐	☐	☐
3.soru	☐	☐	☐	☐

Melodi Testi

melodi testi soruları videosu

yukarıdaki bulunan videodaki soruların cevaplarını aşağıdaki şıklara işaretleyiniz *

Lütfen geçerli olanların tümünü seçin

	başı farklı	sonu farklı	fark yok
1.soru	☐	☐	☐
2.soru	☐	☐	☐
3.soru	☐	☐	☐

Ritim Testi

...

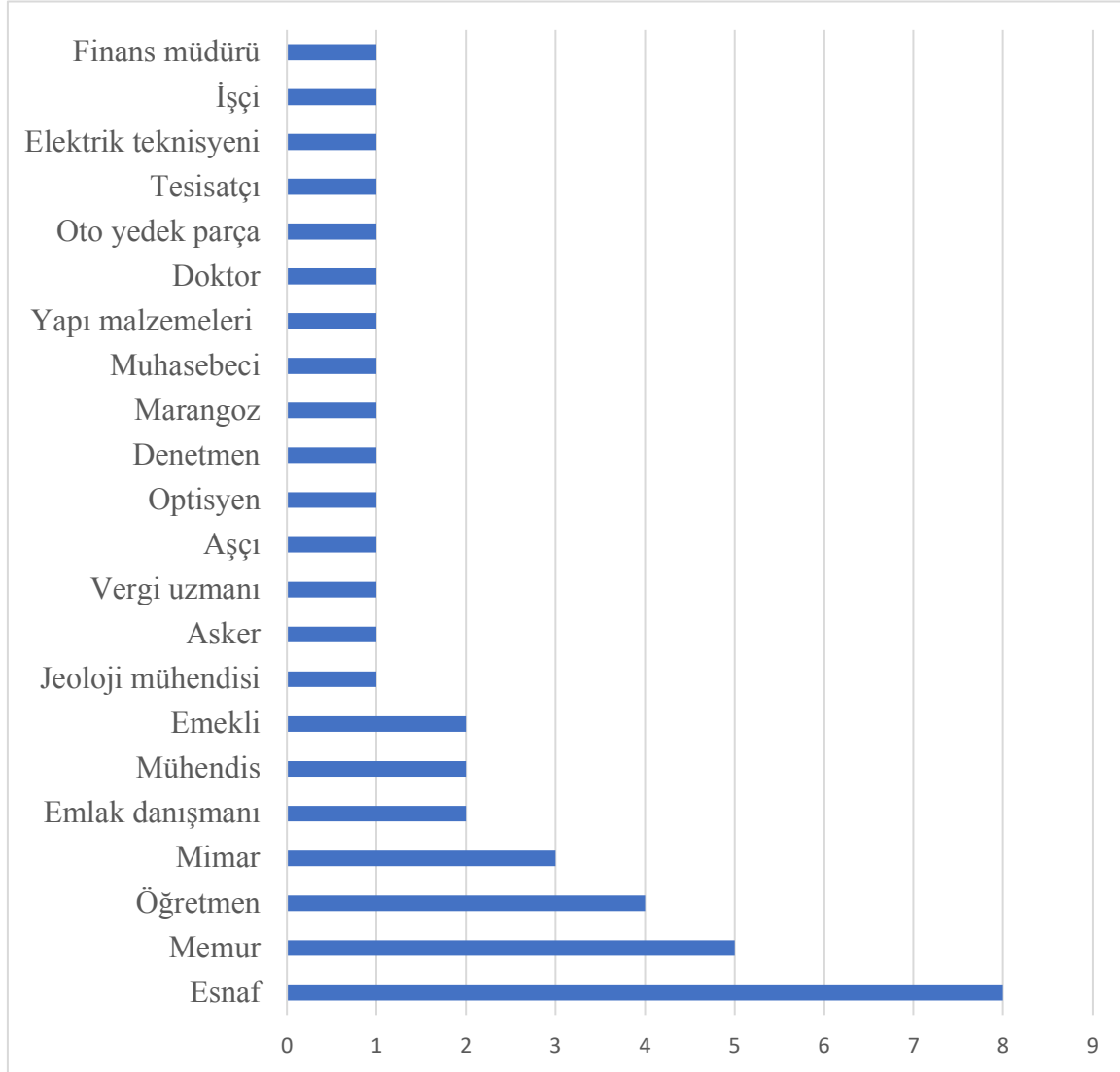
yukarıda bulunan videodaki soruların cevaplarını aşağıdaki şıklara işaretleyiniz

Lütfen geçerli olanların tümünü seçin

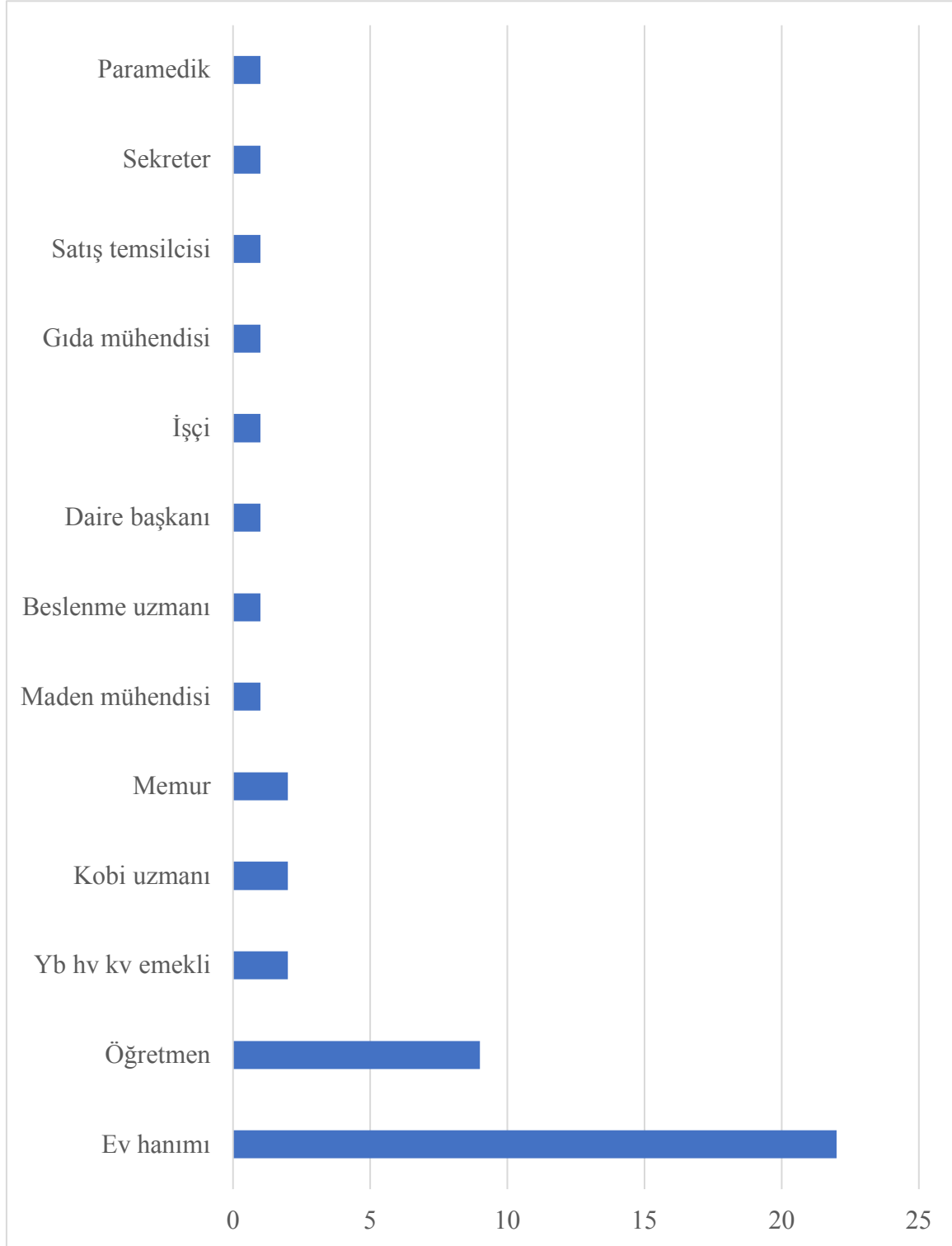
	başı farklı	sonu farklı	fark yok
1.soru	☐	☐	☐
2.soru	☐	☐	☐
3.soru	☐	☐	☐

Ek. 4. Katılımcıların Demografik Yapıları

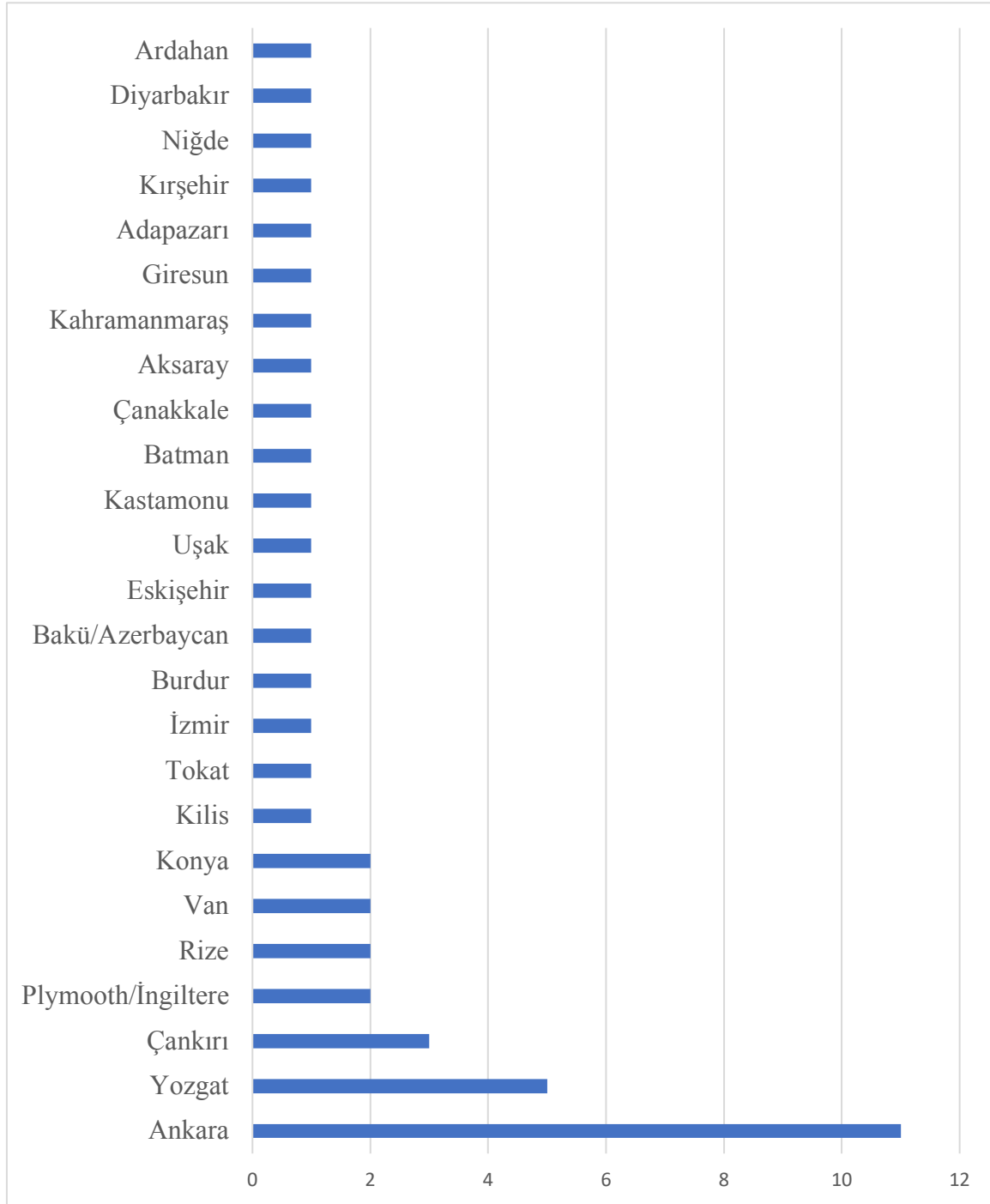
Katılımcıların Babalarının Meslekleri

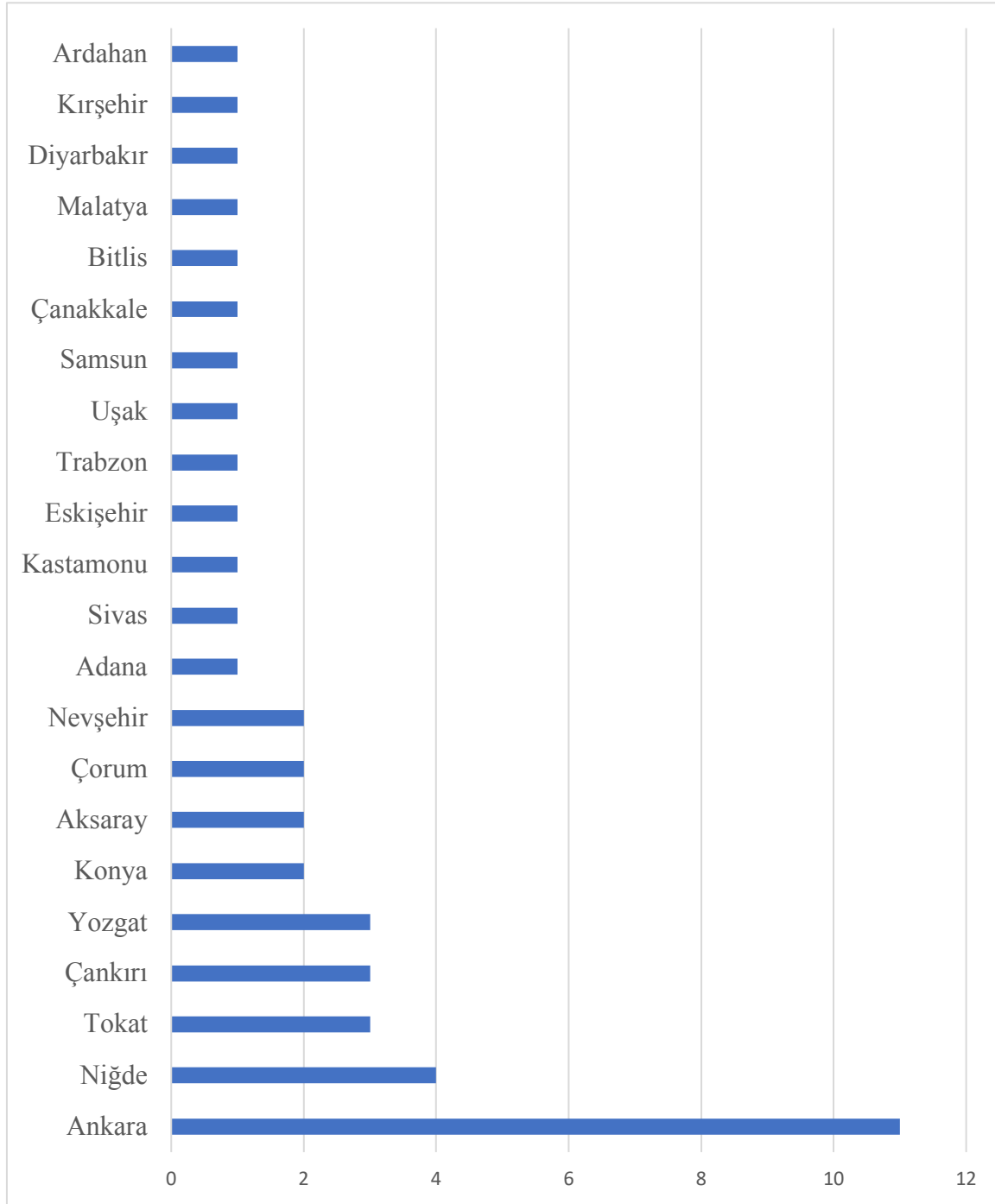
Katılımcıların Annelerinin Meslekleri

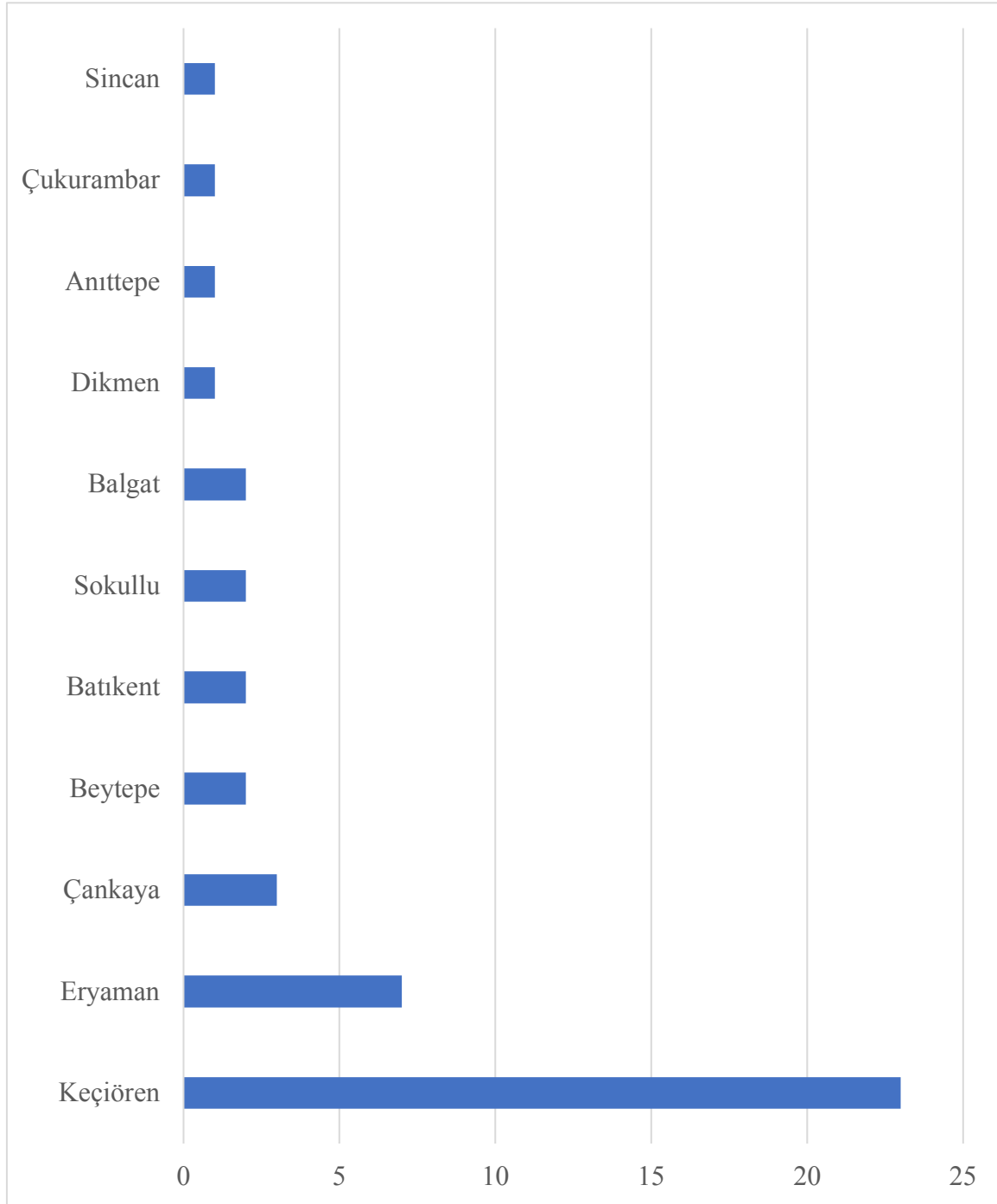
Katılımcıların annelerinin memleketleri

Katılımcıların Babalarının Memleketleri

Katılımcıların ikamet ettiği semtler

GAZILI OLMAK AYRICALIKTIR..